Dziś dodatek ilustrowany Jlustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 88 — Poznań, wtorek dnia 24 lutego 1931 — Rok XXVI

Karygodne zło i bezsens

Sprawa czytelnictwa jest starą naszą bolączką w części odziedziczoną po zaborcach, którzy tłumiąc oświatę polską, zwężali oczywiście rynek czytelniczy. Państwo polskie czeka jeszcze dużo pracy, zanim zdoła odrobić tę zasadniczą krzywdę, wyrządzoną kulturze i narodowi polskiemu. Oprócz jednak ogólnego zwężenia zasięgu czytelnictwa w Polsce, pozostało tam, gdzie ono mimo to się utrzymało, nabyte dzięki szkołom i uniwersytetom obcym przyzwyczajenie do czerpania z rynku kultury obcej. Stąd w Polsce były wśród inteligencji zawsze rozpowszechnione czasopisma obce i to nietylko czysto naukowe, bo to ostatecznie nie byłoby szkodliwe, a jest nawet z natury rzeczy konieczne, ale również ogólno-kształcące, a nawet rozrywkowe. Znajdując zbyt w Polsce, utrudniały one tem samem powstanie odpowiednich czasopism polskich.

Mimo tych trudności — nie rzadko dzięki dużej pracy i wysiłkom finansowym polskich wydawców, które w dziejach piśmiennictwa i prasy polskiej wpisać należy jako ich trwałą zasługę — powstało w niepodległej Polsce dużo wydawnictw, stojących w swoim rodzaju na wysokim poziomie i mogących zadowolić nawet bardzo daleko idące wymagania, zarówno co do treści, jak co do szaty graficznej. Sfery czytelnicze polskie, a zwłaszcza sfery inteligencji i wogóle sfery zamożniejsze miały więc sposobność zarzucenia wydawnictw obcych i zwrócenia się do wydawnictw polskich. Tymczasem obserwujemy objaw, który wywołać musi najostrzejsze zastrzeżenia pod adresem konsumentów polskich, z inteligencją na czele, i to z punktu widzenia zarówno ducha obywatelskiego, jak zwykłego rozsądku.

W artykule „Kryzys w przemyśle wydawniczym" zamieszczonym w styczniowym numerze miesięcznika „Prasa", podaje p. Stanisław Kauzik wprost rewelacyjne cyfry, dotyczące rozpowszechnienia w Polsce czasopism obcych.

„Wydawcy pism perjodycznych polskich — czytamy — obok trudnych warunków pracy, ze względu na inflację czasopism subwencjonowanych, mają do zwalczania silną konkurencję czasopism perjodycznych zagranicznych, w szczególności czasopism ilustrowanych, stojących na wysokim poziomie graficznym, a posiadających stosunkowo niską cenę, gdyż opartych o rynek wszechświatowy. Przywóz tych czasopism do Polski mimo potęgującego się kryzysu gospodarczego wzrasta silnie i systematycznie z roku na rok. — Podczas gdy jeszcze w r. 1926 przywieziono czasopism obcych na sumę 1 670 tys. zł, w r. 1927 wartość sprowadzonych czasopism wyniosła 3 079 tys. zł, w r. 1928 — 3 684, w r. 1929 — 3 909 tys. zł, a sądząc z cyfr pierwszych 11 miesięcy r. 1930, w roku tym przekroczy kwotę 4 000 tys. zł."

A więc zamiast się zmniejszać, cyfra importowanych czasopism obcych zwiększa się w zastraszający sposób. Od roku 1926 wzrosła ona przeszło w dwójnasób, przekraczając w roku bieżącym olbrzymią cyfrę 4 miljonów zł.

Zdaje się, że wszystkie znane czasopisma polskie, razem wzięte, nie przekraczają w sprzedaży tej sumy. Gdyby ją na nie odpowiednio rozdzielić kryzys wydawniczy w Polsce byłby w tym kierunku za jednym zamachem usunięty. Niestety inteligent i czytelnik polski, zamiast zaabonować czy kupić czasopismo polskie, kupuje obce — zwykle nadomiar niemieckie — mimo, że polskie pismo nie ustępuje zagranicznym, a czasem je nawet przewyższa. Nie jest nawet ściśle twierdzenie p. Kauzika, że pisma zagraniczne są tańsze od polskich. Porównanie cen — dzięki przewalutowaniu — wypada zwykle na korzyść wydawnictw polskich. Mimo to na ulicach i dworcach, kioski sprzedawców są poprostu przeładowane czasopismami, zwłaszcza niemieckiemi, rzadziej francuskiemi, które za to abonują ci, którym się wydaje, że mieć w domu tygodnik francuski, należy do dobrego tonu. Snobizm i głupota gra w tem wszystkiem dużą rolę. I moglibyśmy na to spoglądać spokojniej, gdyby stan rzeczy, choćby powoli, ale stale zmieniał się na lepsze.

Gdy jednak jest coraz gorzej, i gdy zaczyna to zagrażać polskiej inicjatywie wydawniczej, gdy widzi się, że czytelnik polski karmi się rozmaitemi magazynami i tygodnikami obcemi, bez względu na to, że wychodzą one często nakładem wrogich firm niemieckich, (Scherl, Ullstein i t. d.) uprawiających w swoich wydawnictwach propagandę niemiecką, należy uderzyć na alarm.

Objaw to bowiem groźny i nasuwa wnioski ogólniejszej natury. Przed wojną byliśmy przecież odporni na wpływy obce, zwłaszcza niemieckie, umieliśmy, zahartowani w walce, gdy tego wymagało położenie, powstrzymać się od zakupu nawet potrzebnych rzeczy. Dzisiaj, w niepodległej Polsce, nastąpiło dziwne rozluźnienie spoistości i odporności narodowej. Napięcie walki osłabło. Czyż z tem osłabnięciem ma iść w parze zanik elementarnego poczucia godności narodowej? Czyż zaczniemy przedstawiać bezwolną masę, stanowiącą podatny grunt dla wyrastania i tuczenia się naszym kosztem obcego interesu?

Czytelnik polski niesłychanie krytycznie usposobiony wobec wszystkiego, co swoje, zamykający oczy na pierwszorzędne wartości własnych czasopism, a bezwolnie i z cielęcą pokorą przyjmujący wszystko, co mu podaje wydawca obcy, stwarza takiem swojem zachowaniem poprostu niebezpieczeństwo dla rozwoju naszej kultury.

Czyż to nie wstyd, gdy przeszedłszy się po kawiarniach, po poczekalniach lekarzy, dentystów, adwokatów, po salonach i salonikach spotyka się w nich rozłożone „Berl. Illustr. Zeitung", „Woche", Grüne Post", „Uhu", „Leipziger Illustr. Zeitung" i t. d., a próżno się szuka czasopism polskich. Czy to nie wstyd, gdy na dworcach polscy inteligenci, ziemianie, kupcy i przemysłowcy zakupują niemieckie wydawnictwa, rozkładają je, rozczytują się w nich, przechodząc pogardliwie obok swoich? Czy nie wstyd, że imponuje im każdy obcy świstek, a gdy wezmą przypadkiem do ręki polskie czasopismo, co najmniej tak samo dobre, nieraz lepsze, a zwykle tańsze, zaczynają od tego, że krzywią się i krytykują, myśląc, że w ten sposób okazują wyższość?

Gdy przed kilku miesiącami gorętsze patrjotyczne żywioły akademickie w Poznaniu spowodowały usunięcie z kiosków pism niemieckich, poskutkowało to — na kilka tygodni. Nie mająca poczucia obywatelskiego i bezkrytyczna publiczność opycha się obcą, często lichą strawą — a skutkiem są 4 miljony złotych, wydane w r. 1930 wyłącznie na obce czasopisma.

Musi się wytworzyć zdrowa, poważna, stała opinja, która będzie wywierała nacisk moralny na sumienia polskie, w przeciwnym razie nigdy nie dojdziemy do tego, ażeby rozwinąć się mogło w pełni czasopiśmiennictwo polskie, ażeby polski pisarz miał gdzie pisać i żyć, ażeby polski czytelnik urabiał się nie na cudzej, lecz na polskiej kulturze. (d)

Drogi nowego rządu hiszpańskiego

Wybory municypalne — Deklaracja Sanchez Guerry

Madryt, 24. 2. (Tel. wł.) Rząd postanowił odroczyć wybory municypalne do 12 kwietnia, oraz utrzymać specjalny trybunał do rozstrzygania spraw wyborczych. Minister oświaty zaproponował ogłoszenie nowego zarządzenia, upoważniającego uniwersytety do komunikowania władzom, kiedy zdaniem ich można będzie wznowić wykłady. Następnie rada ministrów doszła do porozumienia w sprawie rewizji ustawodawstwa, ogłoszonego za czasów dyktatury i postanowiła wysłać delegację na międzynarodową konferencję ekonomiczną, mającą obradować pod auspicjami Ligi Narodów.

Madryt, 24. 2. (PAT). Sanchez Guerra oświadczył, iż nie weźmie udziału w żadnych ugrupowaniach politycznych. W marcu konstytucjonaliści zwołają zebranie osób przychylnie odnoszących się do koncepcji stworzenia rządu przez Sanchez Guerrę. Kierownikiem tej partji, która rozwinąć ma w Hiszpanji ożywioną działalność, będzie Villa Nueva.

Z powodu wizyty hitlerowców w Paryżu

Berlin, 24. 2. (Tel. wł.) Wizyty posłów Reichstagu w Paryżu, między którymi byli przedstawiciele stahlhelmu i hitlerowców oraz zakulisowe rozmowy między tymi ostatnimi a politykami francuskimi wywołały — jak donosi — „N. Wiener Tageblatt" — w rządowych kołach niemieckich widoczne niezadowolenie. Podobno dla wyjaśnienia tej sprawy uda się niemiecki ambasador w Paryżu v. Hoesch do Berlina i powróci do Paryża dopiero z końcem przyszłego tygodnia.

Manifestacje antyżydowskie w Paryżu

w związku z wystawieniem sztuki p. t. „Sprawa Dreyfusa"

Paryż, 24. 2. (Tel. wł.) Tak głośna przed 30 laty nietylko we Francji, ale w całej Europie afera Dreyfusa, ożyła, zdaje się, w pamięci Francuzów na nowo.

Jeden z teatrów paryskich wystawia mianowicie od kilku dni sztukę, osnutą na tle tej właśnie historycznej afery. Od chwili wejścia na afisz tej sztuki odbywają się manifestacje, protestujące przeciwko dalszemu jej wystawianiu. Onegdaj wieczorem publiczność na przedstawieniu składała się przeważnie z policjantów w ubraniach cywilnych, którzy przybyli w ilości kilkuset dla udaremnienia manifestacji. Przedstawienie odbyło się spokojnie, natomiast przy wyjściu z teatru zebrało się kilkudziesięciu członków organizacyj patrjotycznych, którzy ruszyli pochodem przez sąsiednie ulice, wznosząc okrzyki: „precz z Dreyfusem", przyczem doszło do bójki z policją, która usiłowała przeszkodzić demonstrantom. Gdy grupa manifestantów przechodziła koło kawiarni, w której zbierają się zwykle artyści, występujący w tej sztuce, ci ostatni zaczęli rzucać w nich krzesłami, co wywołało bójkę, w toku której kilku manifestantów zostało poturbowanych.

Dyrektor teatru L'Ambigu, w którym grana jest wspomniana sztuka, zaskarżył do sądu manifestantów, którzy wystąpieniem swem narazili go na straty. Cała ta sprawa wywołuje niepożądane wrzenie, którego właśnie chciały uniknąć osobistości, protestujące przeciwko jej wystawieniu na kilka dni przed generalną próbą. Obecnie wrzenie to wyszło już poza obręb teatru. Wywiązała się ostra polemika w prasie, przypominające dawniejsze zacięte walki, które przed 30 laty szarpały całą Francję z powodu istotnej sprawy Dreyfusa.

Międzynarodowa liga przeciwko antysemityzmowi, stwierdzając, że wywołane przez wystawienie sztuki „Sprawa Dreyfusa" incydenty, nabierają od 48 godzin wyraźnego charakteru antysemityzmu, wystosowała apel do swych członków, prosząc ich o trzymanie się w pogotowiu do wystąpienia w odpowiedniej chwili, uprzedziwszy jednocześnie o swych zamiarach ministra spraw wewnętrznych i prefekta policji. Liga wzywa prasę republikańską, aby protestowała przeciwko burzycielom porządku, którzy z okazji wystawienia historycznej sztuki próbują obudzić we Francji najniższe instynkty nienawiści rasowych i przenoszą na grunt francuski metody i obyczaje hitlerowców.

Niszczycielski huragan nad Sycylją

Rzym, 24. 2. (Tel. wł.) Na Sycylji szalał olbrzymi huragan. Najwięcej ucierpiało Palermo i jego okolica. Sytuacja była tam szczególnie groźna ze względu na powódź. Zginęło 7 osób. Tory kolejowe zostały podmyte, co spowodowało przerwę w komunikacji. Most kolejowy na odcinku Dalestrate i Trappeto rynął. Inny most, położony pomiędzy Trabija i Merese runął w czasie przechodzenia pociągu osobowego. Lokomotywa zawisła na przęsłach mostu. Palacz i maszynista są ciężko ranni. Pasażerowie wyszli z katastrofy bez szwanku. Również bardzo ucierpiały okolice Mesyny, Syrakuz i Katanji.

Poseł Rzóska przed sądem

Chojnice, 24. 2. (Tel. wł.) W Chojnicach rozpoczęła się rozprawa przeciw znanemu działaczowi „sanacyjnemu" posłowi Rzósce, oskarżonemu o znieważenie duchowieństwa pomorskiego w osobie księdza płk. Wryczy.

Za rozwiązaniem sejmu pruskiego

Berlin, 24. 2. (PAT). Na zebraniu zakonu młodoniemieckiego wielki mistrz Mahraun wypowiedział się za wnioskiem Stahlhelmu w sprawie rozwiązania sejmu pruskiego. Mahraun domaga się poza tem rozpisania plebiscytu celem wybrania prezydenta Hindenburga dożywotnim prezydentem Rzeszy.

Obniżenie cen produktów przemysłowych

II. Praca — Kapitał — Ogólne wnioski

Poza kosztami ogólnej administracji, w których główną pozycję stanowią u nas ciężary publiczne, w ceny produktów wchodzą koszty pracy i kapitału.

Obniżenie wynagrodzenia pracy jest u nas bardzo trudne, gdyż poziom płac jest niezmiernie niski. Możliwe byłoby obniżenie rzeczywistego kosztu pracy tylko przez obniżkę ciężarów socjalnych, związanych z użyciem pracy. Dałoby się to urzeczywistnić bez zmiany realnej wartości tych urządzeń socjalnych dla robotnika. Opłaty bowiem socjalne są u nas nieproporcjonalnie duże w stosunku do tego, co dają rzeczywiście robotnikowi, jako dodatek do jego płacy. Przed wojną wynosiły one w Polsce tam, gdzie istniały, zaledwie kilka procent płac, obecnie zaś oblicza się ich koszt wraz z obowiązkowym urlopem na kwotę do 15 proc. płac przy pracownikach fizycznych, a do 26 proc. płac przy pracownikach umysłowych.

Jako ostatnia, najważniejsza, pozycja kosztów produkcji pozostaje koszt kapitału. Polityka naszego państwa była od początku nastawiona antykapitalistycznie; również i fiskalizm naszej polityki skarbowej nie sprzyjał szybkiej akumulacji kapitału. Niestety, nic się w tym zakresie dotąd nie zmieniło, choć opinja szerokich mas społecznych podległa pod tym względem od kilku lat zasadniczej ewolucji pod wpływem przykrych doświadczeń. Nic też dziwnego, że kapitały krajowe lokują się poza granicami państwa, uciekając z niego.

Okres pomyślności gospodarczej nie został też wykorzystany dla zreformowania naszej polityki kredytowej. W dalszym ciągu istnieje ustawowa stopa procentowa, w dodatku nie uważająca za lichwę u prywatnych osób tego, co za nią uważa u banków; istnieją kontyngensy i sztucznie niska stopa dyskontowa w Banku Polskim. Wszystko to wytwarza dwa rynki: jeden uprzywilejowany, o niższej stopie, który dysponuje kredytem na cele nawet o małej lub oddalonej produkcyjności, a drugi prywatny, niezorganizowany, wskutek tego niepomiernie droższy, na którym stopę podbijają jeszcze zdrowe i rentowne zapotrzebowania kredytowe, nie mogąc korzystać z rynku oficjalnego. W ten sposób na jednym rynku procent jest nieuzasadnienie niski, pozwalając na uruchamianie takich przedsięwzięć, które przy stopie, odpowiadającej ilości kapitałów w kraju, nie byłyby uruchamiane jako nie dość rentowne, — na drugim zaś rynku, pozbawionym kapitału i dzikim, przedsięwzięcia, które przy wolnem kształtowaniu się stopy procentowej mogłyby się doskonale rozwijać, muszą płacić nieproporcjonalnie wysoką stopę i nie mogą się utrzymać. W rezultacie osłabia się przez to tempo kapitalizacji, a przeciętna stopa procentowa jest wyższa, niż wynikałoby to ze stosunku podaży i popytu istniejących w kraju kapitałów.

W dodatku akcja kredytowa państwa szła w ostatnich latach wciąż po fałszywej drodze kierowania kapitałów, ściąganych za pomocą podatków i różnych opłat oraz z zagranicy, ku kredytowi długoterminowemu, przed obniżeniem kosztów kredytu krótkoterminowego. Wskutek tego znowu zmniejszano tempo przyrostu kapitału w kraju, odwracając go sztucznie od celów pilnych, wysoko rentownych, do celów o małej lub oddalonej produkcyjności i rentowności. I tu znowuż reforma w okresie kryzysu jest bardzo trudna do przeprowadzenia i ryzykowna. — poza kwestją ułatwień ogólnych dla kapitalizacji krajowej. Rezultaty jej też każą na się czekać dłuższy czas. Pamiętać zaś należy, że dopływ kapitału zagranicznego bez równoczesnego wzmożenia kapitalizacji krajowej, jest w tym zakresie paljatywem, zawsze niebezpiecznym ze względu na wielką zmienność swych rozmiarów. Dopływ zaś kapitału tego za pośrednictwem państwa byłby tylko szkodliwy, gdyż nie opierałby się na momencie rentowności i ułatwiałby inflację kredytową.

W rezultacie, jak widzimy, koszty produkcji są u nas nieproporcjonalnie wysokie i ich obniżenie jest konieczne, jeśli ceny produkcji przemysłowej mają spaść tak, by mogła ona utrzymać i rozszerzyć swój zbyt, a rolnictwo osiągnąć rentowność, umożliwiającą mu służenie za pole zbytu dla przemysłu. Równocześnie jednak widzimy, że obniżka najważniejszych pozycyj tych kosztów wymagałaby obecnie heroicznych wprost wysiłków. Na dłuższą metę rzeczy biorąc, są one nieodzowne.

Lecz jeśli tego nie dokonamy w najbliższym czasie? Prawdopodobnie ogólno-światowa tendencja cen, wybitnie idąca ku zamknięciu nożyc przez obniżkę cen produktów przemysłowych, obniży automatycznie i nasze ceny przemysłowe, uderzając w najsłabszą pozycję kosztów produkcji — skoro inne nie dadzą się ruszyć — mianowicie w płace robotnicze. Wobec ich niskiego poziomu grozić to będzie bardzo poważnemi konsekwencjami społecznemi dla państwa, a nowemi ciężarami dla państwa i społeczeństwa, co może nas skłoni wówczas do wyżej wspomnianych heroicznych wysiłków.

Jeśli bez tych reform przez kryzys jakoś mimo to przebrniemy, to jako dziedzictwo po kryzysie pozostanie nam w każdym razie znacznie powolniejsze tempo powrotu do normalnych stosunków, niż w innych krajach, osłabienie na długie lata naszego rozwoju gospodarczego, pamiętać bowiem należy, że również i rzesze robotnicze są odbiorcą przemysłu. Pozycja nasza gospodarcza, a co zatem idzie i polityczna, będzie wówczas jeszcze słabsza, niż obecnie, w stosunku do całego świata, który przeprowadza obecnie gwałtowną obniżkę swych kosztów produkcji. Wyjdziemy z kryzysu stosunkowi jeszcze biedniejsi, niż jesteśmy.

Prof. dr. Edward Taylor.

Od redakcji: Powyższy artykuł zamyka cykl rozważań prof. Taylora na temat kryzysu gospodarczego w Polsce i sposobów jego rozwiązania. Uwagi znakomitego uczonego wniosły do dyskusji sporo momentów nowych, w tem ujęciu niespotykanych dotąd w publicystyce polskiej, które niewątpliwie wywołają oddźwięk wśród znawców zagadnień gospodarczych. Głosom ich chętnie otworzymy łamy swego pisma dla dalszego, wszechstronnego oświetlenia doniosłych tych problemów.

Spór o Gdynię

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Gdańsk, 23 lutego.

W Genewie zastanawiają się obecnie prawnicy nad kwestją uroszczeń Gdańska w stosunku do Polski w ogólności i Gdyni w szczególności.

Jak wiadomo, punktem zaczepienia nowej kampanji antypolskiej Gdańska jest pewien ustęp z orzeczenia, wydanego przez komisarza Ligi Narodów w Gdańsku, lorda Hakinga w roku 1921. Orzeczenie, dotyczące spraw własności, kontroli, administracji i eksploatacji kolei znajdujących się na obszarze w. m. Gdańska, posiada punkt (VII), który brzmi:

„Rząd polski zobowiąże się robić pełny użytek z portu gdańskiego, chociażby w przyszłości Polska utworzyła inne porty na wybrzeżu bałtyckiem".

Punkt powyższy, który zdaniem najmiarodajniejszych prawników nie posiada znaczenia „res judicata", ponieważ jurysdykcja wysokiego komisarza dotyczy tylko spraw, które mu przedłoży jedna lub druga strona (Polska lub Gdańsk), natomiast spór, o którym zadecydował w dniu 15 sierpnia 1921 r. lord Haking, dotyczył, jak wspomniano, tylko spraw własności, kontroli, administracji i eksploatacji kolei znajdujących się na terenie w. m. Gdańska. Co najwyżej uważać można ten punkt za rodzaj zalecenia, na co nawet wskazuje forma, w którą ujęto życzenie komisarza. W oryginale zdanie brzmi: „The Polish Government will engage to make full use of the Port of Dantzig...". Forma „will engage", czyli „zobowiąże się", a nie „is engaged" — „jest zobowiązany".

Na tej, tak słabej podstawie oparł swoje stanowisko senat gdański. W nocie z dnia 9 maja 1930 roku żądał od Polski prawa wyłącznego monopolu dla Gdańska i zupełnego „skasowania" Gdyni. Jak wiadomo na notę gdańską odpowiedziała Polska w dniu 19 lipca tego samego roku, poczem w dniu 26 sierpnia senat wystosował replikę, zaś w dniu 11 października Polska — duplikę. Obecnie wydają swoje opinje prawnicy genewscy.

Już w maju roku ubiegłego, po ogłoszeniu noty senatu gdańskiego, opinja polska wyraziła niepodzielne przekonanie, że wystąpienie senatu gdańskiego nie miało na celu obrony i rozwoju gospodarczych interesów portu gdańskiego, lecz było dyktowane przez Berlin, wyłącznie w celach politycznych.

Pełne potwierdzenie tej opinji znalazło się w dalszych notach, złożonych wysokiemu komisarzowi, tak ze strony gdańskiej, jak i polskiej. Obszerną analizę tych politycznych motywów zawiera źródłowa książka p. t. „Spór o Gdynię", napisana przez A. Siebeneichena i H. Strasburgera. *)

Gdy w odpowiedzi z dnia 19 lipca 1930 roku Polska wykazała, że Gdańsk przedwojenny był zaniedbywany celowo przez rządy Rzeszy i Prus i, że obecny swój rozwój zawdzięcza jedynie Polsce, senat gdański odpowiedział w replice, że „nie przykłada" specjalnej wagi do ściślejszego zobrazowania portu „gdańskiego oraz życia gospodarczego Gdańska w latach przedwojennych", oraz „że kwestja, jakiego rozwoju doznał lub mógł doznać Gdańsk na skutek gospodarczej łączności z Polską, nie ma poprostu nic wspólnego z obecnym sporem".

Jednem słowem próba wykręcenia się sianem. Dla Polski i całego świata dowód najoczywistszy, ponieważ w pierwszej skardze z dnia 9 maja 1930 roku senat gdański żalił się, że w okresie powojennym interesy gospodarcze ludności gdańskiej odniosły szwank i, że przed wojną Gdańsk „był ideałem portu".

Równocześnie w replice gdańskiej znajdujemy nadzwyczaj znamienny ustęp, na temat zupełnie nowy. Gdańsk oświadcza, że „nie może zacieśniać polskiego życia gospodarczego" i przyznaje nam prawo korzystania z portów obcych, których używanie nie może być uwarunkowane albo przez położenie gospodarcze, albo przez techniczną przewagę. Zastrzeżenie co do Gdyni pozostaje w nadzwyczaj kategorycznej formie: „Instrument gospodarczy drugiego portu Polski w Gdyni został jej przez umowy zabroniony, (?) a więc nie należy do instrumentów gospodarczych przyznanych Polsce przez istniejące umowy".

Takie postawienie sprawy oznacza, że Polska ma korzyść tylko z portów niemieckich, bo o nich Gdańsk myśli. Polsce wolno — co za łaskawość Gdańska — korzystać ze Szczecina, Hamburga i Królewca, może nawet z Tryjestu, ale nie wolno korzystać z Gdyni!

Bezczelność senatu gdańskiego — inaczej nie można tego określić — idzie tak daleko, że nietylko nie wolno dawać Gdyni tych przywilei, które posiada Gdańsk, ale Polska ma uprawiać taką politykę, żeby cały handel zamorski Polski koncentrował się wyłącznie w Gdańsku. Odnośny ustęp repliki gdańskiej brzmi dosłownie:

„Gdańsk żąda, aby zaprzestano tego uprzywilejowania Gdyni i aby w każdym wypadku wszelkie taryfy kolejowe do i z Gdańska były tak ustalone, aby całkowity obrót towarowy morski został przyciągnięty do portu gdańskiego".

Gdańsk żąda w najjaskrawszej formie przyznania mu stanowiska monopolowego i zamknięcia Gdyni. Senat gdański wie doskonale o tem, że Polska nigdy nie zgodzi się na to, ale umyślnie, jako narzędzie w rękach Berlina, wysuwa takie żądania, godzące w suwerenność Polski, żeby czynić nam trudności na terenie międzynarodowym i spowodować, tak upragnione przez Niemcy, ruszenie z miejsca sprawy „rewizji granic" z Polską.

Nawet historyk doby dzisiejszej przyznać już może, że ciepliwość Polski wystawił Gdańsk na bardzo ciężką próbę. **Fob.**

*) A. Siebeneichen i H. Strasburger „Spór o Gdynię" str. 179, nakładem Instytutu Bałtyckiego, Toruń, 1930.

Nadużywanie firmy urzędowej

Z prowincji donoszą nam o dalszych wypadkach nadużywania firmy urzędowej dla prowadzenia roboty o charakterze jednostronnie politycznym.

Tak np. świeżo szereg obywateli w Śremie otrzymał list od Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego, — wzywający do zapisania się w poczet członków tego towarzystwa. Do listu dołączony jest blankiet deklaracji ze zobowiązaniem się do wpłacania pewnej składki miesięcznej. List rozsyłany był w kopertach, opatrzonych aż trzema pieczęciami: starostwa w Śremie, wydziału powiatowego w Śremie oraz pieczęcią: „Sprawa urzędowa wolna od opłaty pocztowej". Mamy więc tu do czynienia z wyraźnem działaniem kosztem skarbu państwa, przez uchylanie się od opłaty pocztowej ze strony organizacji, nie mającej bynajmniej charakteru instytucji państwowej.

Dodać należy, że list powyższy wzywający do zapisania się w szeregi Towarzystwa Przyjaciół Związku Strzeleckiego rozesłano głównie osobom ze sfer gospodarczych, uzależnionym w jakikolwiek sposób od miarodajnych czynników.

Z powodu orzeczenia sądu apel. w Warszawie o uchwale krakowskiej

Jak wiadomo, sąd apelacyjny w Warszawie nie dopatrzył się w uchwale krakowskiego kongresu „centrolewu" obrazy Prezydenta Rzeczypospolitej. Warszawski „Robotnik" nazywa to orzeczenie „nowem, potężnem uderzeniem w obecny system rządów" i pisze:

„Zważmy, że ta rzekoma obraza Prezydenta była jednym z głównych powodów skonfiskowania uchwał kongresu i wszczęcia szeregu procesów przeciwko uczestnikom kongresu i redaktorom pism opozycyjnych. A po konfiskacie, wobec tego, że uchwała nie była znana, można już było dowolnie plotkować i blagować na temat obrazy Głowy Państwa i akcji „antypaństwowej" opozycji.

„Zważmy, że ta rzekoma obraza Prezydenta służyła za jedno z głównych „uzasadnień" Brześcia, że Brześć miał być karą doraźną m. in. właśnie za obrazę Prezydenta i że tym argumentem obóz rządowy szermował w okresie przedwyborczym w swej wyuzdanej walce z opozycją lewicową. Przecież nawet premjer Sławek, broniąc w swem oświadczeniu sejmowem Brześcia, powołał się m. in. również na obrazę Prezydenta.

„I oto sąd apelacyjny orzeczeniem swem burzy cały ten domek karciany, wzniesiony ze strachu o wynik wyborów.

„Zastosowano taktykę, wobec której przeciwnik okazał się bezsilny, gdyż w swem arsenale środków wyborczych nie miał — i nie mógł mieć — ani konfiskat, ani Brześcia i t. p. „argumentów".

„Po wyroku sądu w sprawie „bomby", która okazała się, zgodnie z określeniem jednego z obrońców, „bombą wyborczą", mamy nowy doniosły wyrok sądowy, demaskujący kłamstwa obozu rządzącego, jego metody wyborcze i walki z przeciwnikami politycznymi. Z biegiem czasu wyroków takich będzie coraz więcej".

Min. Schiele przeciw traktatowi handlowemu z Polską

Berlin, 24. 2. (PAT). Biuro Conti w związku z wczorajszą dyskusją w gabinecie Rzeszy podkreśla jako jedną z trudności, powstałych w toku dyskusji, na drodze do kompromisu fakt, iż min. Schiele sprzeciwia się ratyfikacji konwencji rozejmu celnego oraz traktatu handlowego z Polską. Inni członkowie gabinetu domagają się ratyfikacji. Kwestje te odgrywają w obradach wielką rolę.

Berlin, 24. 2. (PAT). Biuro Wolffa komunikuje: gabinet Rzeszy na posiedzeniu w dniu wczorajszym pod przewodnictwem kanclerza Brüninga zakończył obrady agrarno-polityczne. Powzięte przez gabinet uchwały uzasadniać będzie min. Schiele w expose, które wygłosi dziś w związku z dyskusją nad budżetem min. wyżywienia i rolnictwa.

Krwawe starcie bezrobotnych z policją

w wyniku którego jest kilku ciężko rannych

Warszawą, 24. 2. (Tel. wł.). Wczoraj w miejscowości Marki pod Warszawą doszło do starcia pomiędzy tłumem bezrobotnych a policją.

Wczorajszy dzień mianowicie był dniem wypłaty zasiłków dla bezrobotnych. Przed urzędem gminnym zebrał się tłum, liczący około 400 osób. W wypłacie zasiłków zaszła zwłoka, co wykorzystali agitatorzy komunistyczni, którzy pobudzili tłum do manifestacji. Obecni tam czterej posterunkowi wezwali zebranych do rozejścia się, jednakowoż z tłumu zaczęto rzucać na nich kamieniami, a jednemu policjantowi wyrwano karabin. Wówczas policjant ten strzelił kilkakrotnie z rewolweru, a inni policjanci dali salwę karabinową. Kilka osób jest rannych, w tem 3 bardzo ciężko. Po strzałach tłum się rozprószył. Aresztowano jeszcze kilkanaście osób. (w)

Manifestacje bezrobotnych na Śląsku, w Wilnie i Krakowie

Warszawa, 24. 2. (Tel. wł.) — W niedzielę w Brzezinach śląskich odbyło się wielkie zebranie załogowe z udziałem przeszło 1000 robotników, zatrudnionych na kopalni Biały Szarlej. Po referatach protestowano przeciwko masowym redukcjom. Jednocześnie wśród ogólnego podniecenia uchwalono rezolucje, domagające się m. in. rozłożenia ciężarów kryzysu nietylko na robotników, zniesienia systemu pobierania tantjem, zaniechanie dalszych redukcyj, co może doprowadzić do niepożądanych następstw, oraz zwolnienia robotników, zatrudnionych na kopalni, a nie pochodzących z Górnego Śląska.

W Wilnie odbyły się burzliwe manifestacje bezrobotnych. Lotne oddziały policji rozpędziły manifestantów. Aresztowano 9 osób. Kierownik wydziału opieki społecznej Majewski został ranny w wyniku zajścia z bezrobotnymi.

W Krakowie z powodu dnia „marszu głodnych" komuniści demonstrowali przed więzieniem sądu okręgowego. Aresztowano kilku członków związku młodzieży komunistycznej.

Policja wiedeńska wobec spiskowców albańskich

Po zamachu na króla albańskiego Zogu

Wiedeń, 24. 2. (PAT). Kierownik wiedeńskiej dyrekcji policji dr. Brande w rozmowie z dzienn karzami oświadczył, że przed przybyciem króla Zogu do Wiednia wezwał mężów zaufania emigracji albańskiej i oświadczył im, że jeśli przedsięwezmą cośkolwiek przeciwko królowi, będzie zniesione prawo azylu dla wszystkich emigrantów albańskich. Mężowie zaufania przyrzekli uroczyście, że kolonja albańska będzie zachowywała się spokojnie i lojalnie. Złamanie tego przyrzeczenia — oświadczył dr. Brande — zmusza rząd austrjacki do wydalenia całej kolonji albańskiej z Wiednia, prawo azylu bowiem nakłada wobec państwa zobowiązania, których niedotrzymanie musi być surowo ukarane.

Policja wiedeńska aresztowała dwóch Albańczyków, podejrzanych o udział w zamachu na króla Zogu. Są nimi kupiec albański Mullety i niejaki Angieliu Suma, podający się za dziennikarza. Stwierdzono mianowicie, że Muletty konferował w dniu 20. b. m. w kawiarni „Opera" ze sprawcami zamachu. W czasie zamachu znajdował się on, jak się sam przyznał w pobliżu gmachu opery. Przyznał on również, że rewolwer znaleziony wczoraj w parku Schönbrunie jest jego własnością.

Angieliu Suma znajdował się dnia 20. bm. również w towarzystwie spiskowców. Przed zamachem wręczył on Gielesiemu znaczniejszą ilość pieniędzy. Suma uchodził za przywódcę grupy Albańczyków, która jest wrogo usposobiona wobec Włoch.

Automobil króla Zogu jest, jak stwierdzono, podziurawiony 15-ma kulami. Z kierunku kul policja wnioskuje, że strzelano conajmniej z trzech stron. Zachodzi podejrzenie, że w zamachu wzięło udział nie dwie, lecz cztery a nawet 5 osób.

Zebranie ogólne

członkin Stronnictwa Narodowego

odbędzie się w piątek, dnia 27 bm. o godz. 8 wiecz. na sali Stronnictwa, św. Marcin 65, prawo. Na porządku obrad:

Referat polityczny

ważne sprawy organizacyjne i referat sprawozdawczy o aktualnych zagadnieniach kobiecych.

O liczny udział członkiń, oraz wprowadzonych przez nich gości uprasza

Wydział Kobiet Stronnictwa Narodowego.

Zgon posła Kirszbrauna

Warszawa, 24. 2. (Tel. wł.) — Dnia 22. b. m. około godz. 4 nad ranem zmarł w Warszawie Eljasz Kirszbraun, działacz żydowski w Polsce, b. poseł B. B., przywódca ortodoksów („Agudy"), jeden z filarów „sanacyjnego" odłamu żydowskiego.

Z posiedzenia międzynarodowej konferencji rolnej

Paryż, 24. 2. (PAT). Na posiedzeniu międzynarodowej konferencji rolnej przemawiali przedewszystkiem przedstawiciele krajów importujących zboże z państw naddunajskich. Przedstawiciele państw eksportowych i państw, które zadeklarowały gotowość nabycia zboża w państwach naddunajskich, zbiorą się w wtorek celem bardziej szczegółowego omówienia ewentualnych transakcyj.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 24. 2. 1931 r.

Spędzono: wołów 131, buhajów 252, krów 474, świń 2543, cieląt 610, owiec 163; razem 4173 zwierząt.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań **łącznie z kosztami handlowemi).**

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	92—100
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	80— 88
Mięsiste tuczone starsze	66— 74
Miernie odżywione	50— 56
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	86— 94
Tuczone mięsiste	74— 82
Nietuczone, dobrze odżywione starsze	60— 70
Miernie odżywione	50— 56
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	92—102
Tuczone mięsiste	80— 90
Nietuczone, dobrze odżywione	60— 75
Miernie odżywione	40— 50
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	90— 94
Tuczone mięsiste	78— 86
Nietuczone, dobrze odżywione	66— 76
Miernie odżywione	50— 56
Młodzież:	
Dobrze odżywione	50— 56
Miernie odżywione	40— 50
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	92—100
Tuczone cielęta	78— 88
Dobrze odżywione	64— 76
Miernie odżywione	50— 60
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	130—140
Tuczone starsze skopy i maciórki	104—120
Dobrze odżywione	86— 90
Miernie odżywione	70— 80

ŚWINIE (TUCZNIKI)

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	132—140
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	124—130
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	112—120
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	100—110
Maciory i późne kastraty	108—120
Świnie bekonowe	110—118

Przebieg targu spokojny.

Kur złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.9125 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.927 zł.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 211.70 do 211.212 zł, gotówką 211.30 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 172.96 zł do 173.22 zł, gotówką 172.62 zł.

Pierze i puch

Na rynkach zagranicznych zastój trwa w dalszym ciągu. Rynek amerykański, angielski i niemiecki są prawie że zamknięte dla importu pierza. Rosyjski dumping pierza i puchu odbiera nam coraz więcej rynki zbytu, wobec czego wywóz z Polski jest prawie uniemożliwiony, gdyż z powodu stosunkowo wysokich cen, żądanych przez naszych producentów, konkurencja z Rosją jest niemożliwa.

W mniejszych ilościach eksportuje się do Francji przerobione pierze kurze. Pojemność tegoż rynku jest bardzo ograniczona tak, że wywóz do Francji pozostaje prawie bez wpływu na nasz eksport pierza i puchu.

Krajowy rynek zbytu ulega w dalszym ciągu zmniejszeniu, zmuszając fabrykantów do ograniczenia produkcji. Ceny nie uległy od stycznia b. r. poważniejszym zmianom i wynoszą za:

Puch t. zw. chłopski z żywych gęsi za kg.	20 00 22,00
Puch z gęsi bitych za kg.	15,00—17,00
Gęsie pierze z drobiu żywego za kg.	7,00— 9,00
Gęsie pierze z drobiu bitego za kg.	4,00— 5,50
Kacze pierze z drobiu żywego za kg.	5,00— 6,50
Kacze pierze z drobiu bitego za kg.	3,00— 4,00
Kurze pierze pstre, sortowane za kg.	0,45— 0,60
Kurze pierze pstre niesortowane za kg.	0,30— 0,45
Kurze pierze białe za kg.	1.10— 1,30

Ogólna tendencja przy minimalnym popycie bardzo słaba.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 24. 2. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f. w. h.), b) pszenicy 735,5 gr (124.8 f. w. h.) c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f. w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne"

Żyto 75 tonn par Poznań	18.90
Żyto 15 tonn par. Poznań	18.85
Żyto 15 tonn par. Poznań	19.00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica 15 t. par. Poznań	23.40

„Ceny orjentacyjne" parytet Poznań

Pszenica	22.75— 23.25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	19.50— 20.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	24.00— 26.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	17.50— 18.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. 65%	28.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen. 65% wł work.	37.00— 40.00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12.50— 13.50
Otręby pszenne	13.00— 14.00
Otręby pszenne (grube)	14.25— 15.25
Rzepak	38.00— 40.00
Gorczyca	42.00— 47.00
Wyka latowa	28.00— 31.00
Peluszka	32.00— 35.00
Groch Victoria	24.00— 28.00
Łubin niebieski	19.00— 21.00
Łubin żółty	29.00— 32.00
Seradela	62.00— 68.00
Koniczyna czerwona	200.00—300.00
Koniczyna biała	270.00—370.00
Koniczyna szwedzka	180.00—210.00
Koniczyna żółta odłuszczona	110.00—125.00
Koniczyna żółta w łuskach	58.00— 65.00
Tymoteusz	80.00—100.00
Rajgras angielski	95.00—110.00
Tatarka	24.00— 27.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 70 tonn, pszenicy 300 tonn, jęczmienia 75 tonn, owsa 15 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 24. 2. 1931 r.

Dzisiejsza giełda miała tendencję więcej utrzymaną. Obroty były żywsze z uwagi na zbliżające się ultimo.

Z pap. państw poszukiwano 5 proc poż. konwers. po 49.. 49½ proc., również poszukiwano 4 proc. poż. inwestycyjną po 96.— Papiery lokacyjne Pozn. Ziem. Kred. ofiarowano 8 proc. listy dolarowe (stare) po 86¾ proc., natomiast handlowano 4% listy zast. konwert. po 36¼—36 proc. w płaceniu.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 151.— oraz R. Maya, który się podniósł w kursie do 27.— przy niedostatecznej podaży.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału).

5% Pożyczka konwersyjna 49¼—49½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 86¾% O.
4% listy zast konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 36¼—36% P.

(Kurs w złotych):

4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 96.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Bank Polski I em 151.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Dr. Roman May I em. zł. 27.— P.

Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 24. 2. 1931 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91, sp.: 8.93, kup.: 8,89.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.46	124.77	124.15
Holandja	358.08	358.98	357.18
Nowy Jork	8.917	8.937	8.897
Londyn	43.36	43.47	43.25
Paryż	34.98	35.07	34.90
Praga	26.42	26.49	26.37
Szwajcarja	172.01	172.44	172.58
Wiedeń	125.37	125.68	125.06
Włochy	46.74½	46.85	46.62
Berlin	212.15		

Tendencja słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwest.	96.00
5% poż. konw.	50.00
3% poż. bud.	50.00
6% poż. dol.	71.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—153.75
W. T. Węgla	0.00— 32.00
Modrzejów	8.50— 8.25
Starachowice	0.00— 11.00

Tendencja słabsza.

Komentarz.

Dla pożyczek i listów zastawnych tendencja niejednolita, dla akcyj słabsza, Bank Polski mocniejszy, wszystkie inne słabsze.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 24. 2. 1931 r.

Pszenica march. 75—76 kg.	280.00—282.00
Tendencja bardzo mocna.	
Pszenica jara 79—80 kg.	288.00—290.00
Tendencja bardzo mocna.	
Żyto march. 70—71 kg.	159.00—161.00
Tendencja mocna.	
Żyto Warta — Noteć 71—72 kg. wysyłka marcowa cif	
Berln sp.	0.00—175.00
kup.	0.00—174.00
Tendencja mocna.	
Jęczmień march brow. od st załadowania	204.00—213.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	190.00—204.00
Tendencja utrzymana.	
Owies march od st. załad	141.00—147.00
Tendencja bardzo mocna.	
Mąka pszenna	33.00—39.50
Tendencja bardzo mocna.	
Mąka żytn. przemiał do 60%	23.75—26.50
Tendencja utrzymana.	
Ospa pszenna	11.25—11.50
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	9.80—10.30
Tendencja mocniejsza.	
Groch drobny jadalny	22.00—24.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	21.00—24.00
Bób polny	17.00—19.00
Wyka	18.00—21.00
Łubin niebieski	13.00—15.50
Łubin żółty	21.00—24.00
Seradela nowa	50.00—55.00
Makuchy lniane	15.00—15.30
Wytłoki suche paryt. Berlin	6.60— 6.90
Śrót Soya	13.90—14.00
Płatki ziemniaczane	12.60—13.00
Ogólna tendencja mocna.	
Słoma żytnia pras. drut.	0.50— 0.65
Słoma pszenna pras drut.	0.45— 0.60
Słoma owsiana pras. drut.	0.45— 0.60
Słoma jęczmienna drut.	0.55— 0.65
Słoma żytnia dł. wiąz.	0.60— 0.85
Słoma żytnia pras. sznur.	0.50— 0.70
Słoma pszenna pras. sznur.	0.45— 0.60
Sieczka	1.25— 1.45
Tendencja cicha.	
Siano zwykłe handlowe	1.30— 1.50
Siano dobre I pokos	1.70— 2.10
Tymoteusz luźny	2.90— 3.25
Siano koniczynowe	2.50— 3.00
Siano Mielitz luźne (Warta)	1.60— 1.80
Siano Mielitz luźne (Havel)	1.20— 1.45

Tendencja spokojna.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 24. 2. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę	47.15	47.35
Noty wielkie	46.85	47.25

O zmianę polskiej polityki zagranicznej

Przemówienie posła Ryszarda Piestrzyńskiego w komisji spraw zagranicznych w dniu 21 lutego r. b.

Zaostrzenie stosunków polsko-niemieckich

Wysoka komisjo! Zarówno wczorajsza dyskusja w tej komisji, jak i dzisiejsze przemówienie p. posła Walewskiego pozwalają stwierdzić, że naogół wszyscy mamy jednolity pogląd na obecną sytuację międzynarodową, oraz że Polska napotyka w chwili obecnej na duże trudności na terenie międzynarowym. Wszyscy też zwróciliśmy uwagę przedewszystkiem na Niemcy i na politykę niemiecką wobec Polski.

Nie możemy zapominać o tem, że inicjatywa polityki locarneńskiej, inicjatywa porozumienia Niemiec z Francją wyszła z Berlina i że Berlin w dalszym ciągu zupełnie inaczej interpretuje Locarno, aniżeli Francja. Niemcy w dalszym ciągu uważają, że układ w Locarno i porozumienie ich z Francją zostało osiągnięte dlatego, aby dać im wolną rękę na wschodzie. I tu właśnie tkwi pewien tragizm sytuacji międzynarodowej, że kiedy Francja traktuje Locarno za potwierdzenie traktatu wersalskiego, za pewnego rodzaju normalizację stosunków na podstawie traktatu wersalskiego, Niemcy uważają Locarno za narzędzie do rewizji traktatu.

Czy jest normalizacja stosunków z Niemcami

Otóż, jak my się mamy zachować wobec tej sytuacji? Mówi się, że należy dążyć do normalizacji stosunków z Niemcami. Oczywiście, to jest pożądane, ale niestety normalizacja jest stosowana w stosunkach polsko - niemieckich tylko przez Polskę i jedynie ustępstwami polskiemi. Na tej linji politycznej myśmy w ostatnich czasach rzeczywiście zrobili ustępstw bardzo wiele i to ustępstw niezwykle przykrych W roku 1929 była Haga. Sam przebieg konferencji haskiej nie był dla nas pomyślny, a wynik jej jeszcze mniej pomyślny. W roku zeszłym nastąpiło podpisanie traktatu handlowego z Rzeszą, w roku obecnym przyszła Genewa Mówi się i twierdzi się, że wszystkie państwa, które układ w Locarno podpisały, robią wobec Niemiec pewne ofiary, że wszystkie państwa robią ustępstwa Niestety jednak sytuacja przedstawia się w ten sposób, że największe ustępstwa robi Polska. Prawda, że wszystkie państwa w Hadze zrzekły się prawa do likwidacji mienia niemieckiego, ale Polska poszła w swojej umowie z Niemcami znacznie dalej, gdyż zrzekła się prawa odkupu w stosunku do kolonistów niemieckich.

Ale nie krytykowalibyśmy może tak ostro tej polityki, gdyby ustępstwa, jakie my stale czynimy, gdyby ugodowość polska dawała dobre wyniki, to znaczy, gdybyśmy widzieli, że w Niemczech następuje powolne uspokojenie, że Niemcy zaczynają traktować Polskę inaczej, że nie występują te wszystkie objawy i skandaliczne fakty, o których mówił p. poseł Walewski, że istotnie również w Niemczech widać jakąś ugodowość, jakąś ustępliwość i zmianę w stosunku do Polski. Wówczas oczywiście taka polityka, jaka jest obecnie prowadzona, byłaby może słuszna i byłaby może racjonalna. Ale niestety tego właśnie nie widać. Przeciwnie, widzimy jak stosunki te stale i ciągle się zaostrzają.

Ja nie widzę i nie mam nadziei, ażeby pod rządem kanclerza Brueninga, o którym powiedział poseł Walewski, że jest politykiem rzeczowym i poważnym nastąpiła zmiana stosunków. W rządzie kanclerza Brueninga zasiada min Treviranus oraz p. Schiele, który obmyśla rozmaite projekty, ażeby zaostrzyć stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami, ażeby nie dopuścić wwozu polskich produktów rolnych do Niemiec. Nie widzę więc tej normalizacji stosunków, nie widzę błogosławionych skutków tej polityki, jaką obecnie Polska prowadzi.

Niemcy, Francja i Polska

Pan poseł Mackiewicz poruszył w swojem przemówieniu zagadnienie zasadnicze, to jest zagadnienie stosunków Niemiec, Francji i Polski, tego ciekawego trójkąta europejskiego. To jest zagadnienie podstawowe dla naszej polityki zagranicznej. Otóż ja nie uważam, ażeby w tym trójkącie, wobec porozumienia niemiecko - francuskiego, Polska miała stale prowadzić politykę ustępliwą, miała stale się cofać. Uważam, że w myśl francuskiej koncepcji Locarna jest rzeczą konieczną, ażeby Polska zachowała w tej kombinacji najdalej idącą stanowczość i najdalej idącą energję w swojej polityce zagranicznej. Bo skoroby Polska stale ustępowała i cofała się w swej polityce, wówczas Francja stanęłaby oko w oko z Niemcami, miałaby osłabionego sojusznika na wschodzie i nie miałaby swobody ruchów, jaką ostatecznie posiada obecnie. Dlatego nie uważam, ażeby z tej sytuacji, jaka wytworzyła się w Locarno, wynikało jakieś fatalistyczne cofanie się Polski wobec Niemiec.

Że sytuacja Polski jest ciężka i trudna, to nietylko my to stwierdzamy, ale stwierdzali wielokrotnie nasi przyjaciele w parlamencie francuskim. Jest rzeczą konieczną, ażeby ci francuscy przyjaciele wiedzieli, że Polska nie na wszystko może się zgodzić, że Polska bardzo krytycznie i z dużym niepokojem patrzy na rozwój sytuacji międzynarodowej oraz, że w polityce polskiej są pewne granice, których przekroczyć nie można.

Tymczasem muszę przypomnieć, że gdy w parlamencie francuskim nasi przyjaciele deputowani poruszyli problem stosunków niemiecko-polskich i krytykowali działalność francuskiej polityki zagranicznej w tym zakresie, wówczas minister Briand oświadczył, że wszystko, co robi, to robi w porozumieniu z rządem polskim i że za wszystko, co robi, otrzymuje od Polski podziękowania. Uważam, że tego rodzaju fakty ogromnie utrudniają naszym przyjaciołom obronę polityki polskiej na terenie międzynarodowym, bo zakorzenia się pogląd, że Polska to poczciwy bardzo kraj, który zawsze zrobi ustępstwa i ofiarę na ołtarzu pokoju.

O konsekwencje w polityce

Tutaj wszyscy mówcy twierdzili, że istnieje niebezpieczeństwo niemieckie Jedynie p. poseł Mackiewicz bardzo optymistycznie — jak powiedziałem — na to się zapatrywał i twierdził, że możemy na fakty agresywności niemieckiej patrzeć z zupełnym spokojem. Otóż ja cenię ogromnie spokój w polityce zagranicznej, ale znowu nie byłoby rzeczą niewłaściwą, ażebyśmy sobie rozmaite fakty niebezpieczeństwa przysłaniali i wmawiali w siebie, że one nie istnieją, lub że nie są ważne.

Ale stwierdzając te fakty, należy wyciągnąć z nich konsekwencje logiczne i słuszne. I tu właśnie, pod tym względem my się różnimy z panami z obozu rządowego, mianowicie, my się ciągle stale domagamy, ażeby z faktu, że Niemcy dążą do rewizji granic polskich, wyciągnąć wszystkie możliwe konsekwencje we wszystkich dziedzinach polityki.

Wyrzuty sumienia „sanacji"

P. pos. Jeszke na jednem z posiedzeń komisji spraw zagranicznych i p. pos. Surzyński na plenum Sejmu wystąpili z pewnemi postulatami co do polityki w województwach zachodnich. Z ich referatów wynika również jasno, że chyba tylko w tym celu je wygłaszali, bo sami widzą, że stosunki w województwach zachodnich są zaniedbane i że nie dzieje się tam tak dobrze, jakby się dziać powinno. Postulaty, które wysunęli, dyktowane zapewne były wyrzutami sumienia z powodu tego, że jeszcze nie tak dawno, bo po wystąpieniu Treviranusa, panowie ci wspólnie z nami wystąpili z innym programem, jako odpowiedzią Treviranusowi, na wspólnych zebraniach, jakieśmy w województwach zachodnich robili, uchwaliśmy, ażeby tą odpowiedzią była zmiana polityki w stosunku do Niemiec, było zrezygnowanie z umowy likwidacyjnej, traktatu handlowego i t. d. Dziś, po wyborach, panowie ci od swych postulatów odstąpili i dlatego sami zapewne czują, że jest coś nie w porządku i że należy zaradzić fałszywej sytuacji, jaka się wytworzyła.

Nie mam nic zasadniczo przeciwko ich postulatom. Sytuacja w województwach zachodnich jest istotnie zaniedbana. Wytworzył się taki ogólny pogląd, że to są województwa niesłychanie bogate i zasobne, które same sobie dadzą radę. Tymczasem nie należy zapominać, że to są ziemie wystawione na największe ataki z zewnątrz. Gdyby więc nawet ten postulat, który wysuwają p Jeszke i Surzyński, był zrealizowany, gdyby znalazły się odpowiednie na to fundusze, to co jednak będzie, jeżeli pewne posunięcia polityki zagranicznej będą hamowały te wysiłki, co będzie, jeżeli wskutek traktatu handlowego przybędzie do Polski tyle a tyle Niemców, którzy osiedlą się w województwach zachodnich, zaopatrzeni w wielkie kredyty, z wyraźnemi dążeniami ekspansywnemi.

P. pos. Mackiewicz wspominał tu o asymilacji Niemców i zapatrywał się bardzo optymistycznie na tę asymilację. Otóż należy tu odróżnić dwa momenty — Niemców w mieście i Niemców na wsi. O ile możemy się zapatrywać z pewną nadzieją na asymilację powolną Niemców w mieście, to jednak trzeba pamiętać, że trudniej będzie z asymilacją Niemców na wsi. Ci Niemcy na wsi są w stałym kontakcie z Berlinem, są w stałym kontakcie z bankami berlińskiemi przez banki gdańskie i niewątpliwie będą prowadzili nadal politykę kolonizacyjną niemiecką.

Dlatego też uważam, że postulaty pp. Jeszkego i Surzyńskiego zupełnie nie wystarczają. Konieczny jest program ogólnopaństwowy opracowany przez cały rząd, przez wszystkie ministerstwa tego rządu, któryby wychodził z założenia, że województwa zachodnie są zagrożone, że na zachodzie jest pewien wał, który musi być specjalnie strzeżony i broniony, wobec którego należy prowadzić specjalną politykę, któraby znajdowała swój wyraz również w polityce zagranicznej.

Wadliwa propaganda zagranicą

Mówiłem już, że chodzi nam o to, ażeby wobec Francji zarysowywała się nasza polityka w sposób jak najbardziej stanowczy i jasny. To zadanie przypada właśnie propagandzie polskiej, lecz propaganda ta na gruncie francuskim ogromnie niedomaga. Zupełnie się zgadzam z p. Mackiewiczem, który wykazywał niedomagania propagandy polskiej na gruncie francuskim.

P. Mackiewicz: Mówiłem o wystawie, propaganda polska we Francji rozwija się, mojem zdaniem, doskonale.

Chciałbym podać pewne przykłady, że ona tak doskonale nie przedstawia się. Mam tu na myśli przedewszystkiem młodszych polityków francuskich. Jeżeli istotnie wśród starszych polityków francuskich posiadamy dużo tradycyjnych przyjaciół jeszcze z czasów niewoli, to muszę stwierdzić, że ci młodzi politycy są niesłychanie przez nas zaniedbani. Wygłaszają oni czasem poglądy, które świadczą, że zupełnie nie znają ani Polski, ani położenia Polski, ani dążeń Polski i nie rozumieją zupełnie polityki polskiej, bo inaczej nie możnaby przypuścić, żeby mogli tego rodzaju zdania wypowiadać. Nie będę przytaczał nazwisk rozmaitych takich polityków, przypuszczam, że panowie wiedzą, o kim mówię, są to politycy z obozu radykalnego i socjalistycznego. Niedawno odbyło się znowu jakieś zebranie niemiecko-francuskie w Paryżu z udziałem młodszych posłów z obozu radykalnego, gdzie ci posłowie na równi z Niemcami domagali się rewizji granic polskich w sposób taki, jakby to była rzecz zupełnie oczywista i zrozumiała.

Następnie w tem samem czasopiśmie, w którem p. minister Zaleski ogłosił niedawno swoje uwagi o stosunkach polsko-niemieckich, w czasopiśmie „Vu", ukazał się artykuł młodego pisarza francuskiego p. Bertrama Jouvenela, który dowodził, że wojna wybuchnie na pewno z tego powodu, że istnieją Prusy Wschodnie, że istnieje t. zw. „korytarz" i „fantastyczne" granice na G. Śląsku.

To są objawy dla mnie najbardziej niepokojące, bo ci politycy będą odgrywali niewątpliwie rolę w polityce francuskiej, i byłoby rzeczą bardzo niebezpieczną, gdyby te poglądy zupełnie fałszywe i zgubne wśród nich się ugruntowały.

Przewodniczący Radziwiłł: Co za wdzięczne zadanie dla Panów.

Dlatego też to mówię, że ilekroć jestem zagranicą, ilekroć spotykam się z młodszymi politykami francuskimi, jestem zawsze zdumiony ich poglądami i tem jak mają fałszywe pojęcie o Polsce, która przedstawia się im jako mgławica.

Min. Zaleski: Pan wie z własnego doświadczenia, jak trudno zmienić ich poglądy.

Poseł Stroński: Trudno, jeżeli wypadki w Polsce utrudniają.

Opinja w Niemczech a w Polsce

P. Rubel, mówiąc wczoraj o przyczynach naszych niepowodzeń w Genewie, tłumaczył, dlaczego otrzymaliśmy taki właśnie raport od Rady Ligi Narodów. Powiedział przytem pewien paradoks, który, mojem zdaniem, jest dość trafny. Mianowicie powiedział tak: Polska mogła przyjąć taki raport i Rada Ligi Narodów mogła takiego raportu Polsce udzielić, dlatego, że w Polsce jest silny rząd, jest silna większość, i że ta większość z każdym raportem, choćby nawet niekorzystnym dla Polski się pogodzi i go zaakceptuje.

P. Rubel: Stwierdzam, że nic podobnego nie powiedziałem.

Pan tak powiedział. A dalej powiedział Pan, że w Niemczech jest rząd słaby, że ma ogromne trudności wewnętrzne, więc trzeba się z tym rządem liczyć i dlatego musiano w Genewie rząd niemiecki oszczędzać. Ja przynajmniej tak zrozumiałem p. posła Rubla.

To jest istotnie paradoks, ale w tym paradoksie jest dość dużo prawdy. Mianowicie w Niemczech istnieje opinja publiczna, bardzo silnie zarysowana. Zagranica doskonale wie, do czego Niemcy zmierzają. Wszyscy wiedzą, jak Niemcy mają ostro zarysowaną politykę zagraniczną. Opinja niemiecka jest przez rząd Rzeszy szanowana. Rząd niemiecki z nią się liczy i, co więcej, rząd niemiecki tą opinją stale zagranicę szantażuje.

W Polsce jest również opinja publiczna, ale jest ona całkowicie lekceważona. Nad głosami jej przechodzi się do porządku dziennego, a nawet, jeżeli opozycja krytykuje politykę zagraniczną rządu, to nazywa się to histerją, demagogją, albo wręcz robotą antypaństwową. Sądzę, że u nas powinny pod tym względem zajść pewne zmiany.

Mocno na wewnątrz, słabo na zewnątrz

Wszyscy panowie, którzy analizowali tutaj politykę zagraniczną, nie mogli pominąć naszych stosunków wewnętrznych. Chciałbym zrobić tylko jedno stwierdzenie, mianowicie, że rząd jest niesłychanie agresywny i bardzo ostry w stosunkach wewnętrznych, a niesłychanie ugodowo usposobiony w stosunkach zagranicznych. I powiedziałbym więcej: W miarę jak te stosunki wewnętrzne zaostrzają się, polityka ugodowa rządu nazewnątrz zwiększa się. To nie jest przypadkowe. To, mam wrażenie, wypływa z logiki sytuacji, w jakiej Polska żyje.

ODOL jest niedościgniony pod względem antyseptycznego działania i przyjemnego smaku. Tw 1022

Społeczeństwo polskie w Rumunji

Czerniowce, 24. 2. (Tel. wł.). — Niedawno odbył się pierwszy zjazd duchowieństwa polskiego, w którym pracującego na terenie całej Wielkiej Rumunji, wzięli udział niemal wszyscy księża Polacy. Przedmiotem obrad zjazdu były sprawy szkolnictwa polskiego i organizacji społeczeństwa polskiego w Rumunji i przyrzekł poprzeć tę akcję. Zjazd oświadczył się za poparciem polskiego szkolnictwa prywatnego, o ile w szkołach tych młodzież będzie wychowywana w duchu katolickim i polskim. Zjazd przyobiecał poprzeć tygodnik „Polak w Rumunji". Nadto postanowiono przystąpić do wydania kalendarza polskiego na przyszły rok, oraz zajęto się sprawą podręczników polskich do nauki religji.

Zapobieganie wypadaniu i marnieniu włosów.

W powodzi nowych zdobyczy wiedzy utrzymały się jednak i dawne doświadczenia, nauką dziś stwierdzone. Jeszcze przed 30 laty stwierdzili: prof. Pohl i dr. Luster z Krakowa, specjaliści chorób włosów, iż wśród licznych przyczyn chorób włosów najbardziej rozpowszechnione są t. zw. zmiany łojotokowe. Zmiany te objawiają się w 4 postaciach wobec czego mylne byłoby zdanie, jakoby samo tłuszczenie się włosów stanowiło jedyną postać łojotokową. I suchy łupież, bez nadmiernej wydzieliny oleistej, jest jednym z objawów łojotoku. Doświadczenia wzmiankowanych lekarzy wykazały, iż nie tłuszcz jako taki bywa przyczyną wypadania i marnienia włosów, lecz kwasy tłuszczowe zjełczałego w temperaturze ciała tłuszczu. O słuszności mych wywodów każdy łatwo przekonać się może, jeśli zobojętni kwasy tłuszczowe starannem wymyciem skóry głowy i włosów Shampoonem z przepisu Dr. Lustra, dostosowanym ściśle do zmian łojotokowych. Towarzyszący zmianom łojotokowym swąd skóry głowy ustępuje momentalnie, jako dowód ustąpienia drażniących kwasów. Zobojętnienie Shampoonem Dra Lustra powinno odbywać się raz lub 2 razy tygodniowo, zależnie od stopnia nasilenia łojotoku. Mycie mydłem wywołuje wręcz przeciwny skutek, z powodu zawartości kwasów tłuszczowych w mydłach. Tw 1023

Dr. med. J. L.

Dziś walne zebranie Bratniej Pomocy Stud. Uniw. Pozn.

Dzisiaj o godz. 19.30 rozpoczyna się w auli uniwersytetu poznańskiego walne zebranie „Bratniej Pomocy" S. U. P. W związku z zebraniem organizacje, wchodzące w skład Narodowego Komitetu Samopomocowego, wydały następującą odezwę:

Koleżanki i Koledzy!

Sprawy organizacyj, zajmujących się materjalnem położeniem polskiego akademika, a więc i Bratnich Pomocy, mogą być jedynie rozpatrywane na płaszczyźnie rzeczowej, pod kątem widzenia potrzeb szerokich rzesz studentów.

Na tem stanowisku stoi najpoważniejszy odłam młodzieży akademickiej, kierujący od szeregu lat Bratniemi Pomocami, pod którego rządami organizacje te rozrosły się w wielkie instytucje o rozgałęzionym zakresie działania.

Wegetują jednak wśród młodzieży akademickiej pasożytnicze grupki, niewiadomo skąd czerpiące rację swego istnienia, którym dotychczasowy stan terenu samopomocowego nie odpowiada.

Robią więc wszystko, co leży w ich możności działania, wykorzystując najdrobniejszą okoliczność, by w obecny układ stosunków wprowadzić rozstrój.

Zgodnie z ustaloną taktyką, stosowaną zawsze i wszędzie, grupki wspomniane również przy obecnych wyborach do władz Bratniej Pomocy U. P., wnoszą w spokojną atmosferę wrzaskliwą demagogję, tani frazes, szumnie brzmiące słowa, któremi chcą pokryć swą jałowość, bezprogramowość i pustkę ideową.

Narodowy Komitet Samopomocowy, skupiając organizacje i żywioły, które od szeregu lat dają Bratniej Pomocy fachowy zarząd, potępia z całą bezwzględnością destrukcyjną robotę tych elementów, używających jako środka walki podłych i nikczemnych oszczerstw.

Potępiamy surowo tych, którzy w sprawach ogólnych polskiej młodzieży akademickiej nie umieją zachować objektywizmu, przenosząc swój własny interes ponad dobro instytucji.

Wyniki pracy, obecnie urzędujących władz Bratniej Pomocy, w całej rozciągłości zadają kłam rozsiewanym fałszom o gospodarce tej instytucji.

Dorobek ostatniego roku wytężonej pracy jest ogromny.

Rozpatrując gospodarkę poszczególnych działów Bratniej Pomocy, wszędzie widzimy wielki postęp.

I tak wydział gospodarczy wykazał 200 tysięcy zł wzrostu obrotu, mimo że w ub. roku była stokroć korzystniejsza konjunktura z racji P. W. K.

Kolosalny wzrost wykazuje wydział m. in. w zakresie wydanych obiadów kredytowych i ulgowych (wzrost o 224 proc.). Również sekcja zdrowia wykazuje postęp. W r. b. rozchód tejże sekcji wynosi 44.360 zł wobec 39.180 zł z ub. roku.

Intensywną pracę obecnego zarządu dosadnie charakteryzuje działalność sekretarjatu, przez który w r. b. przeszło 4.688 pism (w 1929 roku 3.830, 1928 — 2.929).

Sekcja pożyczkowa także powiększyła swój zakres działania. W r. b. wydano pożyczek na 75.631,51 zł (wzrost o 100 proc.).

Podkreślić należy jeszcze jeden fakt świadczący o sprawnem funkcjonowaniu i rozroście Bratniej Pomocy, a mianowicie powiększenie się liczby członków z 2.131 na 2.627 (co wynosi 60 proc. studjujących).

Tych kilka danych, zaczerpniętych z działalności Bratniej Pomocy w r. b., dobitnie stwierdza, że okres sprawozdawczy był dla Bratniej Pomocy okresem bardzo pomyślnym.

Dla uzupełnienia obrazu trzeba dodać, że te wspaniałe wyniki osiągnięto w okresie ogólnego kryzysu gospodarczego, który fatalnie zaciążył nad życiem gospodarczem państwa.

Jak w świetle tych suchych cyfr przedstawiają się ataki niepoczytalnych grupek, jak wyglądają ich zarzuty, ich krytyka.

Koleżanki i Koledzy!

Grupki, które dla doraźnej korzyści, dla ubocznych interesów, tendencyjnie przeinaczają fakty, usiłują w jak najciemniejszych barwach przedstawić gospodarkę zarządu Bratniej Pomocy, dostaną należytą odprawę na walnem zebraniu.

Jesteśmy głęboko przekonani, że cały zdrowy ogół członków Bratniej Pomocy, pragnąc zapewnić rozkwit instytucji, poprze, zgodnie z ustaloną od lat tradycją, listę Narodowego Komitetu Samopomocowego, grupującą ludzi, mających konkretny program pracy, oparty na długoletniem doświadczeniu.

Nieodpowiedzialne grupki, zaczynające się interesować losami Bratniej Pomocy w dniu wyboru jej władz, poniosą druzgocącą klęskę.

Zwycięży dziś na walnem zebraniu, tak jak dotychczas było, jednolity front organizacyj wielkich, zasłużonych dla ogółu polskiej młodzieży akademickiej, bo nie może być zmarnowany dorobek wieloletniej pracy.

Zwycięży obóz rzetelnej pracy, który dał dowód, że potrafi znakomicie kierować Bratnią Pomocą.

Zwycięstwo do nas należy!

Narodowy Komitet Samopomocowy Poznańskie

Koło Międzykorporacyjne K! Magna Polonia. K! Lechia. K! Posnania. K! Surma. K! Chrobria. K! Baltia. K! Silesia. K! Corona. K! Heliona. K! Legia. K! Masovia. K! Quiritia. K! Mercuria. K! Slensania. K! Hermesia. K! Laconia. K! Primislavia.

K! Aesculapia. K! Auroria. K! Filomatia Posnaniensis. Korpus Zawisza Czarny U. P. K! Roma. K! Viritia. Filarecja.

Młodzież Wszechpolska Związek Akademicki.

UWAGA. Zebranie w auli uniwersyteckiej. Początek o godz. 19,30. Wstęp za okazaniem legitymacji Bratniej Pomocy, która ważna jest tylko łącznie z dowodem akademickim.

Przed wyrokiem w procesie częstochowskim

Czwarty dzień rozprawy

Alibi oskarżonych

W czasie rozprawy niedzielnej świadkowie obrony jeden po drugim stwierdzali alibi podsądnych.

Zeznania tych świadków, ludzi częstokroć poważnych, przemawiają za tem, że Czepliński był w magistracie o godz. 10.30, zaś Kaczyk przed godziną 12. Ponieważ zajście w Kasie Chorych rozegrało się mniej więcej o godz. 11, trudno przyjąć, by oskarżeni zdążyli pod gmach Kasy Chorych odległy o kwadrans drogi od gmachu magistratu.

Sąd teraz rozstrzygnie komu należy dać wiarę, czy świadkom oskarżenia (głównie Siwkowi i Rozbickiemu), co do których obrona grupuje materjał dla podważenia ich wiarogodności, czy też świadkom odwodowym.

W magistracie

Św. Chrząstek, urzędnik magistratu, spotkał Czeplińskiego o godz. 10 w lokalu P. P. S. Oskarżony wyszedł przy świadku, razem z sekretarzem związków zawodowych, Gronkiewiczem, do magistratu. O godz. 11,30 świadek spotkał jeszcze raz Czeplińskiego w II Alei i rozmawiał z nim.

Św. Gronkiewicz o godz. 10 razem z Czeplińskiem wyszedł z lokalu P. P. S. O godz. 10.30 byli w magistracie, chcieli rozmawiać z prezydentem, ale był zajęty, czekali więc, potem uzyskali audjencję. Od prezydenta świadek z Czeplińskim poszli do pokoju ławnika Szpiry, gdzie spotkali Kruk-Strzeleckiego. Ławnicy wyszli, a świadek z Czeplińskim został jeszcze i rozmawiał z Kruk-Strzeleckim.

Przy wyjściu z magistratu, świadek rozmawiał z Kaczykiem i dowiedział się, że czeka on na konferencję z prezydentem. Na ulicy, po wyjściu z magistratu, świadek spotkał Czeplińskiego, który mówił mu, że idzie kupić palnik do „Primusa".

Św. Szymański, woźny magistratu, około godz. 1030 meldował Czeplińskiego i Gronkiewicza do prezydenta miasta.

Zeznania prezydenta i ławników

Św. Jarmułowicz, b. prezydent miasta, około godz. 10 min. 30 rano, przyjmował Czeplińskiego i Gronkiewicza i konferował z nimi około 15 minut. Świadek widział również Kaczyka w magistracie: raz idącego do pracy, a drugi raz o godz. 12.

Św. Szapiro, Braksator, i Nowakowski, b. ławnicy magistratu, potwierdzili alibi Czeplińskiego: widzieli go razem z Gronkiewiczem około godz. 10.30 w magistracie.

Cały szereg następnych świadków stwierdza alibi oskarżonych.

Kim jest Siwek?

Jak wiadomo, akt oskarżenia opiera się głównie na zeznaniach niejakiego Siwka, byłego woźnego sądowego.

Kim jest ów Siwek, zeznaje świadek Podleski, sędzia. Siwek był woźnym w sądzie i został zwolniony za pobieranie pieniędzy za pisanie podań do sądu. Pewnego razu Siwek zobowiązał się jednemu z interesentów do napisania skargi apelacyjnej. — Chociaż wziął pieniądze za tę usługę z góry, skargi nie napisał.

Siwek obiecywał ludziom protekcję w sądzie, przyrzekał wstrzymanie wykonania wyroku (!) i t. p.

Za urzędowania Siwka zginęły z sądu 4 rewolwery. Podejrzany w tej sprawie jest Siwek. Jeden z tych rewolwerów kazano Siwkowi odnieść do starostwa. Okazało się, że tego rewolweru w starostwie nie odebrano. Okazało się też co innego: że pokwitowanie starostwa zostało sfałszowane.

Jak twierdzi świadek — podobne historje miał Siwek z innemi rewolwerami. (Między publicznością słychać szepty: dlaczego chodzi po wolności?).

Św. Dziemniakowski, sekretarz sądu, potwierdza te dane o głównym filarze oskarżenia, Siwku, które przedstawił już sądowi sędzia Podleski. Ale dodaje nieco też od siebie: oto okazuje się, że Siwek za napisanie skargi w sprawie cywilnej, wziął zgóry zapłatę w formie weksla. Ale skargi nie napisał. I... weksla też nie zwrócił.

W pracy świadek się opuszczał. Po jego sprawkach, musiał się sąd z nim rozstać.

Piąty dzień rozprawy

W piątym dniu procesu o strzały w Kasie Chorych w Częstochowie, przypadła kolej na owe anonimy, które miała dostawać Bielobradkowa, świadek oskarżenia, która w czasie zeznań powiedziała sobie, iż często spotykała się z wywiadowcami policji u swej rodziny.

Pierwszy zeznawał wywiadowca Rozbicki. Robił rewizję u Kaczyka. Broni nie znalazł.

Jeszcze Siwek

Zeznawała następnie: matka Kaczyka oraz świadek Krupski, sekretarz sądu grodzkiego w Częstochowie. Opowiadał on, jak to na Siwka składane były liczne skargi za malwersacje, jakich dopuszczał się przy pisaniu podań do sądu. Prócz rewolwerów (o których mówiono wczoraj), świadek opowiada o zaginięciu wększli, które, załączane do sprawy — ginęły z akt.

Anonimy

Zeznania o anonimach Bielobradkowej rozpoczyna jej siostra, młodziutka, 19-letnia Grzywnowiczówna. Bielobradkowa zaczepiła świadka na ulicy i mówi, że zaczepiono ją na ulicy. Siostra pokazała też świadkowi jakąś kartkę, zapisaną ołówkiem, a zawierającą pogróżki. Bielobradkowa mówiła, że zaniesie kartkę do policji. Zwróciłam uwagę, że kartka jest tak pognieciona, iż w policji nie zrozumieją, co jest na niej napisane. Wtedy siostra kazała mi przepisać kartkę. Przepisałam. Przy okazji, o całej tej sprawie opowiedziałam jednemu z lokatorów, Witkowskiemu. Witkowski prosił, żebym mu napisała parę słów na kartce. Napisała, a on zabrał kartkę i schował, mówiąc, że zaniesie ją do sądu. Radził mi też, abym była cicho.

Sąd zarządza, aby Grzywnowiczówna napisała na sali. Podają jej krzesło papier, ołówek i przewodniczący każe napisać na kartce adres siostry.

Po napisaniu przewodniczący wyjmuje z akt anonim.

— Czy to pani pisała?

— Tak.

— A adres na kopercie?

— Tak samo.

— A dlaczego napisała pani na kopercie nie prawidłowo nazwisko siostry Wielobradek zamiast Bielobradek?

Świadek nie umie dać odpowiedzi (na sali silne napięcie).

Bielobradkowa przyznaje, że anonimy mogła pisać jej siostra

Na wniosek obrony zostaje przesłuchana dodatkowo Bielobradkowa. — Opowiada, jak jakaś pnienka zawiadomiła ją o liście, który do niej przyszedł, jak odpieczętowała go przy tej panience, jak, czytając zaczęła się śmiać, z czego panienka wywnioskowała, iż to jest list miłosny.

Przewodniczący: Czy poleciła pani siostrze przepisać list anonimowy?

— To jest wszystko nieprawda, to szczyt podłości brata i siostry.

— Więc siostra pani nie przepisywała listu?

— Przy mnie — nie.

Adw. Dąbrowski: I pani twierdzi, że to jest oryginał listu a nie kopja?

— Tak. Być może, że to siostra napisała, bo charakter pisma jest podobny. Ale nigdy tego jej nie polecałam.

Prokurator: Czy Witkowski jest w bliższych stosunkach z bratem i siostrą pani?

— Widziałam jak brat prowadził z nim rozmowę szeptem i patrzył na moje okno, czy nie podsłuchuję. Z bratem i siostrą nie żyję w zgodzie.

Witkowski

Św. Witkowski potwierdza w zupełności zeznania Grzywnowiczówny. W treści anonimu, jak go informowała młoda panna, była pogróżka, coś o krwawej bojówce. Sprawa wyglądała poważnie, zapytałem więc, czy panna Helena mnie nie nabiera?. Ponieważ zaprzeczyła, postanowiłem dać znać do sądu, kiedy zacznie się proces.

Prokurator: Czy w związku z wypadkami w Kasie Chorych był pan aresztowany?

— Tak, siedziałem dwa dni i dwie noce.

Po zeznaniach świadków i zamknięciu przewodu sądowego zabiera głos prokurator.

Posłowie B. B. odbywają lekcję karności politycznej.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ostatnia deska ratunku

W lombardzie miejskim wciąż panuje tłok — Co mówi p. dyr. Fischbach

Niezmiennem powodzeniem cieszy się, zwłaszcza w obecnych ciężkich czasach, lombard miejski przy ul. Sierocej. Przed południem panuje tam taki tłok, że trudno wprost przecisnąć się a każdy z zainteresowanych musi się uzbroić w nielada cierpliwość zanim dopnie swego.

Niema tu żadnych różnic! Za robotnikiem staje w ogonku zubożały inteligent, za nim bezrobotna biurowa, potem — jakiś aktor, kupiec, dalej znów pani, której kiedyś doskonale się wieść musiało i t. d. Długi sznur ludzi zdaje się nie ma końca. Każdy stoi cicho tylko zzrzadka westchnie i posuwa się noga za nogą, ku okienku taksatora.

Jak nas informuje dyrektor lombardu p. Fischbach, jego personel nie może skarżyć się na brak pracy, a często nawet z trudem daje sobie radę. Ostatnia licytacja trwała od 9 stycznia do 6 lutego, zatem była niemal rekordowa co do długości. Sprzedano w tym czasie 942 zastawów czyli około 3500 najróżniejszych przedmiotów. Uzyskana stąd suma wynosiła prawie 50 tys. zł. Licytacja z braku kupujących wypadła b. słabo; nabywano jedynie brylanty, złoto, srebro, materjały na ubrania i t. d. Jakim takim zbytem cieszyły się też przedmioty, których cena nie przekraczała 100 do 150 zł; droższych nikt nie nabywał. Dowodziłoby to, że i wśród nabywców, którzy rekrutowali się przeważnie z handlarzy, również widać brak gotówki. Wszystkie nabyte przedmioty przedstawiały wyższą wartość od ceny kupna.

Pozostałe zastawy, ktore były wystawione na licytacji, a nie kupiono je, sprzedaje lombard z wolnej ręki w godzinach służbowych, a nawet pozasłużbowych za poprzedniem porozumieniem się telefonicznem. Są jeszcze pierścionki brylantowe, naszyjniki, kolczyki, bransoletki, złote męskie zegarki, różne skórki futrzane, opony, elektroluksy, maszyny do dziurkowania, maszyny do obuwia, materjały na ubrania i t. d.

Ilość zastawów — mówi p. dyr. Fischbach — stale się zwiększa. W czasie trwania licytacji załatwia lombard dziennie około 1000 ustawowo przewidzianych prolongat. Mało kto wykupuje swe zastawy, a przeważnie je prolongują. W myśl uchwały magistratu, dyrekcja lombardu — o ile to tylko jest możliwem — uwzględnia prolongaty ratując tem samem niejednego od ruiny. Lokale lombardu są tak zapchane zastawami, że dyrekcja zamierza wydzierżawić nowe ubikacje, aby móc wygodnie pomieścić napływające masowo zastawy. (z)

KALENDARZYK

Wtorek, 24 lutego 1931.

Słońce: wschód 6,52; — zachód 17,21; — długość dnia 10 godz 29 min.
Księżyc: wschód 8,48; — zachód 0,09; — przed pierwszą kwadrą.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperaura powietrza umiarkowana 0 st. C., pochmurno, wiatr północno - zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 759 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa — 1 st. C.
Przepowiednia pogody na środę: Naogół pogodnie, chłodno.
Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dziś + 1,47 m.
Kal. rzk.: Maciej ap.; jutro Anastazja.
Kal. słow.: Bogusz; jutro Sławoboj.

Bibljoteka im. I. J. Kraszewskiego (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz. 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1,50 zł, wpis 50 gr.
Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (II piętro), otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze", ul. Nowa.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.
Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego narożnik ul. Strusia.
Wilda: Apteka pod Koroną, ulica Górna Wilda 61.
W innych dzielnicach pełnią służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody małżeńskie.** W czwartek, dnia 26 bm. obchodzą jubileusz 25-lecia pożycia małżeńskiego pp. Zborowscy, zamieszkali przy ul. Żórawiej 15-17. Na intencję Jubilatów odprawi się w dniu tym uroczysta msza św. w kościele Serca Jezusowego w Jeżycach o godz. 8,30.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Tow. Psychologicznego.** W środę, dnia 25 bm. o godz. 20 odbędzie się w Instytucie Psychologicznym (Wjazdowa nr. 3) zebranie Tow. Psychologicznego im. Abramowskiego z odczytem p. Wierzołka n. t. „Nauka o woli — według Lindworskiego". Goście mile widziani.

— * **Z Stow. Pań Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo przy Farze.** Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, 26 b. m. o godz. 19,15 na sali OO. Jezuitów, ul. Szewska 18. Na porządku obrad wykład ks. dyr. Wołkowskiego oraz ważne doniesienia.

— * **Z Sodalicji Panien Urzędniczek — sekcji eucharystycznej.** Zebranie odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 19,30 przy Piekarach 2.

— * **Walne zebranie Tow. Młodzieży Misyjnej** pod wezwaniem Marji Wspomożenia Wiernych przy kościele ks. ks. Salezjanów w Poznaniu odbędzie się w środę dnia 25 bm. o godz. 19 na salce.

— * **Z Tow. Właścicieli Domów i Nieruchomości.** W piątek, dnia 27 bm. o godz. 18 odbędzie się na sali Ogrodu Zoologicznego przy ul. Zwierzynieckiej zebranie członków. Na zebraniu będą wygłoszone referaty o związkowym najnowszym projekcie mieszkaniowym, o państwowym podatku dochodowym i o nowych meldunkach policyjnych. Wstęp na salę mają tylko członkowie za okazaniem kwitu na uregulowaną składkę członkowską bieżącego kwartału.

— * **Zjazd jubileuszowy Związku Kat. Stowarzyszeń Kobiet Pracujących** z okazji 25-lecia istnienia Zw. odbędzie się w Poznaniu w niedzielę, 14 czerwca br. Równocześnie ze zjazdem nastąpi otwarcie wystawy pracy kobiet, którą organizacje związkowe i inne, do nich zbliżone, przygotowują. Katolickie zrzeszenia kobiet, ich przedsiębiorstwa i instytucje mogą wziąć udział w tej wystawie, zgłaszając się do Zw. Kobiet Prac. — Poznań, Al. Marcinkowsk. 1 i nadsyłać na czas eksponaty (do 1 czerwca br.). Wystawa ma zobrazować działalność społeczno - oświatową Związku oraz unaocznić zwiedzającym, w jakich dziedzinach kobiety pracują i jak wielki jest udział ich pracy w życiu nietylko domowem, ale i gospodarczem, społecznem i kulturalnem.

— * **Z Tow. Kupców Samodzielnych branży delikatesów.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę, 25 bm. o godz. 20-tej na sali posiedzeń Domu Kupiectwa Polskiego przy ul. Zwierzynieckiej 12.

WYKŁADY

— * **Wielkopostne wykłady religijne.** Dziś w sali parterowej Archiwum Diecezjalnego przy ul. Lubrańskiego 1 (przystanek tramwaju katedra) o godz. 20 mówić będzie ks. dr. Hozakowski n. t. „Z dziejów ludu żydowskiego w epoce Chrystusa Pana". — Jutro ks. dr. Abt: „Liturgja mszy św.". — W czwartek ks. dr. Nowicki: „ Papież i kardynałowie". Wstęp bezpłatny.

— * **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Dziś, w wtorek prof. dr. Paweł Gantkowski wygłosi odczyt p. t. „O technice głosu i higjenie głosu" (cz. I.). Wykład odbędzie się o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus. Bilety wstępu 50 gr, dla uczącej się młodzieży i wojskowych niższych stopni 20 gr. — Jutro, w środę docent dr. F. Łabendziński mówić będzie o „Chirurgicznem leczeniu gruźlicy płuc" (z epidjaskopem).

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Pokazy odkażania ziarna siewnego.** Dział ochrony roślin Stacji Doświadczalnej Wielkopolskiej Izby Rolniczej przystępuje z wiosną do urządzenia kilku publicznych pokazów odkażania ziarna siewnego. Na pokazach tych, uzupełnionych wykładem o wpływie zaprawiania ziarna na zdrowotność kultur roślinnych, będą demonstrowane wszystkie znane metody zaprawiania nasienia przy użyciu najpopularniejszych zaprawiarek. W tym celu uprasza Wielkopolska Izba Rolnicza o zgłaszanie się zainteresowanych, w możliwie najkrótszym czasie, do Działu ochrony roślin Stacji Doświadczalnej W. I. R. — Poznań, ul. Dąbrowskiego 17. Zgłaszający zobowiązuje się dostarczyć do pokazu potrzebnej ilości ziarna do zaprawiania (około 5 ctr.) oraz miejsca mogącego pomieścić pewną ilość chętnych widzenia pokazu. Ziarno odkażone może właściciel wysiać wedle swego uznania. Koszty pokazów ponosi Wielkopolska Izba Rolnicza.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Wicher zerwał druty telefoniczne** na linji pomiędzy Konarzewem a Wypalankami w powiecie poznańskim. Zerwane przewody wicher zawlókł po polach a częściowo je rozkradziono. (k.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Nożownictwo.** Na ulicy Lodowej pokaleczony został wczoraj wieczorem przez kilku osobników 27-letni Józef Mieloch, zamieszkały na Górczynie przy ul. Bosej 48. Poranionego opatrzyło pogotowie ratunkowe. (k.)

— * **Wypadek przy pracy** spotkał w warsztatach kolejowych 52-letniego Antoniego Przepiórę, zamieszkałego przy ul. Bukowskiej 23. Pośliznął się on i upadł tak nieszczęśliwie, że złamał nogę w podudziu i odniósł obrażenia wewnętrzne. P. Przepiórę opatrzyło doraźnie pogotowie ratunkowe i przewiozło do lecznicy kolejowej. (k.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Śmierć przy pracy.** W Wymysłowicach w powiecie strzelińskim przy ładowaniu słomy ze stogów osunęła się część słomy ze stogu na fornala Marcina Zielińskiego, znajdującego się na wozie. Przygnieciony Z. odniósł tak ciężkie obrażenia, że niebawem zmarł. (k.)

— * **Śmierć z przerażenia.** W nocy w mieszkaniu Bronisława Krysztofowicza w Środzie nastąpił wybuch gazu. Właściciel mieszkania 90-letni starzec tak się przeraził, że zmarł wskutek udaru serca. (k.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Akademja papieska.) Dnia 22 bm. w sali Hotelu Europejskiego odbyła się akademja papieska, urządzona staraniem gnieźnieńskiego koła Katolickiego Związku Polek. Po przybyciu J. E. ks. biskupa Laubitza, zagaił uroczystość ks. dziekan Zabłocki. Po inauguracji odśpiewał chór farny pod batutą p. Cichowicza hymn Hallera „Tu es Petrus", poczem wstąpił na mównicę ks. biskup Laubitz. Piękne i treściwe przemówienie przyjęła publiczność z wielkim aplauzem. Następnie solistka z chóru farnego p. Zakrzewska odśpiewała psalm 86 Martiniego. W końcu redaktor „Lecha" p. Cieślak wygłosił okolicznościowy referat. (br.)

— * **Szamotuły.** (Z Tow. Powstańców i Wojaków.) Roczne walne zebranie odbyło się w salce hotelu „Eldorado". Przewodniczył prezes X okręgu p. Müller; protokół prowadził p. Metelski. Po sprawozdaniach prezesa, skarbnika i sekretarza udzielono ustępującemu zarządowi pokwitowania. Nowy zarząd tworzą pp.: Miodowicz, Zwierzycki, Rojna, Metelski, Trojanowski, Tym, Dorna L. i Talaga. Towarzystwo rozwija się mimo licznych trudności pomyślnie.

— (Koncert.) Kółko muzyczne Tow. Kolejowców urządza w nadchodzącą niedzielę w sali p. Sundmannowej koncert, na którego program składają się utwory Moniuszki, Nowowiejskiego, Namysłowskiego, Reszkego i Bibeta. (op.)

— * **Rogoźno.** (Z Tow. Kupców.) W sali Hotelu Polskiego odbyło się walne zebranie Tow. Kupców. Obrady zagaił wiceprezes p. Aleksy Piergalski. Na przewodniczącego wybrano p. Gratkowskiego, na sekretarza p. Jaraczewskiego a na ławników pp. Fuchsa i Grzybowskiego. Ze sprawozdań członków zarządu wynikało, że organizacja rozwija się pomyślnie. — Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorjum. Nowy zarząd wybrano w następującym składzie pp.: Wiktor Jaraczewski — prezes, Piergalski — wiceprezes, Augustyński — sekretarz, Cz. Cholewiński — zast. sekretarza, M. Skrzypczak — skarbnik. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Branickiego i Jankowskiego.

— (Wykład.) Dnia 27 bm. p. dr. Gerstenberger wygłosi w sali Hotelu Polskiego o godz. 19 odczyt p. t. „Higjena kobiet". Wstęp bezpłatny.

— (Działalność Młodych Polek.) W salce parafjalnej pod przewodnictwem prezeski p. M. Rejewskiej odbyło się zebranie. P. Rejewska wygłosiła referat p. t. „Co to jest wola". Drugi referat wygłosiła p. Hasikówna, przedstawiając dobre strony oszczędności i złe marnotrawstwa. Pozatem wygłoszono kilka deklamacyj. (ske.)

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: J. A., Lusówko, 30 zł. — I. G. z prośbą o pomoc w nauce, 3 zł. — Aleksandra Zielińska za otrzymane łaski 10 zł. — Franciszek Dekiert, Silcza, w pewnej intencji, 2 zł. — Kłus, Szamotuły, 5 zł. — Przybyszewska, Giżewo, z podziękowaniem za otrzymane łaski, 50 zł. — J. W. z prośbą o zgodę i zdrowie w rodzinie 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 777,10 zł.

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonności do udaru i ataków apoplektycznych, naturalna woda gorzka **„Franciszka-Józefa"** zapewnia łagodne wypróżnienie bez nadwyrężania się. Żądać w aptekach. nw 7854

RADJO

Programy radjofoniczne:

Środa, dnia 25 lutego 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** komunikaty; godz. **14.30** kwadrans Tow. Ziemianek Wielkopolskich; godz. **17.15** audycja dla dzieci w wykonaniu „Wujcia Czesia"; godz. **17.45** koncert popołudniowy poświęcony pamięci Mieczysława Karłowicza. Wyk.: Bogna Milska - Schechtlowa (sopran), Stanisław Roy (tenor op. pozn.), prof. Stan. Pawlak (skrzypce), Jerzy Młodziejowski (odczyt), prof. Franc. Łukasiewicz (akomp.); godz. **18.45** świat książek ;godz. **19.00** „Wiadomości z bolszewji"; godz. **19.10** „W setną rocznicę bitwy pod Grochowem"; godz. **19.25** radjogawęda żołnierska; godz. **20.00** „Silva rerum"; godz. **20.30** transmisja z Warszawy z Konserwatorjum warsz. Koncert Stow. Mił. Dawnej Muzyki; godz. **22.15** sygnał czasu, komunikaty; godz. **22.30** kwadrans tańca; godz. **22.45** muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada".

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **15.50** radjokronika; godz. **16.15** kwadrans dla najmłodszych: godz. **16.45** muzyka gramofonowa; godzina **17.15** „Bitwa pod Grochowem"; godz. **17.45** koncert popularny; godz. **19.10** skrzynka pocztowa rolnicza; godz. **19.25** muzyka gramofonowa; godz. **19.40** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** „Napoleon w oświetleniu Mereżkowskiego"; godz. **20.15** feljeton: „Od Mitry do corridy"; godz. **20.30** transmisja z Konserwatorjum Warsz. słowo wstępne wygłosi prof. dr. X. Hieronim Feicht. W przerwie kwadrans literacki. Nowela Tadeusza Rittnera „Mur między nami"; godz. **22.15** „Tęsknota za słońcem"; godz. **23.00** muzyka taneczna.

„Nieboska Komedja" na wiedeńskiej fali radjowej.

W sobotę dnia 21. II. nadano w radjostacji wiedeńskiej „Nieboską Komedję" Zygmunta Krasińskiego. w tłumaczeniu Franciszka Teodora Csokora. Audycję poprzedziła prelekcja, napisana w tłumaczeniu, poświęcona Krasińskiemu. Słuchowisku temu poświęcił dłuższy artykuł tygodnik „Radio-Wien" podając obszerne streszczenie i trafną analizę „Nieboskiej Komedji".

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 23 lutego zgłoszono: Władysława Walkowiak, 8 mies. Sylwester Jane, piekarz, 72 l. Bronisława Biedermannowa, z domu Michalska, 51 l. Józef Kramarczyk, kierownik poczty, 24 l. Antoni Mocek, handlowiec, 40 l. Rozalja Krugielczyna, z d. Sadisiówna, 27 l. Walentyna Michalska, z d. Reimannówna, wdowa, 78 l. Bogumiła Sieradzka, 1 r. Teofila Reuterowa, z domu Kozikowska, wdowa, 58 l. Weronika Frąckowiakowa, z domu Kiełpińska, 24 l. Karol Szymanowicz, kupiec, 79 l. Łucja Kluczyńska, 1 r. Elżbieta Białasikowa, z domu Kowalska, 58 l. Cecylja Puchowa, z domu Lewkowa, 79 l. Felicja Zofja Obtułowiczowa, z domu Kieniewiczówna, 60 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Męski Chór Nauczycielski.** Próba chóru odbędzie się w środę, dnia 25 bm. o godz. 20 w II szkole wydziałowej przy ul. Działyńskich.

— **Związek Czeladzi Garncarskiej.** Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 1 marca br. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8 a. Z powodu bardzo ważnych spraw liczny udział członków pożądany.

— **Zrzeszenie Emerytów Kolejowych przy Z. U. K.** Zebranie odbędzie się dnia 3 marca br. o godz. 15 u p. Bohnowej przy ul. Marszałka Focha 85.

Czytelnikom Naszym, przejeżdżającym przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają najświeższe numery

„Kurjera Poznańskiego"

we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach i w wielkich **hotelach**

Ciekawe zebranie

Referat sen. dr. Marjana Seydy. — Omówienie nowych wydawnictw politycznych

Bardzo ciekawie zapowiada się środowe zebranie plenarne koła Poznań-Śródmieście Stronnictwa Narodowego. Specjalne zainteresowanie budzi referat p. sen. dr. Marjana Seydy, który poruszy szereg wiecznie aktualnych i palących problemów chwili obecnej, traktując je z szerszej perspektywy historycznej. Na tem tle uwypukli się wyraziście jaki powinien być stosunek całej Polski do jej ziem zachodnich i wschodnich, a jaki jest obecnie i jak fatalne błędy popełnia się obecnie w tej dziedzinie na każdym kroku.

W drugiej części zebrania będą omawiane ostatnie wybitne nowości z literatury politycznej, o których każdy powinien wiedzieć, bowiem posiadają specjalnie doniosłe znaczenie. Dowiemy się zatem rewelacyjnych szczegółów, z nowej książki p. t. „Niemcy gotowe do wojny", która ukaże się na półkach księgarskich w początkach marca. Zapoznamy się pokrótce z rewelacyjnemi pamiętnikami marsz. Focha (wyjdą również w pierwszych dniach marca) i z trzecim tomem pamiętników Bülowa, opisujących ostatni a najciekawszy okres jego życia — wojnę światową.

Wreszcie w trzeciej części załatwi szereg spraw bieżących.

Zarząd wyraża przekonanie, że członkowie stawią się możliwie najliczniej i ze swej strony wprowadzą gości. Zwłaszcza zwracamy uwagę na to zebranie wszystkim, którzy nie mogą pozwolić sobie na zakup nowych wydawnictw politycznych, a chcą zapoznać się z niemi. Zebranie rozpoczyna się punktualnie o godz. 19.30 w środę 25 b. m. w salce Stronnictwa Narodowego przy ul. św. Marcin 65.

SPORT

Piłka nożna

Turniej błyskawiczny K. S. Korona odbędzie się w niedzielę o godz. 14 na stadjonie miejskim. Kolejność rozgrywek jest następująca: „Sparta" i „Jutrznia", „Olimpja" i „Korona", „Jutrznia" i „Olimpja", „Korona" i „Sparta", „Sparta" i „Olimpja", „Jutrznia" i „Korona".

Polskie Kolegjum Sędziów rozesłało za pośrednictwem zarządu ligi listę wszystkich sędziów ligowych i międzyokręgowych celem umożliwienia klubom wybór tych arbitrów, których sobie życzą do prowadzenia spotkań mistrzowskich. Z Poznania figurują na tej liście pp. Adamski, Baranowski, Brzeziński, Konieczny, Nawrocki, A. Paczkowski i Tomaszewski. W myśl propozycji b. zarządu P. K. S. zgodziło się walne zebranie ligi na to, iż zawody o mistrzostwo mogą być prowadzone przez sędziów miejscowych, o ile przeciwnicy prześlą do P. K. S. najpóźniej na 2 tygodnie przed terminem spotkania zgodną propozycję. Modyfikacja ta nastąpiła naskutek zarzutów ze strony ligi, iż koszta przejazdu sędziów zamiejscowych zbytnio obciążają budżet. Jednak znając pewne uprzedzenie ze strony przyjeżdżających drużyn do sędziów miejscowych należy wątpić, czy zmiana ta, w zasadzie bardzo dobra, da oczekiwane rezultaty finansowe. Z. W.

Pierwsze zebranie nowego zarządu P. K. S., które zajmie się kwalifikacją sędziów na ligowych i międzyokręgowych, odbędzie się w dniu 8 marca w Warszawie. Z zamiejscowych członków przybędą pp. Hanke (Łódź) i Rutkowski (Kraków). Z. W.

„Posnania" — „Ostrovia" 5:4 (2:1). Powyższe spotkanie odbyło się w Ostrowie przynosząc zasłużone zwycięstwo gościom, dla których bramki strzelili: Masłowski 2, Kawczyński 2 i Redzyński jedną.

Pięściarstwo

Reprezentacja Poznania na mecz z Warszawą została ustalona nstępująco: Wolniakowski, Stępniak, Forlański, Aniola, Arski, Majchrzycki, Wiśniewski i Maćkowiak. (an)

„Goplanja" — „Gryf" 7:3. Powyższe spotkanie odbyło się w Inowrocławiu i przyniosło w poszczególnych walkach następujące wyniki. Rogowski (G) pokonał Gawarskiego (Gryf-Toruń), Nickel (G) remisował z Grabowskim II (Gr), Chmielewski II (G) remisował z Grendą (Gr) i Niespodziński (G) z Grabowskim II (Gr), Świtek (G) zwyciężył przez poddanie się w pierwszem starciu Koncalskiego (Gr). Sędziował w ringu p. L. Kościelski z Poznania.

Tennis

Cwarte spotkanie zawodowców Tildena i Koželuha na turnee po Ameryce zakończyło się ponownem jednak już nie zdecydowanem zwycięstwem Amerykanina. Tilden wygrał bowiem w stosunku 8:6, 6:2.

Życie organizacyjne

Walne zebranie K. S. H. Cegielski wybrało nowe władze w składzie następującym pp.: prezes — Kurzewski, wiceprezesi — Rybak i Przybylski, sekretarz gen. — Bluemke, jego zastępca — Borowski, skarbnik — Pawłowski, zast. — Rogoziński, gospodarz — Mieczysław Lange, ławnicy — Dłużewski, Kaczmarek, Koralewski i Gumny. Kierownicy oddziałów: piłki nożnej — Bogusz, ciężko atletycznego — Spychała, pięściarskiego — Radomski, kolarskiego — Foerster, tennisowego — Tatara, pływackiego — Tomiakowski, pingpongowego — Brzeziński, strzeleckiego — Grześkowiak. Kierownikiem młodzieży został p. Frączak, komisja rewizyjna pp. Orłowski, Muecke i K. Pawłowski. Zebraniu przewodniczył p. Kurzewski. Jak ze sprawozdań wynika, „HCP" rozwija się bardzo dobrze nietylko w zakresie sportowym lecz również i w dziedzinie kulturalnej o czem świadczy chociażby fakt założenia cennej bibljoteki, liczącej obecnie 600 tomów, dzieł wybitnych autorów polskich i obcych. Powołanie do zarządu klubu dotychczasowych wypróbowanych kierowników, daje rękojmię że żywotna ta organizacja i nadal będzie się dobrze rozwijać, czego jej również ze swej strony życzymy.

Walne zebranie K. S. Stella Gniezno wybrało nowy zarząd z prezesem p. Jędraszczykiem na czele i p. M. Dziarskim jako sekretarzem.

Walne zebranie P. Z. L. T. wybrało nowy zarząd w następującym składzie: prezes — min. Matuszewski, dalsi członkowiezarządu pp. Mueller, Szumlakowski, Marowski, Zarębski, Meyerhoff, Olchowicz, Stahl, Posner, Koźmian, Graefe, Kowalski, Lubliniec i Palędzki. Turniej o mistrzostwo Polski odbędzie się w dnaich od 9 do 14 września we Lwowie.

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Fr. Ratajczaka 16 albo w redakcji pisma naszego!

Z życia Towarzystw

Z Koła poznańskiego Zw. Inwalidów Wojennych. Dnia 19 bm. odbyło się w sali Domu Królowej Jadwigi zebranie plenarne, które zagaił przewodniczący kol. Witkowiak. Po odczytaniu przez przewodniczącego ustawy skarbowej na rok 1931-32 odnośnie do zaopatrzeń inwalidzkich, wdów i pozostałych, wyłoniła się szczegółowa dyskusja nad sprawą nowelizacji ustawy inwalidzkiej. Mówcy protestowali przeciw pokrzywdzaniu wdów i sierót.

Poruszono również sprawę koncesyj monopolowych, które według ustawy inwalidzkiej dostawać powinny li tylko ofiary wojny. Tymczasem lwia część koncesyj pozostaje w rękach niewłaściwych. W województwach centralnych, a zwłaszcza na wschodzie, sprawa ta przedstawia się jeszcze gorzej, 90 procent bowiem koncesyj znajduje się niestety w rękach Żydów, którzy nawet nie są lojalnymi obywatelami państwa Wobec stale wzrastającego bezrobocia żądano energicznie, aby instytucje państwowe, władze i magistraty uwzględniały specjalnie prośby inwalidów o osiągnięcie pracy.

Z Tow. Muz. Kolejarzy w Poznaniu. — Roczne walne zebranie Towarzystwa odbyło się 4 bm. w kasynie Głów. Warszt. I. Kl. Po zagajeniu przez prezesa Chruszczyńskiego, rozdano pięć nagród członkom orkiestry za pilne uczęszczanie na lekcje. Nagrodzeni zostali drh.: Otomański, Dobierzyński, Dybizbański, Garstecki i Kwaśnik. Przewodniczącym rocznego walnego zebrania obrano drh. Ignacego Chałupkę, do pióra powołano drh. Jana Hederycha, radnymi zostali drh.: Biedermann, Ciszyński i Pural. Po wyczerpujących sprawozdaniach, które wygłosili sekretarz, skarbnik, bibljotekarz i komisja rewizyjna udzielono ustępującemu zarządowi pokwitowania. Do zanotowania jest liczebny rozwój towarzystwa, które liczy obecnie około 1500 członków.

W skład nowego zarządu weszli druhowie: Franciszek Chruszczyński — prezes, Józef Staszak — zast. prezesa, Jan Hederych — sekretarz, Antoni Poprawski — zast. sekretarza, Antoni Tomczak — skarbnik, Bronisław Kopa — bibljotekarz, Wacław Barczak — zast. bibljotekarza, Marjan Dybizbański — kierownik orkiestry, Franciszek Królak — gospodarz, Ignacy Ratajewski i Edward Kwiatkowski — radni. Do komisji rewizyjnej wybrano druhów: Czesława Ofierzyńskiego, Ignacego Chałupkę i Józefa Mularczyka. Sztandar towarzystwa oddano w ręce chorążego Wacława Purala.

Przeprowadzono zmiany paragrafów 3 i 13 statutu, oraz uchwalono urządzenie koncertów w dn. 1 marca br. w Szamotułach, dnia 8 marca w Środzie i dnia 15 marca w Międzychodzie.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **J. N.** Nie powiada Pani, czy chodziło o należności podatkowe Pani samej, czy też sublokatora. W tym drugim wypadku należało wnieść skargę interwencyjną do sądu grodzkiego. (aK.)

— **Wł. Bor.** Czasokres przedawnienia wynosi tu 30 lat. Stanowisko banku jest prawnie uzasadnione. Jestto niewątpliwie stanowisko niesprawiedliwe, jednak wobec traktowania depozytów przez ustawę waloryzacyjną na to niema rady. (aK.)

— **Lokator.** Nie widzimy żadnego celu w takiem unieważnieniu kontraktu; przypuszczamy, że Pani domysły są słuszne, jednak niedźwiedzia zręczność przeciwnika byłaby w rezultacie z jego własną szkodą, gdyż stosunek najmu biegłby poprostu dalej, jednak czynsz musiałaby Pani płacić tylko w rozmiarach ustawy o ochronie lokatorów. W celu uniknięcia ew. nieprzyjemnego procesu, odradzamy chwytania przeciwnika w własne sidła i nie radzimy „unieważniać" umowy. (aK.)

— **S. N. G.** Niema takiego prawa. Na czas przejściowy mógłby Panu dostarczyć tylko innych ubikacyj, a później oddać poprzednie. (aK.)

— **Stały abonent.** Według litery ustaw niewątpliwie ma Pan prawo do żądania odszkodowania z powodu strat za zwłokę, jednak zdaniem naszem będzie Panu bardzo trudno udowodnić, że właśnie niezapłacenie tej należności spowodowało ruinę warsztatu pracy. Pozatem istnieje postanowienie, że, o ile z działania mogłaby wyniknąć jakaś szczególnie wysoka szkoda, należy zwrócić na to poprzednio uwagę. Ponieważ Pan tego prawdopobnie nie zrobił, więc widoki wygranej zmniejszają się bardzo znacznie. Wobec tego: nie radzimy. (aK.)

— **Stały czytelnik, Śrem.** Możnaby to zrobić w kilka sposobów. Najprostszem byłoby zamienienie przedsiębiorstwa w jawną spółkę handlową, z umówionym stosunkiem własności. Jeszcze prostsze, stworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jednak spółki takie cieszą się mniejszym kredytem. Ustne zapewnienie nie wystarczy, natomiast wystarczy zapis testamentalny, z tem jednak, iż nie może on przyznawać Panu wielkiej części, żeby inni spadkobiercy otrzymali mniej, niż połowę części ustawowej, obliczonej według ogólnej wartości przedsiębiorstwa. (aK.)

— **P. Fr. Wittowa.** Urzędnik skarbowy nie postąpił bezprawnie, jakkolwiek metoda przez niego zastosowana nie jest godna pochwały i w państwach kulturalnych nie bywa stosowaną. (aK.)

— **P. Roman Prus, Trzemeszno.** Można założyć środek prawny, t. zn.: Jeżeli było postępowanie niesporne, a więc waloryzację ustalono uchwałą, można wnieść zażalenie do sądu okręgowego przez sąd grodzki; jeżeli w postępowaniu procesowem, tj. jeżeli waloryzację ustalono wyrokiem, w drodze odwołania do sądu okręgowego. Trzeba wziąć adwokata. (aK.)

— **P. Siekierski.** Adwokat nie może żądać zapłaty. Grosz sierocy jest w stosunkach prywatnych nieznany i wchodzi tylko w rachubę w stosunkach urzędniczych. (aK.)

— **W. P. M.** Może, gdyż przy ustawowym stanie majątkowym mąż ma zarząd i użytkowanie majątku żony, a więc jej dochód jest również dochodem Pana. W danym razie trzebaby zawrzeć notarjalną umowę o rozłączeniu majątkowem z wykluczeniem prawa zarządu i użytkowania męża i zarejestrować ją w najbliższym sądzie grodzkim. (aK.)

KAZIMIERZ KRUKOWSKI

niezrównany piosenkarz i humorysta, gwiazdor teatru „Morskie Oko" w Warszawie, który ostatnio odniósł wielki sukces w polskim filmie „Janko Muzykant" wystąpi ze swoim zespołem **w sobotę, 28. bm., o godz. 11 wiecz. w teatrze „Słońce".** **KAZIMIERZ KRUKOWSKI,** popularny **„LOPEK"**, reklamy nie potrzebuje. Zna go dobrze Poznań jako niezrównanego piosenkarza i kapitalnego odtwórcę typów żydowskich. Krukowski na estradzie to zgóry do przewidzenia ogromny sukces śmiechu — to dwie godziny szalonego humoru, kapitalnej satyry i doskonałych dowcipów. Tym razem zupełnie nowy program, złożony z najlepszych piosenek, między innemi kapitalne parodje: „Jakoś mi przeszło", „Tego nie wolno brać do ręki", „Tango Łopka", „To nie uchodzi" itd. Ponadto przyjmie udział najlepszy dziś w Polsce duet taneczny **„DUET NEY"** największej atrakcji „Morskiego Oka". Znakomita ta para tancerzy zaprezentuje się poraz pierwszy publiczności poznańskiej w szeregu niezwykle efektownych poematów tanecznych. Miłą atrakcją sobotniego wieczoru będzie również udział świetnej piosenkarki warszawskiej **H. HALMARY,** która wykona kilka nastrojowych i pięknych piosenek. Bilety po cenach b. przystępnych do nabycia w składzie cygar Szrejbrowskiego, Gwarna 20, tel. 56-38.

zw 27 997

Koncert Ireny Dubiskiej. W dniu 10 marca w sali domu ewengelickiego stanie przed publicznością poznańską po dłuższej przerwie europejskiej sławy wiolinistka nasza Irena Dubiska, której koncerty w Poznaniu i całej Wielkopolsce cieszą się zawsze wielkiem powodzeniem. Wspaniale rozwinięty talent artystki, jej wysokiej klasy artyzm i maestrja, rozsławiły imię Dubiskiej nietylko w całej Polsce, lecz zjednały jej głosy uznania najpoważniejszej prasy wielkich centr muzycznych. Dość wspomnieć koncerty w Paryżu, Londynie i Glasgowie (z Emilem Młynarskim) Sztokholmie, Kopenhadze, Helsingforsie, Berlinie, Wrocławiu, Lipsku, Sofji i t. p., które postawiły polską artystkę w rzędzie największych reprezentantów gry skrzypcowej. Dubiska, jako skrzypaczka jest zjawiskiem wyjątkowem choćby z tego względu, że z równą łatwością opanowuje styl muzyki klasycznej, jako też romantyków i kompozytorów współczesnych, a jej pogłębiona interpretacja promieniuje potęgą istotnie wielkiego talentu. Obecnie należy Irena Dubiska do czołowych solistek Filharmonji warszawskiej i jest założycielką kwartetu polskiego, który rozpoczyna w tej chwili swoją działalność w stolicy. Współudział solistyczny i akompanjament w tym mistrzowskim koncercie objął znakomity pianista **prof. Franciszek Łukasiewicz,** kierownik muzyczny „Radja poznańskiego". zw 27 992

Pod protektoratem Jego Ekscelencji ambasadora Francji Laroche'a odbędzie się w **w piątek, dnia 27 lutego, o godz. 20 w auli uniwersyteckiej** koncert

ALFREDA CORTOT

Wielki ten artysta, który ostatnio przed 20 laty koncertował w Polsce, uznany jest przez cały świat jako najwybitniejszy pianista francuski. Alfred Cortot, który swe tournée w Polsce rozpoczął w ubiegły piątek w Warszawie z Filharmonją, podziwiany był przez słuchaczy, którzy wypełnili salę po brzegi. Po odegraniu koncertu Saint - Seansa, który Cortot wykonał po mistrzowsku, entuzjazm publiczności wzrósł do niebywałych rozmiarów.

Recenzent Journal de Genéve pisze o Cortot: „W każdej epoce pojawia się jakaś wybitna osobistość interpretatora muzyki, która na nowo usprawiedliwia sens publicznego koncertowania. Obecnie zaszczyt spełniania takiej misji należy się Alfredowi Cortot. Artysta ten zdobył szturmem publiczność, zwyciężył ją bronią muzyka - poety. W jego zadziwiającej sztuce nie gra bynajmniej pierwszej roli jego olbrzymia technika, fascynujące wirtuozostwo. Nie w tej sztuce tryumfuje myśl i serce".

Piątkowy koncert tego wielkiego genjusza będzie rewelacją całego sezonu, to też cały świat muzyczny naszego grodu wyczekuje z największem zainteresowaniem występu Alfreda Cortota.

Przedsprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. Bilety studenckie tylko w dzień koncertu przy kasie. zw 26 864

Koncert Chórów á cappella okręg II. Wielkopol. Zw. Kół Śpiew. odbędzie się w niedzielę, dnia 1 marca w auli uniwersyteckiej, o godz. 19 i pół. Koncert ten ze względu na program, który składa się z utworów wybitnych polskich kompozytorów jak i wysoki poziom artystyczny naszych chórów, zapowiada się wielce interesująco. Spodziewać się należy, że miłośnicy śpiewu przybędą tłumnie na niedzielny koncert. Przedsprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gawrna 20, telefon 56-38, w dzień koncertu przy kasie auli. zw 27 938

Teatr Wielki

DZIŚ — „Piękna Helena".
Środa, 25. 2. po południu „Verbum nobile" i „Flis".
Środa, 25. 2. wiecz. „Fiołek z Montmartre'u".
Czwartek, 26. 2. „Młyn djabelski".
Piątek, 27. 2. „Fiołek z Montmartre'u".
Sobota, 28. 2. „Młyn djabelski".
Niedziela, 1. 3. po południu „Fiołek z Montmartre'u".
Niedziela, 1. 3. wiecz. „Holender tułacz".
Poniedziałek, 2. 3. „Piękna Helena".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par", ul. 27 Grudnia 18, od godz. 10 do 17. W niedziele i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11,30 do 13,45.

Teatr Polski

DZIŚ — „O żonach złych i dobrych".
Środa, 25. 2. „O żonach złych i dobrych".
Czwartek, 26. 2. „Pani ministrowa".
Piątek, 27. 2. „O żonach złych i dobrych".
Sobota, 28. 2. „Pani ministrowa".
Niedziela, 1. 3. o godz. 3 popołudniu „Witcek i Wacek". (Ceny zniżone)
Niedziela, 1. 3. wieczorem „O żonach złych i dobrych".
Poniedziałek, 2. 3. „Pani ministrowa".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Ludzie w hotelu".
Środa, 25. 2. „Ludzie w hotelu".
Czwartek, 26. 2. „Ludzie w hotelu".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Stronnictwo Narodowe

Koło na Wildzie

Roczne walne zebranie odbędzie się dziś, dnia 24 bm. o godz. 8, w lokalu zebrań u p. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

Na porządku obrad sprawozdanie roczne, wybory, referat organizacyjny i pogadanka o sprawach aktualnych.

Wszystkich członków, zwłaszcza pp. obwodowych i mężów zaufania z Wildy i Dębca, zaprasza

ZARZĄD

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE

Pierwsza konferencja socjologów polskich odbędzie się w Poznaniu w dniach 26, 27 i 28 marca rb. Organizuje ją Polski Instytut Socjologiczny w porozumieniu z profesorami socjologji na Uniwersytetach polskich, celem zbliżenia wszystkich pracowników naukowych interesujących się zagadnieniami z zakresu socjologji teoretycznej i stosowanej. Obok referatów na porządku dziennym utworzenie Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, które nawiązałoby trwałe stosunki z podobnemi organizacjami zagranicznemi. Zgłoszenia uczestnictwa i referatów na konferencję przyjmuje Polski Instytut Socjologiczny w Poznaniu (Uniwersytet, Wały Wazów 26) do dnia 15 marca.

Towarzystwo Słowiańskie w Poznaniu urządza zebranie członków z odczytem prof. P. Żukowskiego na temat: „Charakterystyka kultury rosyjskiej". Zebranie to odbędzie się w środę, dnia 25 lutego r. b. o godz. 20, w sali 22 Collegium Minus. Goście mile widziani.

Wileńskie Tow. Lekarskie odbyło doroczne walne zgromadzenie, na którem dokonano wyborów nowego zarządu. Prezesem na rok 1931 został wybrany prof. dr. M. Michejda.

MUZYKA

Co śpiewają we Lwowie? Piszą nam ze Lwowa: Teatr Wielki, w którym gościła trupa japońska Tokudżira Tsu-Tsui wyjechał do Przemyśla z dwoma przedstawieniami operetki, a przedtem wystawił Audrana „Lalkę". Przedstawienie spotkało się z dużym sukcesem. Rolę tytułową śpiewała p. Fontanówna, Lancelota p. Gruszczyński, Hilariusa p .Folański. Szczególnie podobały się wkładki baletowe, niektóre musiano bisować. (tl)

TEATR

Co grają w Wilnie? Donoszą nam z Wilna: Teatr w „Lutni" wystawił Krzywoszewskiego „Noc Sylwestrową", która ma także sukces w Warszawie. Sztuka spotkała się z dobrem przyjęciem. Na Pohulance gra się dwie jednoaktówki Molnara: „Bankiet" i „Raz dwa trzy" i „Papę kawalera", przygotowuje się zaś Wilde'a „Salome" w inscenizacji p. Eugenjusza Dziewulskiego. Nadto jest w przygotowaniu „Sztuba", sztuka napisana przez wilnianina p. Leczyckiego, a poświęcona zagadnieniom szkoły dzisiejszej. (tw)

PETRUCHIO W KOMBINEZONIE.

Z Berlina donoszą nam:

Amatorzy kostjumowania Szekspira na współcześnie nie potrzebują już jeździć do Anglji, aby zobaczyć Makbeta w pyjamie, (co byłoby nawet trudnem, bo eksperyment ten już się prawdopodobnie w Londynie nie powtórzy po cięgach, jakie go spotkały). Mają bliżej do Sztokholmu, gdzie w Oscar Theater „zmodernizowano" gwoli kasie „Poskromienie Złośnicy". Petruchia gra Anders de Wahl, znany aktor szwedzki. Słynna podróż poślubna „złej Kasi" z mężem odbywa się na... motocyklu. Petruchio występuje w kombinezonie (over all"). Kasia ma prześliczną suknię ślubną i musi w niej wsiąść na motocykl, ze świeżo poślubionym tyranem. Po drodze do Werony zatrzymują się małżonkowie u stacji benzynowej (przyczem okazuje się, że biała suknia jest zachlastana błotem ku rozpaczy Kasi), w Padwi ezaś wstępują do formistycznie urządzonej nocnej kawiarni i do hotelowego baru.

Publiczność podobno radowała się wielce — natomiast krytyka urządziła wielkie pranie tej modernistycznej bielizny. Roztrzygnie spór — kasa, więc prawdopodobnie zwycięzą widzowie, a o Szekspira nikt się nie pyta. (tb)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Impreza Styków we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: W gmachu Politechniki rozbiło namioty przedsiębiorstwo objazdowe wystawy obrazów, obwożonej po Polsce przez p.p. Adama i Tadeusza Styków. Zręczną reklamą przyciąga ona widzów i zyskuje duże wpływy kasowe. Jest to zrozumiałe zwłaszcza w naszem mieście, gdzie nazwisko Jana Styki jest do dzisiaj popularne, dzięki Panoramie racławickiej — którą pod jego imprezą malowali tacy artyści jak Kossak, Wł. Tetmajer, i in., — oraz dzięki „Polonji", która wszakże została już usuniętą z ratusza z sali posiedzeń rady miejskiej i spocznie sobie w muzeum. Niezrozumiałem jest natomiast prowadzenie gremjalnie na tę wystawę dziatwy szkolnej która odnosi silne, lecz nie zupełnie pożądane wrażenie z mizdrzących się, kokietujących i erotycznie nastrojonych figur kobiecych, których spory zastęp uwieczniły wystawione płótna. Krytyka ustosunkowała się do tej imprezy tak samo jak w Warszawie i Krakowie, t. j. w sposób negatywny. (pl)

RUCH REGJONALISTYCZNY

O dwóch herbach miasta Czempina pisze dyr. Gumowski kontynuując swą pracę o „pieczęciach i herbach miast wielkopolskich" w „Ruchu samorządowym". Jeden herb zachowany na pieczęciach to gałązka o trzech korzeniach, dwóch sękach i jednym liściu skrzyżowana z trzema strzałami; drugi herb to wyobrażenia św. Michała Archanioła, patrona kościoła parafjalnego w Czempinie. Pierwsza pieczęć była stale używana od najdawniejszych czasów z pewnemi odchyleniami, druga przejściowo w końcu XVIII wieku. Obok wspomnianych pieczęci mamy opisane pieczęcie miast Czerniejewa, Dębicy, Dobrzycy, Dolska, Dubina, Fordona, Gąsawy i Gębic. (J. St.)

SZKOLNICTWO

Samorząd szkolny. Wyświetlenie roli samorządu w wychowaniu jest rzeczą bardzo ważną, gdyż pozwoli wyzyskać szerzej jego strony dodatnie. Dr. R. Taubenszlag przeprowadził w jednej ze szkół średnich żeńskich ankietę, której wyniki ogłasza w nr. 2 „Życia Szkolnego". W ankiecie wzięło udział 259 uczenic, z których 248 jest zwolenniczkami samorządu, zaś 104 bierze czynny udział w życiu samorządowem. Cenne są uwagi uczenic, charakteryzujące wartość samorządu: „W pracy społecznej decyduje nie jednostka, lecz ogół"; „Samorząd uczy wspólnie myśleć i pracować"; „Dzięki samorządowi czujemy się jednością i całością". — Artykuł ma wartość przedewszystkiem dla tych nauczycieli, którzy zamierzają wprowadzić samorząd w swej szkole czy klasie. (St. N.)

DWA ŻUBRY W PSZCZYNIE ULEGŁY ODSTRZAŁOWI.

Z Krakowa piszą nam:

Miłośnicy ochrony przyrody wiedzą, że w borach pszczyńskich na Górnym Śląsku znajdują się żubry. Przed wojną i w czasie niej (jeszcze w r. 1919) liczyła puszcza pszczyńska 74 sztuk tej wspaniałej zwierzyny. Obecnie, po chwilowym spadku do 3 sztuk w r. 1924, jest ich znowu 8, a właściwie było do 13 lutego rb. W tym bowiem dniu musiał się odbyć odstrzał, gdyż jedna z krów, licząca już lat 30, była od trzech lat jałową, zaś najstarszy byk, patrjarcha rodu, wyzwał młodszego do walki i okulawił go.

Do dokonania tego dzieła łowieckiego, zaprosił książę na Pszczynie margrabiego Aleksandra Wielopolskiego z Chrobrza. Znakomity myśliwy przybył do Pszczyny dnia 12 bm., zaś nazajutrz ruszono do kniei. Nasamprzód padła pod celnym strzałem margr. Wielopolskiego stara żubrzyca, po niej dostał śmiertelną kulę żubr „patrjarcha", który prowadził ruszone przez nagonkę stado. Żubrzyca będzie w całości wypchana i dostanie się Muzeum śląskiemu w Katowicach, jako cenny okaz przyrodniczy, zaś głowa żubra pomnoży wspaniały zbiór trofeów myśliwskich w pałacu chroberskim margr. Wielopolskiego, który jest dzisiaj chyba jedynym myśliwym na świecie, mającym między swemi triumfami dwa żubry zastrzelone jednego dnia.

Miłośnicy przyrody mają nadzieję, że przy troskliwej ochronie żubra w lasach pszczyńskich, stan tej zwierzyny będzie się tam stale podnosił, zwłaszcza że z trzech żubrzyc, jakie obecnie się w Pszczynie znajdują, dwie są już cielne. (ok)

Pisma nadesłane

„Tęcza". Zesz. 8. Treść: J. D.: „Rodzina w dzisiejszym układzie stosunków społecznych". — T. Grabowski: „Czy kultura polska ma swe cechy odrębne?" — J. Wiktor: „Giełda na Parnasie". — J. Szulc: „Skandal w czerwonej okładce". — Ks. S. Dettloff: „Dzieła sztuki światowej w polskich zbiorach prywatnych". — Cz. Jastrzębiec-Kozłowski: „Święty Łukasz malarzem". — J. Ulatowski: „Biały dom". — M. H.: „Pogrzeb królewski w Ur". — W. Hulewicz: „Budzące się Grodno". — Kronika. — Światłocienie. — W. Noskowski: „Życie teatralne". — Z. Latoszewski: „Młyn djabelski". — Powieść i nowela. — Rozrywki umysłowe.

„Przeszłość". Nr. 2. Treść: Z. Dąbrowski: „Nieco o kulturze Arabów i jej wpływie na nauki ścisłe w średniowieczu". — Dr. S. Pilch: „Wergiljusz w kulturze polskiej". — Z pamiętnika rosyjskiego oficera - Polaka. — P. Żukowski: „Rządy Mikołaja I." — Koronacja warszawska Mikołaja I. — St. Wesołek: „Obrazy z dziejów kultury niemieckiej XVIII w." — Obserwator: „Sprawy wileńskie".

„Przegląd Współczesny". Nr. 106. Treść: K. Riezler: „Człowiek a wiedza". — W. Piotrowicz: „Cerkiew grecko - wschodnia w Polsce". — J. Pla Carceles: „Międzynarodowa misja Hiszpanji". — M. Kukiel: „Polskość i niemczyzna w cudzoziemskim autoramencie". — M. Brahmer: „Problem renesansu w współczesnej krytyce włoskiej". — A. Heydel: „Cel komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych". — J. Żalplachta: „Rzut oka na polityczny rozwój Rumunji". — Przegląd miesięczny. — Kroniki. — Nowe wydawnictwa. — Uwagi.

„ALII BELLA GERANT — TU FELIX AUSTRIA NUBE"

(Historja i przypadek)

Powszechno - dziejowem tłem tej sentencji — tak dobrze znanej byłym obywatelom państwa austrjackiego — zajął się ostatnio jeden z czołowych uczonych niemieckich, słynny E. Meyer[1]) Szkic jego pisany z dużą dozą pasji — wszak tej sentencji w znacznej mierze przypisuje udział Niemiec w wojnie — jest jakby oskarżeniem rzuconem pod adresem elementów prawa prywatnego, które to elementy wniosło średniowiecze do ustroju państwowego. Balast ten elementów wywołał i w czasach nowszych niejedno najważniejsze następstwo; w istocie zaś owych czynników tkwiły momenty przypadku. Szkic Meyera jest więc też apologją roli przypadku w dziejach, reakcją przeciw socjologizowaniu, które fakty dziejowe traktuje pod kątem widzenia dążeń mas, obalających najbardziej kręte zabiegi dyplomatyczne i gry gabinetowe. Jest może w tem wszystkiem pewna obrona instynktu narodowego przed oskarżeniem o świadome wplątanie się Niemiec w wojnę światową. Coś podobnego przebijało i z książki Ludwiga o roku 1914, o ile jednak ta ostatnia jest beznadziejnie płytka i pisana ze śmiałością ignoranta (zawsze ci mają największą śmiałość), o tyle rzecz Mayera ma wysoki poziom naukowy. W każdym słowie przebija w niej niezawodna ręka fachowca.

Ale o cóż chodzi? E. Mayer stawia tezę, że w następstwie tronu rozróżnić należy najściślej następstwo w drodze dziedziczenia jednego syna, od podziału państwa pomiędzy ogół najbliższych spadkobierców poprzednika. W wypadku ostatnim mamy do czynienia z inwazją pojęć prawa prywatnego w prawo publiczne. Zaznacza przytem, że „w tej konstrukcji dochodzi do głosu takie pojęcie państwa i życia politycznego, które wiąże się tylko z dziejami ludów chrześcijańsko-germańskich, i w tym zakresie działało w sposób gruntowny aż po nasze czasy; obce jest natomiast pozostałej historji wschodu i zachodu, a pozostaje w najbardziej ostrym przeciwieństwie do istoty państwa.

Obce jest więc starożytnemu światu, obce jest dziejom późniejszego wschodu. Wyjątek stanowi podział państwa pomiędzy potomków Dżengischana. Ale — dodajmy — jak to zaznacza literatura przedmiotu, podział ten wywołał nietyle przeniknięcie pojęć o państwie z elementami prawa prywatnego, lecz wywołał go ogrom państwa, którego nie można było nadal rządzić centralistycznie. Tu leżała causa efficiens, a nie w przyczynie poprzedniej.

Dodajmy też, czego autor bliżej nie porusza, że do grupy ludów średniowiecznych, które uległy temu pojęciu należą i ludy słowiańskie. Jak to bowiem podkreślił i raz jeszcze wykazał O. Balzer: „stosunek książąt słowiańskich do dzierżonego przez nich kraju wzorował się początkowo, co do swej treści prawnej, na tych samych zasadach, na jakich polegał stosunek prywatnego właściciela do jego ziemi". Więc trzeba rozszerzyć zakres rozciągłości terytorjalnej tego pojęcia, nie można go ograniczać tylko to chrześcijańsko - germańskiego świata. Wiąże się on z grupą ludów nietylko germańskich, ale i słowiańskich, będąc wykładnikiem wspólnych cech kulturalnych. Pozostaje coprawda jedna możliwość: czy w stosunkach słowiańskich nie mamy do czynienia z recepcją wpływów germańskich? Pewne fakty skłaniałyby do tej konstrukcji, a mianowicie wiadomości o początkach władzy książęcej w Słowiańszczyźnie zachodniej: jako władza dziedziczna i zarazem podzielna wyrasta ona z władzy, która zrazu ma charakter władzy powstającej w drodze wyboru, elekcji. Elekcja zaś — pozbawiona pojęć prawa prywatnego — jest zawsze elekcją jednostki. Dopiero taka jednostka, usiadłszy mocno w siodle władzy książęcej, morze narzucić system dziedziczenia i istotnie go narzuca, względnie próbuje narzucić. Narzuciła go np. w Polsce i tak powstało Państwo Piastowskie. Gdybyśmy jednak nawet przyjęli tę ostateczność t. j. wpływ zachodni, to łatwość recepcji wpływu świadczy, że koncepcja, którą on reprezentuje jest niejako „w powietrzu", jest wykładnikiem wspólnego poziomu kulturalnego. Rola wpływu w tym wypadku się zmniejsza. Polska w r. 1918/19 była zdolna do przyjęcia pojęć republiki demokratycznej wzoru francuskiego natomiast w tym samym czasie Rosja była do tego niezdolną. Świadczyłoby to, że sam wpływ nie odgrywa mocy decydującej, że muszą być warunki dla przyjęcia wpływu. A te rolę jego zmniejszają.

Uwzględniłem tak obszernie stosunki polskie, ponieważ autor w dalszym toku do nich się zwraca. „W jednem słowie tylko — pisze autor — wspominam połączenie Polski z Litwą w drodze małżeństwa Jadwigi z Jagiełłą, połączenie Aragonu i Kastylji zrazu coprawda tylko w postaci unji osobistej — przez małżeństwo Ferdynanda i Izabeli. W obydwu wypadkach połączenie to odpowiadało kompleksowi sytuacji politycznej i dlatego też utrzymało się, podczas gdy podobnie na prawie dziedziczenia oparte opanowanie Portugalji przez Filipa II i w związku z tem doprowadzenie do jedności politycznej całego półwyspu (pirynejskiego) na dłuższy czas nie mogło się utrzymać; ale połączenie to mogło dokonać się tylko dzięki temu przypadkowi, że tak w Polsce, jak i w Kastylji nie było współcześnie dziedzica męskiego, dzięki czemu sąsiedni król mógł otrzymać rękę dziedziczki".

Autor przechodzi w podobny sposób całe dzieje Europy, szczególną jednak uwagę poświęca Habsburgom: „W najbardziej skuteczny sposób działali na polu polityki małżeńskiej, jak wiadomo, Habsburgowie. Mamy w związku z tem do czynienia z groteskowym przejawem wszechdziejowej ironji, a mianowicie, że najbardziej wielki sukces stał się udziałem najuboższego duchem i najbezczynniejszego z władców austrjackich, cesarza Fryderyka III". Rzeczy te są nam bliskie, wiemy wszak, jak z polityką dynastyczną Habsburgów związała się polityka dynastyczna Jagiellonów, poświęcająca niejednokrotnie z tej przyczyny interesy państwa (nieopanowanie Śląska, którego się nie zajmowało ponieważ nie można było okrawywać Czech, przedmiotu starań dynastycznych Jagiellonów). Zarazem na tym przykładzie znów mamy do czynienia z wyraźnem działaniem przypadku. Układ cesarza Maksymiljana z Jagiellonami polegał na ożenku dzieci Maksymiljana z dziećmi Władysława czesko-węgierskiego, a sprowadził na syna Maksymiljana sukcesje po zabitym w bitwie pod Mochaczem Ludwiku synu Władysława. Tak to przejście Czech i Węgier pod władzę dynastji Habsburskiej skończyło próbę wiązania Czech i Węgier z polityką państwową polską, którą przecież reprezentowali Jagiellonowie.

Kończy autor wielkiem oskarżeniem, z powszechno-dziejowego stanowiska tak przeżytków polityki dynastycznej w dobie współczesnej, jak i szczególnie stosowania jej przez dynastję habsburską: „Po upadku Bismarka, polityka niemiecka, nie dbając o jego przestrogi, popadła w zależność od Wiednia i w ten sposób zrezygnowała ze swobody ruchów i z możliwości innych kombinacyj. Dzięki polityce dynastycznej Habsburgów — coprawda z ich punktu widzenia zupełnie usprawiedliwionej — doszło do wybuchu wojny światowej; w konsekwencji zaś katastrofa Austrji pociągnęła za sobą w otchłań i państwo niemieckie". Ten jednak punkt wywodów wywołany potrzebami aktualnej polityki (jak wyżej podniosłem) może ulec zasadnemu zaczepieniu.

Szereg uwag rzuca też autor na marginesie działania tej samej zasady w życiu wewnętrznem Niemiec (władztwa terytorjalne wyrosłe na gruncie dziedziczności urzędów). Ten szczegół znajduje jednak już mniejsze zastosowanie do dziejów polskich.

Dr. Zygmunt Wojciechowski

Poznań.

---

[1]) Eduard Meyer, Ursprung und Entwicklung des dynastischen Erbrechts und seine geschichtliche Wirkung auf den Staat, vor allem auf die politische Gestaltung Deutschlands, Sitzungsberichte der Preussischen Akademie der Wissenschaften. XIII, 1928, str. 144—159.

Co trzeba wiedzieć o Kahlenbergu?

Objaśnienie do dzisiejszej „Ilustracji Poznańskiej"

Że Kahlenberg jest to góra pod Wiedniem, związana z dość ważną datą naszych dziejów, o tem się dzieci w szkole uczą. Z tej góry „Janek uderzył na księżycowe hufce i połamał je", jak mówiono współcześnie. A ten „Janek" to był jeden z najwspanialszych królów polskich. Nietylko z twarzy, z ręki i postawy, ale również — z duszy. Wąsal bitny i odważny, człowiek mądry w głowie, mądrzejszy niż zwykle sądzimy, robiąc zeń niesłusznie poczciwego tylko szlachciurę pod pantoflem żony francuskiej. Sobieski był to król polski najprawdziwszy z duszy. Polak sercem i ciałem. Bo tylko Polak mógł odnieść taką niesłychaną wiktorję i wygrawszy wojnę wspaniale, potem równie wspaniale — przegrać pokój. Rękę miał mocną, husarską, rozmysłu w głowie do tej tam polityki, brakło mosterdzieju. Kahlenberg zaś stał się fundamentem wszechświatowej sławy wojownika. Legenda mówi, że kiedy legat papieski Marco d'Aviano odprawiał w przeddzień bitwy mszę św. na intencję zwycięstwa zmienił liturgiczne słowa „ite missa est" na „Vinces Joannes" (Zwyciężysz, Janie). I Jan zwyciężył, nie dopuściwszy do spełnienia marzeń, wyrażonych rok poprzód w liście sułtana do cesarza Leopolda: „Rozkazujemy Ci — pisał Mahomed IV od wschodu do zachodu król wszystkich królów ziemskich i niebieskich — czekać na nas w swojej rezydencji w Wiedniu, abyśmy mogli ściąć ci głowę. I ty mały króliku polski czekaj na Nas. Zniszczymy Cię ze wszystkimi twoimi stronnikami i zetrzemy z oblicza ziemi wszelką istotę, która mieni się giaurem..."

Kto był na Kahlenbergu dawno, jak piszący to naprzykład, ten niewiele mógł zobaczyć i niewiele pamięta, poza wspaniałym widokiem na wszystkie Wiednia strony. (Stąd też atrakcja tej góry dla wszelakich globtroterów). — Wielkopolanie pamiętają Kahlenberg z Kongresu Eucharystycznego w r. 1912. Już wówczas inaczej tam wyglądać zaczęło w zaniedbanym kamedulskim kościółku. Dostała się bowiem góra Jana III-go pod władzę zakonu Zmartwychwstańców. Wiadomo, kto są OO. Zmartwychwstańcy. Zgromadzenie zakonne, wyrosłe z ducha emigracji listopadowej, założone przez wspaniałego ułana najpierw potem kaznodzieję H. Kajsiewicza, B. Jańskiego i P. Semenenkę. Zmartwychwstańcy, rozumiejąc wagę pamiątki dziejowej, postanowili ją nietylko uratować od zniszczenia, ale i przyozdobić godnie. Zajął się tem pierwszy rektor nowej placówki ks. superjor Jakób Kukliński, który z rokiem 1906 zaczął włodarzyć na Kahlenbergu. I nie zasypiał gruszek w popiele. Biegał, tłumaczył, upraszał. Po ministrach i hofratach, po urzędach rozmaicie wielmożnych. Od Rittnera do Hussarka, od Jorkasza Kocha do Ćwiklińskiego, do samego najjaśniejszego cesarza wreszcie. I wybiegał górę z kościołem, potem na przyodziewek godziwy dla świątyni zebrał to i owo. Bo to — powiada im — ludzie ze świata zjeżdżają i gapią. Tacy ludzie, którzy o Polsce tylko tyle wiedzą, że w niej niedźwiedzie po ulicach spacerują. Więc trzeba, żeby się dowiedzieli lepiej i więcej. Kahlenberg pod Wiedniem musi dziś zająć miejsce wielkiej placówki propagandowej, opowiadającej głośno o czasach Wiktorji pod Wiedniem, o splendorze starej Polski, tej podgolonej w kontuszu, złotej łusce i altembasie. Wojna zmieniła przydział ks. rektora Kuklińskiego. — Wrócił do ojczyzny bliższy już swym kątom ojczystym, ale niestety, nie do ojczyzny ściślejszej, bo Warmja została za tamą. Więc ten Warmjak energiczny osiadł w Poznaniu, superior tutejszego regjonu Zmartwychwstańców i włodarz parafji na Górnej Wildzie, która szczyci się ciekawą, chyba jedyną w Polsce bazyliką w stylu amerykańskim. Lecz ks. superior Kukliński stylu swej pracy nie zmienił. Czuje się dalej — w wolnych chwilach od codziennej roboty duszpasterskiej — rektorem z Kahlenbergu. Biega i zabiega. Niedawno zaszedł do mnie na Dębiec i opowiedział o wielkiej nowinie: „Mamy już Rosena". Wiadomo, kto jest J. H. Rosen. Malarz. A z malarzami to jest tak, jak z kwiatem agawy. Zakwita ona raz na sto lat z wielkim hukiem. Otóż właśnie w Rosenie zakwitnął fenomenalny malarz kościelny. Z wielkim hukiem, bo od stu lat chyba nie było takiego. Do katedry ormiańskiej we Lwowie ciągną pielgrzymki istne, aby się nacieszyć dziełem Rosena. Już wiele o tem pisano. Krytykowano również wiele, bo żyjemy w Polsce. Ale Angliki, moja Pani, okrutnie wychwalają pomysłowość i nowości Rosena. (Cytatów nie mam pod ręką). Obecnie znakomity malarz ukończył przyozdobę kościoła na Kahlenbergu. Czytelnicy mają dziś reprodukcje przed oczyma. Szkoda, że w jednym tonie, więc nie można sobie zdać sprawy z przepychu barw.

Obraz pierwszy, na ścianie ołtarzowej przedstawia burzę, ciągnącą ze wschodu, co oznaczają trzy meczety w dali. Papież Inocenty III modli się, wyciągając kurczowo ręce do promienistego „Labarum" Konstantyna Wielkiego z napisem: „In hoc signo". Wizja Ukrzyżowanego rzucona jest biało - kreską konturu, specjalność Rosena, który we Lwowie tak wielkie wydobył wrażenie w słynnej scenie pogrzebu biskupa Odylona.

Obraz drugi w części górnej przedstawia na złoto - srebrnem tle krucjatę św. Ludwika, a w części dolnej ową legendarną mszę legata papieskiego. Sobieski służy do mszy. Ma zbroję ze złotej łuski (za chwilę na Turka uderzy), na niej zaś delję karmazynową podbitą bobrami i kołnierz jak przystało wspaniały. Za królem Niemcy w perukach i kędziorach wyfiokowanych. Obaj w strachu z rzadką miną. Książę lotaryński ma płaszcz turkusowy, elektor bawarski płaszcz fioletowy na czarnej zbroi. Wogóle lalusie w koronkach, ciągnący niechętnie na wojnę, jakże daleką od ówczesnych guerres en dentelles. Najsilniejsze wrażenie robi ksiądz przy ołtarzu. Można go wskazać jako znakomitą ilustrację znanych słów Sienkiewicza: Mijają wieki i systemy filozoficzne, a msza św. jak się odprawiała — tak się odprawia.

Obraz trzeci, na wejściowej ścianie kościoła. Rzecz się dzieje po zwycięstwie. Żołnierz polski, towarzysz lekkiej chorągwi pancernej, składa u stóp św. Józefa zielony sztandar Mahometa, zdobyty przez „Janka" po rozgromie księżycowych hufców. U góry patron Kościoła św. Józef, św. Jan Kapistran, franciszkanin, obrońca Białogrodu przed Turkami i św. Leopold, patron ocalonego Wiednia. I to również trzeba zobaczyć w pełni barw, aby odnieść pełne wrażenie.

Rosen to główny filar i ozdoba kościoła na Kahlenbergu, którego dzieło jeszcze nie skończone. Remont wymaga wkładów finansowych, których wciąż brak mimo wszelkie wysiłki ks. superjora. Wpadł on na doskonałą myśl. Mianowicie, aby na ścianach bocznych umieścić herby tych rodzin, których przodkowie brali udział w potrzebie wiedeńskiej. Więc ten i ów szlachcic, gdy jeszcze żyto dobrze stało, wyciągnął parę groszy z kalety i na Kahlenberg posłał na tablicę rodzinną. Dziś żyto stoi gorzej, więc i szlacheckiego grosza mniej. Sądzę wszelako, że o Kahlenbergu pamiętać winni i ci, których przodkowie nie brali udziału w potrzebie wiedeńskiej. Gdybym był Stefanem Kałamajskim, ustawiłbym w okienku „Słońca" puszkę. Niechby każda dziewica kinowa rzuciła tam swój grosz wdowi na pamiątkę. Żeby różne zamorskie farmazony, co zwiedzają Kahlenberg, przestały mówić, że w Polsce niedźwiedzie chodzą po ulicach. A zresztą niech sobie mówią.

My zaś mamy inny obowiązek. Kto jedzie w świat i przez Wiedeń mu droga, nie powinien minąć Kahlenbergu, aby sprawdzić, czy Rosen w oryginale taki sam piękny, jak na obrazku.

Stanisław Wasylewski.

Niezwykłą katastrofę przeżyło w tych dniach dwóch angielskich lotników wojskowych. Lecąc nad przedmieściem Londynu Hampstad zauważyli, że motor przestał działać, samolot zaś począł spadać. Wszelkie starania pilota, aby wprowadzić motor w ruch były nadaremne. Samolot spadł na dach domu, przebił go i ugrzązł w jego wiązaniu, sam ulegając poważnym uszkodzeniom. Piloci wyszli z katastrofy cało. — Mogą mówić o „szczęściu w nieszczęściu".

Spieszmy z pomocą głodującej dziatwie

13 tys. dzieci poznańskich nie jada obiadów

Głód i niedostatek wśród szarego tłumu, a także i inteligencji zatacza coraz szersze kręgi. Tysiąc biednych, zziębniętych i głodnych osób, znajduje się w okropnych wprost warunkach, którym częściowo dopomaga doskonale zorganizowana na naszym terenie akcja charytatywna. Na czele tej akcji wielkiego miłosierdzia kroczy Poznański Okręg „Caritas", który w miarę swych funduszy, wspiera upośledzone przez los warstwy. Niestety nędza jest tak wielka, że do akcji tej w myśl szczytnego hasła „miłuj bliźniego swego", przystąpić winno całe nasze ofiarne społeczeństwo. Przedewszystkiem dopomóc musimy naszemu najmłodszemu pokoleniu — naszym dzieciom niewinnie cierpiącym głód i zimno.

Na ostatniem zebraniu miejskiej opieki szkolnej stwierdzono, że 13 tys. dzieci cierpi w Poznaniu głód z czego 3 tys. dzieci formalnie przymiera z głodu. Ks. Wolkowski dyrektor poznańskiego okręgu „Caritas" Nowy Rynek 13, który bardzo umiejętnie kieruje w Poznaniu całym ruchem charytatywnym, zajął się obecnie gorliwie głodującą dziatwą. Kwestja ta jest bardzo paląca, dlatego też odrazu przystąpił do pozytywnej pracy. Z jego inicjatywy rozmieszczono w lokalach publicznych, jak i w tramwajach widoczne wielkie afisze, apelując do ludzi miłosiernych o pomoc. Chodzi o to, aby choć jednemu lub dwu dzieciom podano obiad.

Apel ten jak dotąd odniósł już dobry skutek, albowiem do „Caritasu" zgłosiło się wiele osób szlachetnych, które w swych domach dzieciom dawają ciepłe obiady. Na 3 tys. głodujących latorośli korzysta dotąd 1200 dzieci. Również i niektóre pułki wydawają ubogim dzieciom na skutek odezwy „Caritasu" ciepłe strawy. Jest to jednak wszystko za mało. Wobec szerzącej się biedy, niechaj całe społeczeństwo pospieszy z wydajną pomocą, ofiarując jeden lub dwa obiady, gotówkę, odzież, czy też inną ofiarę. Starczy tylko zadzwonić do „Caritasu" 55-88, lub złożyć na ten cel ofiarę przez P. K. O. nr. 213 005, względnie przez opiekę miejską. (z)

W 600 rocznicę bitwy pod Płowcami

W roku bieżącym przypada 600 rocznica zwycięstwa króla Władysława Łokietka nad Krzyżakami pod Płowcami. Zwycięstwo to ocaliło Kujawy i Polskę od jarzma niemieckiego i cofnęło za Wisłę Krzyżaków, którzy pustosząc wszystko zapuścili zagony aż po Gniezno, Kalisz i Sieradz. Nie byłoby w 80 lat później Grunwaldzkiej wiktorji, gdyby mężny Łokietek nie stawił czoła zalewowi germańskiemu pod Płowcami. Pamiętna rocznica nie powinna minąć bez echa. Należy przypomnieć narodowi, że przed 600 laty na polach kujawskich Łokietkowi rycerze ocalili Polskę i jej przyszłość. Należy przypomnieć o tem zwłaszcza teraz, gdy te nsam wróg nieprzejednany gotuje się do nowych grabieży.

Otóż celem uczczenia 600 rocznicy zwycięstwa pod Płowcami utworzył się Komitet, złożony z przedstawicieli władz i obywatelstwa ziemi kujawskiej, który zamierza na polu walki pod Płowcami wznieść pomnik ku upamiętnieniu zwycięstwa, oraz odnowić kościół poklasztorny w Radziejowie, który król Władysław Łokietek ufundował jako votum dziękczynne za odniesione zwycięstwo.

Dzięki zapomogom sejmików powiatowych, magistratów miast kujawskich i ofiarom prywatnym można było przystąpić w zeszłym roku do restauracji kościoła wotywnego, gdzie znaczną część prac już wykonano. Zniesiono mianowicie walący się sufit drewniany i na jego miejsce dano wspaniałe sklepienie gwiaździste. Trzeba jeszcze zasl lepić prezbiterjum, dać posadzkę na kościele i odnowić ołtarze.

Na polu bitwy pod Płowcami zamierzamy wznieść skromny pomnik - obelisk. Ponieważ rocznica przypada 27 września rb., chcielibyśmy na ten dzień wykończyć najkonieczniejsze prace. Zwracamy się więc do patrjotycznych uczuć rodaków i współobywateli, by nie poskąpili grosza na ten cel i przyszli nam z pomocą. Ofiary można składać na P. K. O. Nr. 66 090.

Za Komitet obchodu 600 lecia zwycięstwa pod Płowcami:

(—) † Karol Radoński biskup włocławski. (—) Stan. Wasiak starosta nieszawski.

Konkurs na list miłosny

Czy obecna generacja umie pisać listy miłosne? „Daily Mail" twierdzi, że nie, że dawna piękna sztuka zatraciła się. Stało się to z różnych względów. Przedewszystkiem zmienił się pogląd na życie, zmechanizowało się życie towarzyskie, panuje gonitwa, ogarniająca wszystko. Rozmowy miłosne odbywają się dziś przez telefon. Listów miłosnych nie pisuje się w ogólności. A jeśli kogoś napadnie ochota wylania uczuć na papier, to napisze je napewno na maszynie. Tak twierdzi gazeta londyńska, a pragnąc mieć potwierdzenie swego zapatrywania, i mając także ciche życzenie, aby odżyły dawne, piękne czasy romantyczne, rozpisała konkurs na „billets d'amour". Za najlepszy list naznaczono 100 funtów szterlingów, a za każdy dalszy uznany za względnie dobry — po dziesięć szylingów.

Niezwykły ten konkurs cieszył się niebywałem powodzeniem. Redakcja została zasypana listami. Drukowano ich dziennie po dziesięć naturalnie bez podawania nazwisk. A rezultat? Otóż właściwie należałoby „Daily Mail" przyznać rację, bo na tyle listów nie było ani jednego, o którym możnaby powiedzieć, że jest naprawdę piękny. Raz poraz natrafiało się ccprawda na pewną oryginalność i ładny sposób wyrażania uczuć, ale do artyzmu było daleko. Jedna z młodszych panien pisała do swego narzeczonego lotnika w ten sposób: „Jesteś, najdroższy, poetą i ptakiem równocześnie. Jesteś słowikiem, a słowiki są poetami, co potwierdzi każdy, kto wsłuchuje się w jego śpiew... Ochraniaj się, bo masz nietylko swoje, ale i moje życie w swem ręku".

Pierwszą nagrodę otrzymała mieszkanka Londynu, Elżbieta Amerly, której list uznano za najlepszy. Młoda panna pisała między innemi: „Przedewszystkiem kocham Cię miłością dziecka, pełną zaufania, że przy tobie nic złego stać mi się nie może, bo twoja męska siła otacza mnie swem skrzydłem opiekuńczem. Powtóre, kocham cię jak matka swe dziecko, bo uważam za największe szczęście chronić cię przed drobnemi nieprzyjemnościami i niepowodzeniami. Po trzecie kocham cię, umiłowany serca mego, jak tylko kobieta kochać może, która przyjmuje czułości najdelikatniejsze z wdzięcznością i odpowiada na nie, jak struny harfy, drżące pod palcami mistrza".

Ciekawe, że wszystkie lepsze listy pisane były przez kobiety. Ton w nich był szczerszy i pełen gorętszych uczuć. A rzecz przytem najdziwniejsza, że niektóre z nich pochodziły od kobiet, które już od przeszło dziesięciu lat są zamężne. (alka)

Nawrócenie się pastora protestanckiego, laureata uniwersytetów Yale i Oxford.

W kolegjum OO. Kapucynów w Assyżu został przyjęty do Kościoła Kalolickiego i otrzymał bierzmowanie z rąk biskupa były pastor protestancki kościoła episkopalnego w Stanch Zjednoczonych, laureat uniwersytetów Yale i Oxford, Lloyd Burden Holsaple.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

„Obowiązek" cen

Coraz bardziej nabieramy przekonania, że cała akcja rządowa obniżenia cen polega na nieporozumieniu. W przekonaniu tem utrwalają nas pewne obserwacje, o których mowa będzie poniżej.

W oficjalnym organie ministerstwa przemysłu i handlu, tygodniku „Polska Gospodarcza" znajdujemy uwagę, występującą bardzo ostro przeciwko żądanej przez społeczeństwo reformie podatkowej, jako jednym z warunków obniżenia cen:

„Obniżenie cen jest koniecznością gospodarczą, która w interesie całego życia gospodarczego i niezależnie od tego rodzaju konsyderacyj kalkulacyjnych nastąpić musi i stawianie kwestji w ten sposób, że za obniżenie cen rząd musi dać życiu gospodarczemu od siebie rekompensatę — jest niezrozumiałe, gdyż obniżka cen nastąpi nie na rzecz skarbu państwa, lecz na rzecz wzmożenia i ożywienia obrotów gospodarczych... Ewentualna reforma podatków będzie mogła znaleźć rozwiązanie w innym czasie".

Przecieramy sobie oczy. Skąd redakcja „Polski Gospodarczej" czerpie wiadomości o żądaniu kół gospodarczych „rekompensaty" za obniżkę cen? Co znaczy ta obrona przed „targami" ze skarbem państwa?

Jeśli koła gospodarcze żądają obniżenia wysokości świadczeń publicznych, to dlatego, że świadczenia te hamują wydatny spadek cen, a nie dlatego, aby otrzymać „rekompensatę" za to, że grzecznie obniżyły cenę! Wiadomo, że świadczenia publiczne zabierają 18—20 proc. dochodu społecznego, że ciężar ich przekracza naszą zdolność nośną i że głównie z jego winy ceny w Polsce są naogół wyższe niż zagranicą.

Jeśli rząd domaga się oszczędności w kosztach administracyjnych przemysłu i handlu, to koła gospodarcze domagają się również oszczędności w kosztach administrowania państwem. Jak można było zrozumieć inaczej ten kontratak, wychodzący z „obozu inicjatywy prywatnej".

Swoją drogą, widzimy na przykładzie rządowej akcji obniżenia cen, jak w praktyce wygląda osławiona „współpraca rządu ze sferami gospodarczemi"...

Jest tutaj przykład namacalny braku nietylko tej współpracy, lecz i braku platformy porozumiewawczej rządu z kołami gospodarczemi, jaką powinna być doktryna ekonomiczna. Dowodem jej braku to chociażby następujący pozornie drobny, lecz jakże charakterystyczny fakt:

Autor cytowanego artykułu wyraża się w dalszym ciągu: „ceny artykułów przemysłowych m a j ą o b o w i ą z e k dostosowania się do poziomu cen artykułów rolniczych". Jest to dla nas poniekąd nowością, bo do tej pory wiedzieliśmy, że tylko obywatele państwa mają pewne, nieraz dziwne obowiązki np. uwielbiania, czczenia itd. obecnego regimu i jego skutków, teraz zaś wiemy, że i ceny mają obowiązki...

Z ZAGRANICY

(z) **Niemieckie sprawy celne.** Według informacji biura Conti osiągnięto na posiedzeniu gabinetu Rzeszy porozumienie, które dotyczy przedewszystkiem przedłużenia pełnomocnitw rządu dla ustalenia ceł na zboże, upływające z 31 marca r. b. Następnie porozumienie odnosi się do sprawy prolongowania obecnego systemu świadectw wwozowych. Pozatem gabinet wyraził zasadniczo zgodę na wprowadzenie stawek ruchomych na wwóz trzody chlewnej oraz owoców strączkowych. Nie załatwiono jeszcze pozostałych kwestyj spornych, dotyczących cen na wwóz masła i innych produktów mleczarskich.

(z) **Sowiety kupują cukier w Niemczech?** Centralna organizacja sowieckich kooperatyw „Centrosojuz" zakupiła w tych dniach wielkie ilości cukru w Niemczech na sumę około 10 milj. marek. Wiadomość ta wydaje się conajmniej dziwną, zważywszy, że Sowiety sprzedają cukier do Indyj Brytyjskich poniżej cen rynkowych.

(z) **Rząd zakupuje całkowity zapas kawy w Brazylji.** Prezydent Brazylji podpisał dekret, na mocy którego rząd ma zakupić wszystkie zapasy kawy, znajdujące się na dzień 30 czerwca b. r. w Brazylji. Wyjątek stanowi kawa, nabyta swego czasu prze zprowincję Sao Paulo, na sumę 25 milj. Ł. Jako maksymalną cenę rząd oznaczył na gatunek Santos Nr. 5 — 60 milrejsów za worek. Jednocześnie rząd brazylijski rozpoczął pertraktacje z innemi produkującemi państwami w celu wspólnej obrony rynku kawowego.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	16. 2.	17. 2	18. 2	19. 2	20. 2	21. 2.
Pszenica						
Warszawa	24.00	24.25	—	25.50	25.50	—
Poznań	22.50	22.25	22.25	22.25	22.25	22.50
Lwów	23.00	—	22.25	—	21.75	—
Lublin	24.00	—	23.00	—	—	—
Żyto						
Warszawa	18.50	18.50	—	18.50	18.50	—
Poznań	17.00	17.00	17.00	17.15	17.65	17.65
Lwów	17.50	—	16.75	—	—	—
Lublin	16.75	—	16.50	16.50	—	—
Jęczmień						
Warszawa	18.50	18.50	—	18.50	18.50	—
Poznań	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	20.25
Lwów	17.75	—	17.25	—	17.00	—
Lublin	16.00	—	16.50	16.50	—	—
Owies						
Warszawa	20.50	20.50	—	20.50	20.50	—
Poznań	18.50	18.50	18.50	18.50	18.50	18.50
Lwów	20.50	—	20.00	—	—	—
Lublin	17.00	—	17.00	17.00	—	—

Na amerykańskich i kanadyjskich rynkach zbożowych zwyżka zapoczątkowana w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym, utrzymuje się w dalszym ciągu. Mimo pewnych wahań w kursie przy dostawach terminowych pszenicy, co zostało spowodowane ogłoszeniem cyfr statystycznych, świadczących o poważnem zmniejszeniu się zapasów pszenicy, tendencja pod koniec tygodnia była mocna. Na rynku kanadyjskim, gdzie również zła pogoda wpływa na dodatnie kształtowanie ceny pszenicy, mocno podziałały wiadomości o podniesieniu się cen na rynkach angielskich i argentyńskich.

Natomiast na rynkach europejskich panowała tendencja niejednolita. Rynki skandynawskie ujawniły większe zainteresowanie dla pszenicy i żyta, czego wyrazem stało się jej podrożenie o kilkanaście punktów. Na rynkach niemieckich tendencja dla pszenicy jest mocniejsza, na co wpłynęły pomyślnie wiadomości z giełd zamorskich. W obrocie na terminowe dostawy pszenicy podniosła się o około 2,50 RM. Natomiast słabe są obroty żytem. Dla innych zbóż panuje spokojna tendencja.

Masło

Ceny masła osiągnęły swój punkt kulminacyjny w poprzednim tygodniu, w ubiegłym mówiono już tylko o utrzymaniu tendencji przy oznakach wyraźnego osłabienia. Uwzględniając zmianę w sytuacji rynkowej, Kopenhaga obniżyła notowania już dnia 18 b. m. o 12 punktów, wreszcie dnia 21 bm. zredukowano notowania berlińskie o 3 punkty na 147, 139 i 125 Rm. za I, II i III gat. Tendencję określa się jako spokojną, lecz nietrudno przewidzieć dalszy spadek notowań przy obecnej wrażliwości rynków zwłaszcza skoro po ustaniu trudności komunikacyjnych kraje bałtyckie rozpoczną normalną dostawę.

Rynek krajowy przy znacznem zapotrzebowaniu na eksport i zwiększonej konsumcji wewnętrznej w związku z Wielkim Postem — był w ub. tygodniu mocny przy zwyżkujących cenach. Na skutek zmiany sytuacji na rynkach zagranicznych i pod wpływem zwiększających się dostaw należy oczekiwać w najbliższej przyszłości osłabienia tendencji i spadku cen. Dnia 20 bm. płacono w obrotach hurtowych za 1 kg. w złotych: w Poznaniu 5,60 za I gat. i 5,20 za II gat., w Katowicach 5,80 za I gat. i 5.40 za II gat.

Jaja

Zmienna pogoda odbija się automatycznie na notowaniach i tendencji rynkowej, gdyż kupcy każdorazowo uwzględniają przy tranzakcjach zmiany temperatury, zanim wpływ jej odbije się na produkcji i podaży. Dlatego też byliśmy w ostatnich tygodniach świadkami częstych zmian w sytuacji na rynkach jajczarskich. Ub. tydzień z powodu raptownego ocieplenia się był pod znakiem spadających notowań. Najważniejsze nasze rynki odbiorcze, mian. berliński i londyński, wykazały spadek notowań o 4—5 proc. W przewidywaniu dalszej zniżki importerzy kontraktują tylko niezbędne ilości towaru.

Na rynku krajowym dowozy się zwiększają, jednak pomimo wydatnego wzrostu podaży cen jest nieznaczny, gdyż wzrósł również popyt z powodu Wielkiego Postu. Przy końcu ub. tygodnia notowano za jedną skrzynię w złotych: w Warszawie 185—200, w Katowicach 180—190, w Krakowie 175 — 185.

Towary kolonjalne

Dla kawy w tygodniu ubiegłym tendencja na rynkach światowych była niejednolita, przy minimalnej ilości transakcyj terminowych. Na towar loco miejsce zapotrzebowania popyt był większy. Specjalnie gorsze gatunki cieszyły się powodzeniem. Na gatunek Ribusta nie było żadnego popytu, z powodu jeszcze za wysokiej ceny w stosunku do gatunków pośledniejszych. Santos miał słabe zainteresowanie i kupowano jedynie ilości potrzebne do natychmiastowej konsumcji. Według danych brazylijskiego instytutu kawowego zapasy w rządowych składach wynosiły w styczniu 23.412 tys. worków. Dzienne dowozy do Rio wynosiły w początkach bm. około 22 tys. worków. — Na rynku krajowym niema poważniejszych zmian.

Nieco wzmocniona tendencja w okresie karnawałowym obecnie znowu opada.

Na rynkach herbaty tendencja jest zmienna; ceny przeważnie niższe. Cenniki zwykłych herbat z Jawy i Sumatry spadły od pół do 1 d, średnie zaś nawet o 2 d na 1 b. Na droższe gatunki zapotrzebowanie duże przy mocniejszej tendencji. Cejlońskie herbaty przy małem zainteresowaniu sprzedano po cenach o pół do 1 d niższych. Podaż jest ogromna, odbiorców jednak mało. — Na rynku krajowym obroty normalne. Ceny utrzymują się na niezmienionym poziomie. Warunki przedaży są mniejwięcej takie: kredyt wekslowy do 90 dni lub otwarty do 30 dni przyczem jednak 10 do 25 proc. pokrywa się gotówką.

Bydło i mięso

Na rynku bydła rogatego daje się zauważyć pewne ożywienie, lecz nacgół ceny utrzymują się na dotychczasowym niskim poziomie z wyjątkiem buhai i wołów wytuczonych, które w ub. tygodniu zwyżkowały o 2 zł, na 100 kg. Cielęta wskutek zwiększonej podaży spadły o 5—8 proc. Na owce tendencja w dalszym ciągu mocna.

Notowania świń w ub. tygodniu kształtowały się nadal zwyżkowo. Na targowicy poznańskiej notowania podniosły się o 4—6 zł. na 100 kg. Główną rolę w obecnej haussie odgrywa wzrost popytu. Nie bez znaczenia jest również zawarcie z Austrją umowy o przedłużenie poprzedniej umowy na dostawę stałego rocznego kontyngentu trzody chlewnej na rynek wiedeński w ilości 566.666 szutk.

Skóry

Skóry surowe. Ostatnie 2—3 tygodnie przyniosły kupcom skór surowych poważne straty. Ceny zniżkowały w zawrotnem tempie, co jednakże nie spowodowało ogólnie spodziewanego popytu. Garbarnie wstrzymują się w ostatnim czasie od wszelkich poważniejszych zakupów, a zaopatrują się głównie w surowiec od kupców domokrążnych, zaniedbujących tak w zamówieniach jak i w płaceniu swych starych dostawców. Do tych ogólnych bolączek dochodzi jeszcze małe zainteresowanie naszym rynkiem ze strony zagranicy. Należy przypuszczać, że dalszy spadek cen skór surowych na międzynarodowym rynku nie nagli przemysłowca do wyjazdu zagranicę po towar, gdyż w chwili spadku ma liczne korzystne oferty w kraju. W chwili obecnej posiada Polska niewątpliwie najtańszy surowiec skórny w Europie. Należy się jednak liczyć, że przy pewnem zatrzymaniu się spadku cen przypływ zagranicznych interesantów się zwiększy znacznie i eksport przybierze w ilości i jakości.

Skóry wyprawione. Na rynku skór wyprawionych notuje się w ostatnich tygodniach dalszy spadek cen i zbytu; wyraża się to w coraz bardziej zmniejszającej się konsumcji. W stosunku do roku 1929 spadek konsumcji na podeszwy wynosi od 20 do 25 procent, natomiast zbyt na skóry wierzchnie zmniejszył się o 50 proc. Podobnie jak na rynku skór surowych, gdzie handlarze domokrążni sprzedawają towar po niższych cenach, niż na to pozwala sumienna kalkulacja kupiecka, dzieje się na rynku skór wyprawionych. Małe zakłady garbarskie rzucają na rynek towar o 30 proc. taniej, stwarzając tem samem nieprzezwyciężoną konkurencję, zamykającą większym garbarniom rynek zbytu. Obecny stan garbarstwa jest wprost katastrofalny. Już w połowie bieżącego miesiąca powinien się był rozpocząć ożywiony zwykle popyt na skóry surowe dla wyrobu obuwia wiosennego. Tymczasem panuje na rynku zupełny zastój. Ogólnie uważa się tegoroczny sezon wiosenny w branży skór za stracony.

A. W.

Drzewo

W bieżącym miesiącu położenie na zachodnio - polskim rynku drzewnym nie uległo poważniejszym zmianom. Stagnacja w obrotach na rynku wewnętrznym trwa w dalszym ciągu. W sferach eksporterów zaznaczył się lekki wzrost zainteresowania rynkiem angielskim, z którym uskuteczniono szereg tranzakcyj na dostawę materjałów tartych specjalnych wymiarów.

Lasy państwowe dotąd sprzedały około połowy wyrobionego surowca, zachodzi więc możliwość nie sprzedania pewnej ilości drzewa okrągłego do końca okresu sprzedaży, mimo ustalenia się cen na niskim poziomie (ca. 23 zł za m. sz. sosny). Ostatnio wśród fabrykantów posadzek i fryzów weszła w fazę realizacji koncepcja utworzenia kartelu, którego celem ma być poza unormowaniem cen na tą produkcję. stadaryzacja wymiarów posadzki oraz ustalenie klasyfikacji gatunków. Do kartelu mają wejść wszystkie poważniejsze zakłady krajowe. Należy dodać, że eksport posadzki na rynki zagraniczne, zwłaszcza do Francji i Anglji nie uległ tak poważnemu załamaniu jak inne wyroby przemysłu drzewnego. (kg)

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Sfery gospodarcze o ordynacji podatkowej.** Na zebraniu międzyizbowej komisji w Warszawie, której zadaniem było ustalenie poglądów sfer gospodarczych na całokształt zagadnień nowej ordynacji wyborczej, opowiedziano się za utrzymaniem komisyj szacunkowych. Komisja opowiedziała się za utworzeniem sądów skarbowych, w skład których wchodziliby przedstawiciele czynnika obywatelskiego, z łona samorządu gospodarczego, instytucyj zawodowych, administracyj oraz stanu sędziowskiego. Przestępstwa skarbowe o charakterze karnym nie podlegałyby kompetencji powyższych sądów.

(k) **Legitymacje handlowe.** Zawarte przez Polskę traktaty handlowe przewidują że kupcy, przemysłowcy i komiwojażerowie polscy, udający się zagranicę, powinni być zaopatrzeni w odpowiednie legitymacje, uprawniające ich do zbierania zamówień i przewożenia bez cła prób i wzorów towarowych. Do wydawania wspomnianych legitymacyj dotychczas uprawnione były urzędy starościńskie, obecnie natomiast uprawnienie to przekazane zostało właściwym izbom przemysłowo-handlowym. Odtąd więc każdy z wyżej wymienionych, udający się w sprawach gospodarczych zagranicę, będzie mógł równocześnie z uzyskiwaniem zaświadczenia na otrzymanie paszportu ulgowego, otrzymać również legitymację handlową, ważną w oznaczonych w niej krajach na okres jednego roku.

(k) **Dalszy spadek produkcji.** Wytwórczość hut żelaznych w styczniu r. b. w porównaniu z poprzednim miesiącem obniżyła się w dziale wielkich pieców o 8.86 proc., i osiągnęła 32.292 t., w rurkowniach produkcja styczniowa zmniejszyła się o 19.40 proc. i osiągnęła 4.994 t., natomiast wzrosła produkcja stalowni o 16,726 t. W stosunku do stycznia roku ubiegłego produkcja hut żelaznych w styczniu r. b. wykazuje spadek dosyć poważny. Wywóz wytworów hutniczych za zaświadczeniami eksportowemi w styczniu r. b. w porównaniu z miesiącem poprzednim zmalał. Wywieziono w tym miesiącu 26.920 ton wytworów walcownianych, czyli o 7.587 t., t. j. o 21,99 proc. mniej niż w grudniu. W styczniu r. b. nastąpiła dalsza redukcja robotników zatrudnionych w hutnictwie żelazem.

(k) **Zagadnienia kredytowe w rolnictwie.** Na ostatniem posiedzeniu rady Związku Organizacyj Rolniczych R. P. powzięto rezolucje, stwierdzające m. in., że wobec niewątpliwego przeciążenia warsztatów rolnych kredytem krótkoterminowym, zagadnienie potrzeb kredytowych rolnictwa może być rozwiązane na drodze uruchomienia systemu kredytu średnioterminowego. Najmniej koniecznem jest uruchomienie kredytu długoterminowego, bez którego będzie niemożliwą sprzedaż i parcelacja wielu warsztatów rolnych. Przytem niezbędna jest zmiana obowiązujących przepisów w kierunku przywrócenia wolnego obrotu ziemią. Rada z całym naciskiem podkreśla, że ani wprowadzenie moratorjum, ani przeprowadzenie przymusowej konwersji zobowiązań rolniczych, ani inflacja na cele gospodarcze nie są w stanie rozwiązać sytuacji finansowej rolnictwa, natomiast przeciwnie zagmatwałyby i utrudniłyby jej rozwiązanie jeszcze bardziej.

(k) **Kapitał francuski w gazownictwie na G. Śląsku.** Sprawa udziału francuskiego kapitłau w rozbudowie gazownictwa na Górnym Śląsku przybiera obecnie korzystny obrót. Pierwsze inwestycje rozpocząć się mają z wiosną b. r. Na początek projektuje się wybudowanie przy pomocy kapitału francuskiego pierwszego gazociągu pomiędzy Rybnikiem a Paruszowcem. Gazociąg ten będzie dostarczał gazu z koksowni rybnickiej do Rybnika i huty Silesia w Paruszowcu.

(k) **Koncesje na wolne składy soli.** W myśl postanowienia min. skarbu z 24 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87 p. 686) gasną z dn. 30 czerwca 1931 r. koncesje na wolne składy soli oraz hurtownie soli. Prośby o koncesje na nowe wolne składy soli, uzupełnione w myśl § 13 powyższego rozporządzenia winny być wnoszone do izby skarbowej za pośrednictwem właściwego urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych w nieprzekraczalnym terminie do 14 marca b. r. Prośby wniesione po tym terminie nie będą rozpatrywane.

Z WYDAWNICTW

(w) **„Przegląd Organizacji"** organ Instytutu Naukowej Organizacji, nr. 2 zawiera treść: Cz. Narkiewicz inż.: Organizacja biura zakupów większego przedsiębiorstwa przemysłowego, — Inż. F. J. Langier: Najekonomiczniejsza wielkość serji, — dr. inż. Br. Biegeleisen i inż. M. Seifert: Prace organizacyjne w pracowni krakowskiej, — Z działalnosci Instytutu Naukowej Organizacji, — kronika, — wydawnictwa. — Organizacja biura: J. Blauth: Stosowanie zmodyfikowanych zasad klasyfikacji dziesiętnej w systemie sprawozdawczym z toku pracy. — W. St. Csada: Traktowanie wydawnictw urzędowych w urzędach państwowych jako pomocy biurowych. — Barliński: Kilka uwag o szkoleniu przyszłych pracowników biurowych. — Normalizujmy! — Camera obscura. — Kronika. — Skrzynka zapytań i odpowiedzi i prace II Polskiego zjazdu Naukowej Organizacji.

Telefoniczna rozprawa sądowa

Oskarżenie, rozprawa sądowa i wyrok — wszystko załatwione telefonicznie.

Rzeczy nieprawdopodobne w starej Europie stają się rzeczywistością w młodej Ameryce. Przed kilku dniami opisywały gazety nowojorskie, że sędzia James Ball wprowadził rozprawy sądowe na drogę telefoniczną. Odtąd nie można się będzie uskarżać na wolne załatwianie spraw przez sąd. Przebieg sprawy był następujący.

Było to w niedzielę. W domu sędziego Balla było wielkie przyjęcie. Ale wszystko odbywało się na sucho. Nagle odezwał się telefon. Sędzia Ball poszedł statecznym krokiem, jak na sędziego przystało, do telefonu. Jeden z obecnych redaktorów „Mornnig Journalu" wziął drugą słuchawkę i stał się świadkiem pierwszej rozprawy sądowej przez telefon. Oto w okręgu sądowym sędziego Balla miało miejsce następujące zdarzenie: Dwoje młodych ludzi, zakochanych w sobie i naturalnie zaręczonych, zapomniało na ulicy ruchliwej i pełnej ludzi, że znajdują się istotnie na ulicy. Pocałowali się i to, jak na złość, w pobliżu policjanta. Skutkiem tego zaaresztowano ich. W zwykłych warunkach byliby musieli posiedzieć do rana w areszcie. Ale sekretarz ulitował się nad nimi i zatelefonował do sędziego, przedstawiając całą historję. Na końcu dodał nieśmiało, że o wypuszczeniu za kaucją niema mowy, bo przy niedzieli wydali aresztowani wszystko, co mieli przy sobie.

Całe towarzystwo, znajdujące się w salonie, otoczyło sędziego kołem, obserwując jego surowy wyraz twarzy. Głos brzmiał ostro i rozkazująco: — „Proszę przyprowadzić winowajcę do aparatu!... Czy pan przyznaje się do winy?" — Nieśmiało, zupełnie nieśmiało brzmiała odpowiedź: — „Tak". — „Proszę opowiedzieć przebieg sprawy". — W tem stało się coś, co świadczyło dobitnie i potwierdzało historję o „płci słabej". Potok słów, wypowiedzianych miękkim, pieściwym głosem zalał telefon. — „Panie sędzio! Przyznajemy się do winy, całowaliśmy się. Sama nie wiem, kto zaczął i jak nam to mogło przytrafić się na ulicy. Przysięgamy, że nie mieliśmy nic złego na myśli. Pan sędzia ulituje się nad nami i nie pozwoli, abyśmy spędzili całą noc w tej wstrętnej budzie. Belly ma całego majątku cztery dolary, a ja kilka centów".

Sędzia Ball zastanawiał się kilka minut, poczem zadekretował — „Skazuję was na dwa dolary kary". — Młoda para musiała być oczarowana końcem niemiłej historji, gdyż dnia następnego przysłała sędziemu wspólną fotografję z dedykacją. (alka)

Zimno a energja życiowa

Istnieje temperatura, w której wszelkie życie musi zamrzeć, albowie mmolekuły przestają się poruszać; jest nią 273 stopnie poniżej zera. Temperatury tej nie osiągnięto jeszcze w żadnem laboratorjum, ale zbliżono się do niej znacznie. Wytworzono mianowicie temperaturę 268 stopni poniżej zera, w której nieliczne tylko organizmy zwierzęce mogą krótki czas wytrzymać. W temperaturze tej sopel lodu zachowuje się jak gorący kawałek żelaza, wrzucony do zimnej wody; miedź i ołów stają się twarde jak stal.

Badania wykazały, że bakterje znoszą temperaturę 200 do 250 stopni zimna. Niektóre rośliny są również bardzo wytrzymałe na mróz, np. flora wschodnio-syberyjskiej tajgi; modrzewie i brzozy znoszą tam temperaturę 30—50 stopni poniżej zera. Nawet niektóre kwiaty znoszą silny mróz, jak np. jaskier (Ranunculus glacialis), który rośnie na wysokości 4.000 mtr. Gdy podczas okresu kwitnięcia jaskrów górskich silny mróz je złapie, ich białoróżowe płatki stają się twarde jak blacha, lecz gdy tylko powietrze ociepli się, kwitną dalej.

Działalność życiowa człowieka ustaje z chwilą, gdy temperatura jego ciała spada do 23 stopni ciepła. Jest to najniższa temperatura, zaobserwowana u człowieka; oznacza ona śmierć przez zamarznięcie.

Są i takie zawody

Instytut „fizjologji pracy" w Dortmundzie, zaangażował w tych dniach człowieka, którego zadaniem jest, za odpowiedniem wynagrodzeniem, wypijać codziennie 14 litrów piwa, celem umożliwienia specjalistom Instytutu badania na jego organiźmie postępujących skutków napoju, szczególnie pod względem przemęczenia organizmu. Kandydatów na objęcie tej niezwykłej „posady" było kilkuset.

Prasa, donosząc o powyższem, przypomina, iż tego rodzaju zajęcia nie są rzadkością. W Ameryce istnieją „wąchacze" tytoniu i „próbowacze" herbaty i kawy, zatrudnieni przez wielkie przedsiębiorstwa. W Chicago, w słynnych rzeźniach, są zatrudnieni „wąchacze" szynek, których zadanie polega na tem, iż przez mały otwór, poczyniony w szynce, wąchają, czy mięso nie zepsuło się podczas różnych procesów, jakim bywa poddane w fabryce. Przez długi czas Paryż również miał swą osobliwość podatkową. Był to człowiek wyćwiczony doskonale w udawaniu szczekania i wycia psów. Urząd podatkowy zaangażował go celem wyszukiwania wszystkich właścicieli psów, którzy nie uiścili jeszcze podatku. Chodził taki jegomość po wszystkich ulicach stolicy w towarzystwie urzędnika podatkowego, i wszedłszy na podwórze kamienicy, w której podejrzewano istnienie psa nieopodatkowanego, zaczynał szczekać i wyć jaknajgłośniej. Oczywiście, reagowały na to wszystkie kundle w całym domu. Wtedy rola „psiego wywoływacza" była skończona — rozpoczynał swe urzędowanie urzędnik podatkowy. S. F.

100 000 dol. odszkodowania za mylne napisy

Niedawno znana artystka filmowa Juanita Hausen podczas kilkodniowego pobytu w New Yorku, uległa w łazience hotelu, w którym mieszkała, poparzeniu. Przyczyną tego wypadku były mylnie umieszczone napisy na kranach wodociągowych. Artystka, chcąc skorzystać z prysznicu, otworzyła kran z napisem „zimna" i została poparzona gorącą wodą. Juanita Hansen zaskarżyła zarząd hotelu, żądając 100 000 dolarów odszkodowania. W tych dniach odbył się proces i sąd wydał wyrok, skazujący zarząd hotelu na zapłacenie artystce żądanego odszkodowania.

Wzrost liczby turystów amerykańskich w Szwecji

Podczas gdy większość atlantyckich linij okrętowych notuje spadek liczby podróżnych, udających się do Europy, linja Szwedzko-Amerykańska przewiozła w r. 1930 do Szwecji 18 385 osób, czyli o 4 000 osób więcej niż w r. 1929. Zainteresowanie Szwecją, jako celem wycieczek turystycznych, zwiększa się z roku na rok i tem się tłumaczy stały wzrost liczby turystów amerykańskich.

Kosztowna moda koronkowych pończoch

Mimo, że od paru lat suknie kobiece wykazują dążenia do wydłużenia, amerykańskie panie nie zaniedbały dotąd zwyczaju noszenia luksusowych pończoch. Można nawet twierdzić, iż owa część stroju kobiecego nigdy jeszcze nie osiągnęła tak zawrotnie wygórowanych cen, jak właśnie w roku niedawno zaczętym.

Żony i córki amerykańskich miljonerów nie zadowalniają się już pończoszkami po 25 dolarów, lecz przeważnie używają pończoch koronkowych, których najniższa cena jest 250 dolarów. Pończochy takie, wyrabiane w Belgji, są prawdziwemi arcydziełami sztuki koronkarskiej. Wymagają one dokładnej pracy kilku specjalistek i około 4 tygodni żmudnej pracy, by wykończyć jedną parę. Rysunki są fantastyczne i najróżniejsze, najbardziej jednak cenionym jest wzór zwany „kwiatem lilji", za który w pewnych składach Nowego Jorku trzeba płacić do 500 dolarów. Oczywiście tego rodzaju pończochy Amerykanki noszą tylko wyjątkowo. Na balu jaki się odbył u Vanderbilt'ów na Park Avenue, większa część pań miała na nóżkach koronkowe pończochy. S. F.

Tłuszcze wywołują cukrzycę.

Kierownik kliniki Wenckebacha prof. dr. Otto Porges wygłosił wykład o cukrzycy, w którym postawił tezę, że nietyle węglowodany, lecz przedewszystkiem tłuszcze wywołują cukrzycę. Zmniejszenie się wypadków cukrzycy w czasie wojny powszechnej dowodzi, że djeta mączna nie wpływa ujemnie na cukrzycę. Po wojnie wzrosła liczba wypadków cukrzycy znacznie, mimo zwiększonej konsumcji mięsa. U zamożnych Hindusów, żywiących się nie mięsem lecz tłuszczem, występuje cukrzyca dość często, natomiast nie pojawia się wcale w okolicach, w których ludność żywi się wyłącznie ryżem. Jako djetę zapobiegawczą proponuje prof. Porges węglowodany i mało tłuszczów.

W Ameryce aresztują...

W tych dniach aresztowała policja amerykańska 35 artystów w trakcie wystawienia wielkiej opery w Chicago. Aresztowani oskarżeni są o występ w pewnej niemoralnej sztuce, która zagrażała moralności publicznej i siała zgorszenie. (wl)

Z różnych stron Polski

Niezwykły wypadek zabójstwa pod wpływem afektu patologicznego.

Lekarz szpitala św. Józefa w Sieradzu, dr. Antoni Schroeder, wyprawiał imieniny dla swej 8-letniej ukochanej córeczki, Krysi. Od kilku dni był niezwykle zdenerwowany i podniecony. W dniu urodzin córki poszedł z nią na spacer. Tymczasem zgromadzili się goście małej Krysi i zaczęło się śniadanie. W pewnej chwili dr. Schroeder wyszedł z córeczką do przyległego pokoju. Rozległy się dwa strzały rewolwerowe; a gdy domownicy weszli do pokoju, zastali Krysię już nieżywą, a dr. Schroedera ciężko rannego.

Dr. Schr. stanął obecnie przed sądem okr. oskarżony o zabójstwo córeczki. Lekarze stwierdzili, że jest zupełnie poczytalny, jednak w chwili popełnionego zabójstwa nastąpił afekt patologiczny, który człowiekowi odbiera zmysły. Atak taki może się zdarzyć każdemu zdrowemu człowiekowi pod wpływem przepracowania i zmęczenia, co właśnie miało miejsce u dr. Schroedera, który w ostatnich dniach przed zabójstwem i usiłowanem samobójstwem wykonał szereg operacyj i przyjmował bardzo wielu chorych prywatnych. Pozatem do stanu nadwerężenia nerwów przyczyniły się niesnaski rodzinne.

Sąd, po wysłuchaniu mowy prokuratora i obrońców wydał wyrok uniewinniający nieszczęśliwego ojca.

Nędza na wsi.

P. Juljan Podoski daje w „Kurjerze Warsz." taki obrazek ze swych podróży po kraju:

Opowiadano mi fakt, który miał się zdarzyć na granicy Suwalszczyzny i Łomżyńskiego. Spaliło się jakieś gospodarstwo. Przyjechał t. zw. „taksator szkód". Zjawił się pod wieczór. Miał tyle tylko czasu, żeby za dnia obejrzeć pogorzelisko. Akt, czy protokół, musiał robić już po zapadnięciu nocy. Zwraca się do poszkodowanych:

— Światła...!

Zakłopotali się chłopi.

— Nie mamy nafty. Niema za co kupić. Nie palimy lamp...

— To może są świece?

— Świec też nikt u nas nie używa. Idziemy spać zaraz po zachodzie słońca...

— Ależ ja muszę dziś jeszcze wyjechać! Nie będę mógł sporządzić opisu!

Wówczas chłopi zaproponowali, żeby taksator dokonał aktu... przy świetle gromnicy, gdyż tak się zdarzyło, iż w jednej z chałup leżał nieboszczyk.

Wyższa Szkoła Dziennikarska w Warszawie.

Półroczne egzaminy zakończyły zimowe półrocze w Wyższej Szkole Dziennikarskiej. Z zaproszonych specjalnie prelegentów mówili w tym okresie pp. generalny sekretarz „Lotu" Jan Wilczyński, o organizacji lotnictwa cywilnego i inż. Jerzy Grabowski o prasie i sporcie. W nadchodzącem półroczu przewidywane są poza programem zwykłym wykłady o filmie, radjo i cykl odczytów dla szerszej publiczności z zakresu prasoznawstwa i techniki dziennikarskiej.

Nowy szpital śś. Elżbietanek w Warszawie

W tych dniach odbyło się otwarcie nowowzniesionego szpitala św. Antoniego, przy ul. Goszczyńskiego na Mokotowie. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem, które odprawił ks. kardynał Kakowski, w otoczeniu duchowieństwa w obecności nuncjusza papieskiego msgr. Marmaggi'ego i przedstawicieli władz. Poświęcenia gmachu dokonał ks. Choromański, poczem zebrani zwiedzali szpital, interesując się nowoczesnemi urządzeniami, które stanowią ostatni wyraz techniki na tem polu. Budowę rozpoczęto przed 2 laty i doprowadzono do skutku staraniem sióstr Elżbietanek z Poznania, które w liczbie 40 będą pielęgnować chorych.

Szpital pomieścić może 200 chorych na 3 oddziałach. Budowa kosztowała przeszło 3 milj. zł. Naczelnym lekarzem został dr. Jurasz z Poznania.

Ze Stowarzyszenia Urzędników Komunalnych

Roczne walne zebranie członków Stow. Urzędników komunalnych (magistratu) odbyło się przy licznym udziale zainteresowanych. Obrady otworzył prezes Rell, witając zgromadzonych gości i członków. Obradom przewodniczył p. W. Ruczkowski, sekretarzował p. Jurek.

Z sprawozdań rocznych sekretarza, skarbnika i bibljotekarza wynika, że prace zarządu i żywotność Stow. stały w roku ub. wysoko pod względem organizacyjnym. Zabiegi nad poprawą bytu urzędnika miejskiego u Magistratu, przyniosły naogół dodatnie rezultaty. Uwzględniając ciężkie położenie gospodarcze miasta, trzeba przyznać, że Magistrat niejednokrotnie Stowarzyszenie w jego dążeniach popierał. Pomyślne załatwienie znalazły poruszane od szeregu lat sprawy stabilizacji urzędników oraz sprawa urlopów.

M. in. uchwaliło zebranie, zakupienie trzech parcel pod Mosiną pod przyszły dom wypoczynkowy dla urzędników miejskich, którzy będą mogli tam swe urlopy spędzać. Na pokrycie kupna przeznaczono dotychczasowy fundusz żelazny. Sprawę tę referowali pp. prezes Rell i Wł. Wiliński którzy przedłożyli równocześnie zebranym szczegółowy plan. Dla przeprowadzenia tej transakcji wybrano komisję, w skład której weszli pp. Wiliński, Rell i Kaźmierczak.

Stowarzyszenie liczy obecnie 496 członkówi posiada majątek w kwocie 26.176,40 zł. łącznie z księgozbiorem przeszło 2 tys. tomów. Budżet na rok bież. przewidziany jest w dochodach i rozchodach w sumie 23.200 zł.

Z powodu spóźnionej pory, wybory nowego zarządu uskutecznione zostaną na przyszłem posiedzeniu. (z)

PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI
NISZCZY BRODAWKI SKÓRY STWARDNIENIA
ARAGO ST. GÓRSKIEGO WARSZAWA
ODCISKI
ŻĄDAĆ WSZĘDZIE
Szczyt doskonałości
EKSIKANS
St. Górskiego
POT
RĄK
NÓG
PACH
usuwa po 1 użyciu

W dniu 20 lutego 1931 r. zmarł, ś. p.

Dr. med. Ernest Reimann

lekarz prymarjusz Wojewódzkiego Zakładu Psychjatrycznego w Owińskach.

Od sierpnia 1921 r. był ś. p. Zmarły urzędnikiem Poznańskiego Wojewódzkiego Związku Komunalnego i swoją obowiązkową pracą zaskarbił sobie uznanie władzy przełożonej. Cześć Jego pamięci. nw 7859

Poznań, 23 lutego 1931 r. **Starosta Krajowy.**

†

Dnia 23 lutego 1931 r., o godz. 5 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najdroższa córka, ukochana siostra, ciocia, szwagierka i kuzynka, ś. p.

Marja Przybylakówna

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w czwartek o godz. 4 po poł. z domu żałoby ul. Staszica nr. 20 na cmentarz jeżycki.

W głębokim smutku pogrążeni **rodzice i rodzina.**

Poznań, 24. II. 1931. zw 27 999

Sprzedam
dom dochodowy
(5-cio piętr.) w centrum miasta Poznania, ewtl. połowę idealną. Łask. zgłoszenia do „PAR", Poznań, Al. Marcink. 11 pod nr. 8,19
Pw 9251-8.19

Poważna fabryka Konfekcji Damskiej poszukuje
PODRÓŻUJĄCEGO
Reflektuje się na pierwszorzędną siłę. Kaucja w wysokości wartości kolekcji niezbędna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Stary Rynek pod rw 13182

Poszukuję
młodszej siły biurowej
dla załatwiania lżejszych prac biurowych i posyłek. Wymagane język niemiecki w słowie i piśmie, dobre referencje i praktyka. Posada sezonowa.
ERNST GEISER, ul. Kantaka 5, Poznań zw 27 999

10—12 pokoi
jasnych, komfortowych, w centrum miasta, tuż obok pl. Wolności, w całości lub częściowo, na biura natychmiast do oddania. Zgłoszenia pod zw 27 912 do Kurjera Pozn

W niedzielę, dnia 22 lutego 1931 r., o godzinie 12 w nocy, zabrał nam Pan Bóg, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzoną Sakramentami św., naszą najukochańszą matkę, teściową, babkę, prababkę i ciotkę, ś. p.

z Modrzejewskich

Helenę Bilażewską

Sodalis Marianus

w 64 roku życia. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w środę, o godzinie 9-tej w kaplicy św. Florjana w Bydgoszczy, poczem nastąpi przewiezienie zwłok do grobowca rodzinnego w Mielżynie, gdzie nastąpi inhumacja o godzinie 3 po południu.

W najcięższym smutku pogrążona

Bydgoszcz, Poznań, Kołaczkowo, 23 lutego 1931 r. **rodzina.** nw 7858

Dnia 22 lutego 1931 r., o godz. 2 po południu zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, nasz najukochańszy brat, szwagier i wujek, ś. p.

Antoni Mocek

przeżywszy lat 40. Pogrzeb odbędzie się w środę, o godz. 4 po południu z szpitala Miejskiego, o czem donosi

w smutku pogrążoną

Poznań, Kościan. **siostra z rodziną.**

zw 27 998

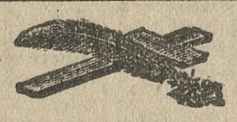

Dnia 22 lutego r. b., o godz. 14,05 zasnął w Bogu, zaopatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy narzeczony, ś. p.

Antoni Mocek

w 40 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 25 lutego 1931 roku, o godz. 16 z kostnicy szpitala miejskiego na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążona

dw 2914

Poznań, dnia 24. 2. 1931. **narzeczona z rodziną.**

Dnia 22 lutego zmarł podróżujący mój, ś. p.

Antoni Mocek

W Zmarłym straciłem gorliwego i sumiennego pracownika. Cześć Jego pamięci.

Pierwsza Poznańska Fabryka Margaryny
Standard, wł. F. Abel.

Poznań-Starołęka, 24. 2. 1931. dw 2913

Dnia 23 lutego 1931 r. zmarła po długich cierpieniach, moja najdroższa żona, nasza ukochana matka i babka, ś. p.

Marja z Dakowskich Skrzypczakowa

w 77 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 26 b. m., o godz. 16 z domu żałoby na cmentarz parafjalny w Opalenicy.

W ciężkim smutku pogrążony

zw 27 995 **mąż z rodziną.**

Dnia 23 lutego 1931 r. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Felicja z Rawicz-Kieniewiczów Obtułowiczowa

żona em. sędziego i adwokata.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 26 b. m. o godzinie 3 po południu z domu żałoby przy ul. Śniadeckich 42 na cmentarz jeżycki.

zw 27990 **Mąż, synowie, synowa, wnuczka i rodzina.**

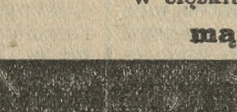

Dnia 22 lutego 1931 roku zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach nasz długoletni współpracownik, ś. p.

Antoni Mocek

W Zmarłym straciliśmy człowieka niezwykłych zalet duszy i serca. Śmierć Jego dotknęła nas boleśnie. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 25 b. m., o godz. 4 po poł., z kostnicy szpitala miejskiego na cmentarz farny przy ulicy Bukowskiej.

Mieczysław Garstecki z żoną

zw 28 002 **Fabryka Cukierków, ul. Szwajcarska 12**

W drugą rocznicę śmierci mej żony ś. p.

Balbiny

odprawi się

msza św.

w czwartek, dnia 26 bm., o godz. 9 w kościele OO. Zmartwychwstańców na Wildzie, o czem zawiadamia

zw 27 978 **Paweł Sitko.**

KINO WILSONA, Łazarz,
ul. Strusia.
Zachwycający i wzruszający dramat
„Żegnaj Mascotte"
w roli głównej Liljana Harwey — Igo Sym. zw 28004

W niedzielę, 22 lutego 1931 r., zasnął w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, mój ukochany mąż, ojciec, brat, zięć, szwagier i wujek, ś. p.

Jan Kalinowski

były urzędnik Państwowego Banku Rolnego

przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 26 b. m., po poł. o godz. 5-ej, z kaplicy szpitala Djakonisek.

zw 27 988 W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, Bychów. **żona z córką i rodzina.**

W niedzielę, dnia 22 lutego b. r., o godzinie 3 w nocy, zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza córka, siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Wiktorja Paszakówna

w 32 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 26 b. m., o godz. 4 po południu, z domu żałoby.

W ciężkim smutku pogrążona

zw 27 994 **rodzina.**

Nowe Miasto n/W., Wronki, Chojnice, Krzywiń.

Za szczere dowody współczucia, wieńce i kwiaty oraz udział w pogrzebie drogiej Zmarłej, ś. p.

Eleonory Grześkowiakówny

składamy na tej drodze Ks. Red. Foreckiemu, Chórom, Gronu Nauczycielskiemu I Szkoły Pow. im. Wł. Jagiełły, Koleżankom, szczególnie p. Gundermanównie za ofiarną troskliwość podczas choroby Zmarłej, Rodzicom dzieci i Dzieciom, Gronu Naucz., pp. Urzędniczkom oraz Uczennicom Miejskiej Szkoły Handlowej, Krewnym i wszystkim Życzliwym serdeczne zw 28003

Bóg zapłać!

W imieniu strapionej rodziny
Gertruda i Stanisław Kubisiakowie, Lubań.

Kilimy!

Celem propagandy urządzamy do końca lutego wielką wystawę i sprzedaż kilimów po cenach zredukowanych do

40%

Motywy ludowe i stylizowane. Olbrzymi wybór.

Centrala Dywanów

Kazimierz Kużaj

ulica 27 Grudnia 9.

Pw 9215-7.139

Leczcie się wszyscy

SPECYFIKAMI Z ZIÓŁ LECZNICZYCH

ŻĄDAJCIE WE WSZYSTKICH APTEKACH I SKŁADACH APTECZNYCH LUB W BIURZE SPRZEDAŻY OSKARA WOJNOWSKIEGO WARSZAWA MARSZAŁKOWSKA 81a — TEL. 631-65

BROSZURKI INFORMACYJNE WYSYŁA BEZPŁATNIE BIURO SPRZEDAŻY

nw 7857

Od 1. IV. lub wcześniej **poszukuję**

mieszkania 6-7 pok.

w centrum miasta. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 27987**

Poważna fabryka branży spożywczej odda

ZASTĘPSTWO

na m. Poznań

i okolicę solidnej firmie, wzgl. agentowi, dobrze wprowadzonemu wśród tamtejszych kupców. Oferty sub.: „W. F." do **Tow. Rekl. Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124.** Tp 1018

Zwapnienie żył. Zdenerwowanie, osłabienie. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwem leczeniu domowem od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 2.

Pw 9248-7.47

Pierwszorzędny dom mebli

(1851 założ.) z przeszło 2000 qm. ubikacyj pobocznych, w śródmieściu dużego miasta byłej dzielnicy pruskiej, — z powodu choroby **do wydzierżawienia, ewentl. z gruntami na sprzedaż.** Nadaje się również na każde inne przedsiębiorstwo. Oferty pod nw 7863 do eksp. Kurjera Pozn.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. W majątek firmy W. i St. Radomscy Sp. Akc. w Poznaniu, zast. przez zarząd i adw. Dr. Górnickiego i Korbońskiego w Poznaniu, wdrożono z dniem 14 lutego 1931 r., o godz. 11.30 przed poł., postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano Szmyta Tadeusza II w Poznaniu, Wierzbięcice 11. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 10. 4. 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionym w § 172 ustawy o upadłościach, wyznaczono w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 14 marca 1931 r. o godz. 11 przed poł., zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 6 maja 1931 r. o godz. 11 przed poł., pokój 23. Wszystkim, którzy posiadają jakiekolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 10 kwietnia 1931 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. **Sekretarjat Oddział 2-a Sądu Grodzkiego w Poznaniu.** nw 7897

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Swarzędzu - miasto przy ul. Dworcowej, zapisana w księdze gruntowej na firmę **„Stafra" Fabryka Płyt Fotograficznych, Jawna Spółka w Poznaniu,** zostanie w drodze egzekucyjnej **dnia 27 lutego 1931 r. o godz. 11 przed poł.** wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 23. Poznań, 19 lutego 1931 r. **Sąd Grodzki 2-a.** nw 7898

PRZETARG OFERTOWY

na instalację gazową

w domach mieszkalnych dla robotników w Gdyni przy ul. Świętojańskiej.

Wadjum w wysokości 300.— zł należy składać w Kasie Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu w gotówce lub w inny sposób, podany w warunkach przy kosztorysie ślepym, a **kwit dołączyć do oferty.**

Oferty należy składać do dnia 5 marca r. b. godziny 11 w Z. U. P. U. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12, II ptr., Wydział Budowlany, pokój 64, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na instalację gazową w domach robotniczych w Gdyni, przy ul. Świętojańskiej". Podkładki ofertowe otrzymać można za uprzednią opłatą 2 zł w Kasie Z. U. P. U. Otwarcie ofert nastąpi w obecności przybyłych oferentów. Rysunki przedkłada oraz wszelkich wyjaśnień udziela oprócz Z. U. P. U. w Poznaniu, kierownik budowy p. inż. W. Tomaszewski w Gdyni, ul. Abrahama, Dom Warszawskiego Tow. Ubezpieczeń w godzinach od 9—11, telefon 11.51.

Zakład zastrzega sobie prawo wyboru oferentów, nieuwzględnienia żadnej oferty lub też wyłączenia pewnych pozycyj kosztorysowych.

Oferty można składać li tylko na drukach dostarczonych przez Zakład.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu

(—) Dr. Wojciech Adamczak (—) Lgocki
Komisarz Rządowy Dyrektor Zakładu

Pw 9247-8,8

PRZETARG OFERTOWY

na instalację gazową

w domach mieszkalnych dla urzędników w Gdyni przy Alei Kasyna.

Wadjum w wysokości 200.— zł należy składać w Kasie Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu w gotówce lub w inny sposób, podany w warunkach przy kosztorysie ślepym, a **kwit dołączyć do oferty.**

Oferty należy składać do dnia 5 marca r. b. godziny 11 w Z. U. P. U. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12, II ptr., Wydział Budowlany, pokój 64, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na instalację gazową w domach urzędniczych w Gdyni, przy Alei Kasyna. Podkładki ofertowe otrzymać można za uprzednią opłatą 2.— zł w Kasie Z. U. P. U. Otwarcie ofert nastąpi w obecności przybyłych oferentów. Rysunki przedkłada oraz wszelkich wyjaśnień udziela oprócz Z. U. P. U. w Poznaniu, kierownik budowy p. inż. W. Tomaszewski w Gdyni, ul. Abrahama, Dom Warszawskiego Tow. Ubezpieczeń w godzinach od 9—11, telefon 11.51.

Zakład zastrzega sobie prawo wyboru oferentów, nieuwzględnienia żadnej oferty lub też wyłączenia pewnych pozycyj kosztorysowych.

Oferty można składać li tylko na drukach dostarczonych przez Zakład.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu

(—) Dr. Wojciech Adamczak (—) Lgocki
Komisarz Rządowy Dyrektor Zakładu

Pw 9246-8,9

W sprawie upadłościowej Amalji Bilskiej w Krobi.

Znak akt N. 1/30, ma nastąpić podział końcowy dla wierzycieli uprzywilejowanych i nieuprzywilejowanych. Na ten cel mam do dyspozycji zł. 870,53. Z tej kwoty potrąca się koszta sądowe i masowe. Spis wierzycieli uprzywilejowanych w sumie zł. 477,42 i nieuprzywilejowanych w sumie zł. 4742,10 złożono przy aktach Sądu Grodzkiego w Gostyniu. zw 28000

H. Sehr, Gostyń, zawiadowca masy upadł.

3. N. k. 1/31. **UCHWAŁA.** W sprawie upadłościowej firmy **„Bazar" W. Dymkowska, Kruszwica,** właśc. Wanda Dymkowska z Kruszwicy, wyznacza się na skutek dolecenia ugodowego upadłej dłużniczki, termin ugodowy na dzień **28 lutego 1931 r.** o godz. 10. Projekt ugody przymusowej i oświadczenie wydziału wierzycieli zostały wyłożone w sekretarjacie sąd. do wglądu uczestniczącym. Inowrocław, dnia 21 lutego 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7901

W naszym rejestrze handlowym oddział A nr. 369 wpisano dziś firmę: **Stefan Taczała, warsztat reparacyjny i budowa maszyn rolniczych, Rawicz,** a jako właściciela tejże firmy Stefana Taczałę, w Rawiczu, ul. Wały Jana III. 5. Rawicz, dnia 12 lutego 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7894

UCHWAŁA. Umarza się postępowania zapobiegawcze nad majątkiem budowniczego **Kazimierza Offierskiego w Poznaniu,** ul. Mickiewicza 3, właściciela firmy Kazimierz Offierski, cegielnia Wronki, z powodu upływu czasokresu odroczenia wypłat. Wronki, dnia 30 grudnia 1930 roku. nw 7893 **Sąd Grodzki.**

3. N. 1/31. **OGŁOSZENIE.** Na wniosek **Michała Szymanowskiego, kupca w Śmiglu, właściciela składu sprzętów kuchennych i fabryki ram rowerowych w Śmiglu,** o odroczenie wypłat, wyznacza się celem rozpoznania sprawy termin na dzień 5 marca 1931 r. o godz. 10, pokój 12 podpisanego Sądu. W terminie tym mogą się jawić wierzyciele firmy celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Śmigiel, dnia 17 lutego 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7892

UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego, wdrożonego na wniosek **Banku Przemysłowców Sp. Akc. w Poznaniu,** Stary Rynek 73/74, zwołuje się w myśl art. 49 i nast. rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. Ust. R. P. nr. 27 poz. 244) ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień **4 marca 1931 r.** o godz. 10 przed południem w Domu Rzemieślniczym, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 21. Swój głos wierzyciel złożyć może także na piśmie przesłanem sądowi, przyczem podpis winien być poświadczony conajmniej przez Urząd Policyjny. Pretensje tych wierzycieli, którzy nie nadeślą żadnego oświadczenia, doliczy się do pretensji wierzycieli głosujących za odrzuceniem układu. Nie zwraca się kosztów osobistego przybycia, ani też kosztów delegowania na termin pełnomocnika. Poznań, dnia 6 lutego 1931 r. **Sąd Grodzki 2-a.** nw 7891

W sprawie postępowania układowego, wdrożonego na wniosek dłużnej firmy **Wielkopolska Hurtownia Siodlarska W. Stefański w Poznaniu,** Stary Rynek 53/54, zwołuje się w myśl art. 49 i nast. rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. Ustaw R. P. nr. 27 poz. 244) ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień 12 marca 1931 r., godz. 11, przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, ul. Młyńska 1-a, pokój nr. 23. Wierzyciele mogą przybyć na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 6 lutego 1931 r. **Sąd Grodzki 2-a.** nw 7895

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku kupca Franciszka Zielińskiego w Poznaniu, ul. Kantaka 1, wdrożono z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 16 lutego 1931, o godz. 11.40 przed poł., postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano p. Stefana Mikołajewskiego w Poznaniu, Plac Nowomiejski nr. 2. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 1. 4. 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznaczono w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 16 marca 1931 r., o godz. 11 przed poł., zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 8 kwietnia 1931 r. o godz. 11 przed południem, pokój 23. Wszystkim, którzy posiadają jakiekolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 1 kwietnia 1931 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. **Sekretarjat Oddział 2-a Sądu Grodzkiego w Poznaniu.** nw 7896

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **Franciszek Janiszczak, Fabryka mebli w Swarzędzu,** zatwierdza się układ zapobiegawczy przyjęty przez wierzycieli. Poznań, 14 lutego 1931 r. **Sąd Grodzki 2-a.** nw 7900

OBWIESZCZENIE. W tutejszym rejestrze spółdzielni Liczba 113 wpisano dnia 22 stycznia 1931 r. przy spółdzielni: **Poznańska Spółka Okowiciana, Spółdzielnia dla zbytu okowity z ograniczoną odpowiedzialnością, Poznań,** że przedmiotem spółdzielni jest ponadto prowadzenie na własny rachunek przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i innych, popierających cele spółdzielni. Rok obrachunkowy rozpoczyna się z dniem 1 października, a kończy się z dniem 30 września następnego roku. Uchwałą walnego zebrania z dnia 15 kwietnia 1930 r. zmieniono § 2 (przedmiot), § 39 (rok obrachunkowy), § 42 (zyski bilansowe). Poznań, 22 stycznia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7899

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 26 lutego b. r., o godz. 10 przed poł., sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę:

omnibus marki „International". nw 7903

Zbiórka w firmie „Brzeskiauto", ul. Dąbrowskiego 29. Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Figas, kom. sąd. Poznań, Kościelna 49.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 26 lutego b. r., o godzinie 2 po poł., sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę:

wiertarkę słupkową, wiertarkę kowalską, szlifierkę, kuźnię polową, polerkę, 4 imadła, aparat do sprężyn, 9 tarczy filcowych i zapędowych, 10 śrub do wsporników, 98,5 kg. wałka ciągnionego, 2 pierścienie ustawcze, 5 łożysk, 5 wieszaków i sprzęgło. nw 7904

Zbiórka przy pl. Drwęskiego w składnicy firmy „Expres".

Figas, kom. sąd. Poznań, Kościelna 49.

PRZETARG OFERTOWY

Magistrat stoł. m. Poznania rozpisuje niniejszem przetarg ofertowy

na bieżące prace brukarskie

w roku gosp. 1931/32.

Ogólne warunki submisyjne dla robót i dostaw stoł. m. Poznania, warunki szczegółowe niniejszej oferty, oraz egzemplarz właściwej oferty ze szczegółami, można nabyć w Ratuszu na III-cim piętrze, w pokoju nr. 55, w godzinach urzędowych od 8 do 13, za złożeniem kwoty 2.— zł.

Oferty należy składać w zamkniętych kopertach w pokoju nr. 33, na II piętrze, w terminie do 7 marca 1931 roku, godz. 10 przed południem.

Otwarcie ofert nastąpi punktualnie o godz. 10. Oferty wniesione po terminie nie będą uwzględnione.

nw 7855/6 **MAGISTRAT VII.**

LICYTACJA MASY UPADŁOŚCIOWEJ

W środę, dnia 25 b. m., o godz. 9 przed poł., sprzedawać będę najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą przy Starym Rynku 8:

większą ilość konfekcji męskiej, dziecięcej, szafę ogniotrwałą i biurka. nw 7902

Dawid, kom. sąd. w/m. Śniadeckich 26.

PRZYMUSOWA LICYTACJA

W czwartek, dnia 26 lutego r. b., o godz. 3 po południu, w Nojewie sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę: **radjo, maszynę do szycia, leżankę, biurko, kanapę, stół, lustro, tucznika, 2 wozy, 14 średniaków i maciorę.**

Zbiórka 10 minut przed licytacją przed restauracją w Nojewie. **Juja,** komornik sąd. w Pniewach.

n 7949

PRZYMUSOWA LICYTACJA. W piątek, dnia 27 lutego rb. o godz. 2 po południu w Zajączkowie sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę: **urządzenie pokoju bilardowego, urządzenie pokoju (bibljoteka), urządzenie pokoju koszykowego, pokoju białego, kąpielnia, urządzenie pokoju sypialnego, urządzenie 3 pokoi gościnnych, urządzenie jadalni, urządzenie salonu, komplet sługa parowego, 2 karety, 2 powózki, lokomobile, 3 sanie, powózkę, wóz nowy, opylacz i inne drobne przedmioty.** — Zbiórka 10 minut przed licytacją przed restauracją w Zajączkowie. **Juja,** komornik sądowy w Pniewach. nw 7948

KAWĘ HAG pić znaczy: wyeliminować kofeinę i jej wpływ rozdrażniający serce i nerwy. Spróbujcie pić przez 4 tygodnie kawę Hag — pozbawioną kofeiny i całkowicie nieszkodliwą kawę ziarnistą — **a będziecie się czuli niechybnie lepiej.**

Pw 9249-8,5

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje sie do godziny 10.

Nagłe ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania **tylko porannego** przyjmuje portjernia. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerni nr. 35-25

Portjernia nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Futro
damskie źrebcowe, bronzowe, cena 170. Półwiejska 37 III., Wiertel. zdw 66 895

Klubowy
garnitur jak nowy 230. Skierska, Wrocławska 17 zdw 66 894

Skład
kolonjalny na prowincji wydzierżawię, przejęcie towaru 8—12 tysięcy, niezwykła okazja, pierwrzędna egzystencja. Zgłoszenia Kurjer zdpw 66 744

Gramofony - płyty mechanizmy
sprzedaż po cenach najniższych F. Bałoń. Woźna 12. Pw 8769-5.28

Repozytorjum
oszklone, dwie lady, waga decymalna, biurko męskie fotel natychmiast. Firma Krauss Wolności 11. zdw 66 771

Meble
wszelkiego rodzaju, nowe i używane po zniżonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Tel. 64-25. Pw 9015-5,99

Zakład
fryzjerski tanio z powodu wyjazdu. Adres Kurjer zdw 66 849

Lokal
centrum miasta z oddzielną sprzedażą butelkową do odstąpienia. Do objęcia 9 000 zł. Oferty Kurjer zdw 66 163

Bardzo tanio
pokoje męskie i jadalki poleca fabryka mebli J. Szczaniecki, Tama Garbarska 3. zdw 67 090

Parcelę
600 m² sprzedam w Dębcu. Zgłoszenia Fabryczna 10. zdw 67 051

Skład stroju
w centrum za 18 tys. z towarem gotówką do sprzedania. Kurjer zdw 67 043

Wilk
ostry czujny dobry stróż składowy. Focha 77, II. prawo. zdw 67 029

Violoncello
oraz odkurzacz zaraz sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 100

Bilard
jak nowy cena 300 zł sprzedam. Chwaliszewo 27/28 restauracja. zdw 67 118

Młyn parowy
przynosi kilka tysięcy złotych zysku miesięcznie, z powodu choroby do sprzedania, wydzierżawienia lub zamiana na kamienice lub majątek ziemski. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 108

Introligatorskie
ornamenty maszynowe na sprzedaż. Piekary 25. zdw 67 158

Maszynę
(Singera) tanio sprzedam. Gałdyńska, Sienna 5. zdw 67 149

Skład papieru
sprzedam okazyjnie z powodu choroby. Informacje udziela Themal, ul. Wodna 23. zdw 67 141

Akcje przemysłowe
kupię pakiety. Szczegółowe oferty skierować: Września, skrzynka pocztowa 36. zdw 67 136

Młyn parowy
gospodarczy w mieście prowincjonalnem (Poznańskie) przemiał 400 ctn. technicznie nowocześnie urządzony, śliczny dom mieszkalny, ziemia, przewidziana elektryfikacja miasta z młyna Wymagana gotówka 80 tys. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 173

Willa
8 pokojowa z ogrodem, obszernemi budynkami gospodarczemi w mieście prowincjonalnem na sprzedaż. Potrzebna gotówka 15 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 172

Radjo
5 lampkowe bardzo dobre z gwarancją tanio sprzedam Strusia 8, II. lewe schody. Skorupski. zdw 67 167

Skład kolonjalny
z przyległem mieszkaniem, nadający się również na inną branżę zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 67 194

Rower
i radjo 3 lampkowe sprzedam. Adres Kurjer zdw 67 163

Pianino
bardzo tanio sprzeda. Adres Kurjer zdw 67 210

Teren
przy torze kolejowym sprzedam. Łask. zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 242

Platformę
na 35 ctr. w dobrym stanie. Poznańska 18. zdw 67 247

100 m²
kamieni na budowle i drogi sprzedam. Oferty „Par" Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53.353. Pw 9253-53.353

59 złotych tylko
porcelanowy serwis obiadowy 12 osobowy, lecz jedynie wprost z Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24, podwórze. zdw 67 254

7½ złotego tylko
kompletny garnitur na umywalkę poleca jedynie Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24. zdw 67 255

Parcelę
w górnej części Wildy sprzedam Łask. zgłosz. Kurjer Poznański zdw 67 241

Pianino
jak nowe, za gotówkę. Wały Król. Jadwigi 5, I. prawo. zdw 67 261

Pinczerka
sprzedam tanio Wilda Langiewicza 8, parter, prawo zdw 67 067

Gospodarstwo
80 mórg od Niemca blisko Poznania, budynki masywne inwentarze nadkompletne cena 30 tys., wpłaty 15 000 zł Zgłoszenia Rutkowski Grobla 29. zdw 66 847/8

Sypialnię
dębowo fornierowaną, nową, tanio sprzedam. Grobla 30, II. lewo. zdw 67 330

Parcele
(Aleja Szelągowska) sprzedam tanio Oferty Kurjer zdw 67 333

Parcelę
15 minut od stacji Luboń 1162 m² sprzedam. Zgłoszenia Strumykowa 3, skład papieru. zdw 67 293

Skład
kolonjalny okolica wycieczkowa z powodu służby wojskowej za bezcen, tamże rower męski i ule wielkopolskie. Adres Kurjer zdw 67 298

Aparat fotograficzny
filmowy 6×9, Anastigmat 4,5 „Compur", statyw drewniany, czteroczęściowy korzystnie Wodna 7, II., prawo. Obejrzeć 5—7. rw 13 180

Fryzjerski
skład pierwszorzędny pań i panów w Lesznie za 1 800 zł sprzedam. Adres poda Kurjer zdw 67 337

Sprzedam
2 składy jeden przy ul. Półwiejskiej, drugi Dąbrowskiego. Oferty uprasza się do Kurjera zdw 67 366

Samochód
Opel limuzyna, rocznik 28, P. S. 7/34, mało używany, 6 cylindrowy, sprzeda pod gwarancją Franpol, telefon 3265. zdw 67 378

Lustra
szlifowane wszelkich rozmiarach, szkła do urządzeń najtaniej Szlifiernia szkła, wytwornia luster, Wielkie Garbary 14. zdw 67 380

Jadalnię
dębową, solidnie wykonaną, bogato rzeźbioną, bardzo tanio. Stolarnia, Bukowska 9. zdw 67 384

Radjo nowoczesne
na prąd stały okazyjnie sprzedam. Długa 13, VI. zdw 67 387

Okazyjna
sprzedaż dwóch fotograficznych aparatów Zeiss-Ikon 6×9 zupełnie nieużywane, także łożyska kulkowe rozmaitego kalibru od 12—30 milimetrów wielkości. — Oferty Kurjer zdw 67 386

Dom
w centrum miasta Śremu ze składem dobrze się procentujący zaraz do sprzedania. Cena 30 tys. „Ramka", Śrem. nw 7 862

Gramofon
szafkowy dwusprężynowy tanio sprzedam Marszałka Focha 29, front, I., lewo. jw 5 556

Dom
6 pokoi, 8 mórg ogrodem, przy Poznaniu, 32 000, wpłata umowa. Tomczak, Wierzbięcice 31. zdw 66 982

Skład
drogeryjno kolonjalny, miasto Krobia, 3 pokojowe mieszkanie, zaraz z powodu choroby na sprzedaż Oferty do Kurjera zdw 67 348

Rower
dobry tanio sprzedam. Słowackiego 48, II., prawo jw 5 577

Zakład
fryzjerski 3 500 zł. Oferty Kurjer jw 5 585

Skład
kolonjalny, dobrze prosperujący, sprzedam towarem zaraz za 1 800 Adres Kurjer jw 5 589

Stare
skrzypce do sprzedania stemplowane, Of. Copy Antonius Stradivarius made in Germany pod Stradivarius Kurjer Poznański zdw 65 668

5 KUPNA

Kupuję
używane rowery. Skład rowerów. Kraszewskiego 8. jw 55 75/76

Pianino
lub fortepian kupię za gotówkę. Oferty Kurjer dw 2 741

Książki
powieściowe podręczniki szkolne, dzieła naukowe kupuje, płaci najkorzystniej Książka Antykwarjat Woźna 12. zdw 64 621

Brylanty
złoto, srebro itd. kupuje F. Tarkowska, Poznań, Pl. Wolności 11. Pw 8069

Domek
z ogrodem, gdzie stacja w miejscu, blisko Poznania, kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera zdw 67 064

Samochód
kupię używany marki Lancia. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 042

Samochód
czteroosobowy kupię na korzystnych warunkach chętnie Fiat. — Oferty Kurjer zdw 67 016

Rymarską
maszynę używaną kupię. — Wejman, Kościelna 24.

Motor
Forda rocznik 1929 kupię od spalonego lub rozbitego wozu. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 352

6 KAMIENICE

Kamienicę
sprzedam Poznańska 21. Wojakowski jw 5578/79

Kamienicę
w Poznaniu 120 000 zamienię na młyn albo majątek ziemski. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 041

Kupię
dom wolnem mieszkaniem, wpłaty 30—40 tysięcy, od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 189

Kamienicę na majątek ziemski
zamienię dochód 20 000 rocznie na 400—500 mórg ziemi buraczanej prywatnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 279

Administracje
domów obejmie kupiec obeznany z prawem i prowadzeniem procesów. Łask. oferty Kurjer zdw 67 236

Kamienica
komfortowa przy tramwaju cena 135.000 wpłaty 65.000, dzierżawa 15.484. Tomczak, Wierzbięcice 31. zdw 67 256

Kamienica
komfortowa przy ruchliwej ulicy Poznania dochód roczny 30.200 zł., cena 270.000 zł., w tem 75.000 amortyzacja, wpłaty 100.000, sprzeda „Krakus". Pocztowa 30. zdw 67 332

Kapitan W. P.
em. obejmie administracje domów. Oferty Kurjer zdw 66 922

7 PIENIĄDZ

Poważne
przedsiębiorstwo, istniejące od roku 1910, poszukuje większej pożyczki lub też cichego wspólnika z większym kapitałem. — Oferty Kurjer zdw 66 225

10 000 zł
poszukuje poważna firma poznańska na kilka miesięcy Gwarancja hipoteka i weksel. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 844

Kto
zdyskontuje dobre weksle klijentowskie? Zgłoszenia Kurjer zdw 67 070

20—30 000 złotych
poszukuje na I. hipotekę poważnej posesji (wartość objektu 80 do 100 000) Przy miernym oprocentowaniu odpowiednie damno. zdw 67 048

1 100 dolarów
dam na I. hipotekę, procent normalny. Warunek uzyskanie posady. Oferty Kurjer zdw 67 020

Wspólnika
trzy tysiące złotych lub więcej współpracą biurową poszukuje. Pewny zysk czterokrotny przez pół roku. Oferty zdw 67 101

Pożyczek hipotecznych
udziela poważne konsorcjum na I hipoteki realności miejskich, znosi zajęte hipoteki i udziela pożyczek do ⅓ wartości. Pozatem udzieli 100.000 zł. na I hip. na dom wartości 300.00 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 367

Pożyczki
6 000 zł na I. hipotekę na gospodarstwo poszukuję Zgłoszenia Kurjer zdw 67 376

8 DO WYNAJĘCIA

Dwupokojowe
słoneczne mieszkanie zaraz Aleja Szelągowska 13. zdw 67 000

Mieszkanie
czteropokojowe w centrum wszelkie wygody częściowo umeblowane, za zgodą gospodarza odstąpię 4 500. Czynsz 100 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 67 308

Hotel
6—22 pokoi próżnych wydzierżawi gospodarz. Oferty Kurjer zdw 66 618

Trzy
pokoje z łazienką, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 67 037

Dysponującemu
2 000 zł wynajmę dwupokojowe kuchnię, I. piętro, światło elektryczne, ogródek, Górczyn, blisko tramwaju po roku 75 miesięcznie Zgłoszenia Kurjer zdw 67 014

Mieszkanie
3 pokojowe częściowo umeblowane sprzedam tanio. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 67 081

2 pokoje
kuchnia zaraz. Czynsz półtora roku. Dębiecka 28. zdw 67 230

Próżne
dwa pokoje wynajmę czynsz miesięczny. Adres Kurjer zdw 67 233

Plac Wolności
5 pokoi na cele biurowe możność zamieszkania. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 3[illegible]

2 pokoje
kuchnia, łazienka, I. piętro. Jeżyce, wskaże Świercz Słowackiego 27. III., prawo. jw 5 587

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkanie
dwóch do czterch pokoi, wprost od gospodarza poszukuje inteligentne, solidne bezdzietne małżeństwo. Wyczerpujące oferty z dokładnym opisem, cena i warunkami do Kurjera pod zdw 65 997

Poszukuję
pokoju wprost od gospodarza do przechowania mebli na dłuższy czas. Spieszne zgłoszenia z podaniem ceny. Oferty Kurjer zdw 67 275

Mieszkania
2 do 3 pokojowego poszukuje w Poznaniu Cena obojętna. Chwaliszewo 27/28, restauracja. zdw 67 119

2
pokoi, kuchni poszukuję od gospodarza na Łazarzu, czynsz 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 67 111

Mieszkania
2 lub 1 pokojowego poszukuje od 1. 4. solidna pani, najchętniej Łazarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 174

1—2 pokoj. mieszkania
poszukuje bezdzietne małżeństwo wprost od gospodarza Czynsz zgóry. Oferty z podaniem warunków Kurjer zdw 67 345

Bankowiec
(bezdzietny) szuka 1—2 pokoi. — Oferty Kurjer zdw 66 339

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju z kuchnią wprost od gospodarza, płaci roczną dzierżawę zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 67 252

Mieszkania
3—4 pokojowego z wszelkiemi wygodami, słonecznego, z elektrycznością poszukuje się. Oferty do Kurjera zdw 67 285

Mieszkania
2—3 pokoje z kuchnią wprost od gospodarza poszukuje nauczycielka państwowa od zaraz (Agenci wykluczeni.) Zgłoszenia Kurjer zdw 67 188

Pokoju
lub 2 pokoi z kuchnią światło elektryczne za czynszem miesięcznym poszukuje spiesznie dobry płatnik. Oferty Kurjer jw 5 586

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Bydgoszcz — Poznań
mieszkanie komfortowe, 4 pokoje, centrum zamienię. Oferty Kurjer zdw 66 929

Blacharz - instalator
poszukuje lepszego portjerstwa, zna centralne ogrzewanie wykonuje reparacje, mam wzamian do oddania pokój z kuchnią bez portjerstwa w śródmieściu Oferty do Kurjera zdw 66 565

Mieszkanie
1 pokój z kuchnią, duże frontowe, parterowe, zamienie na dwa pokoje z kuchnią lub takowe. Oferty Kurjer zdw 67 186

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
panom słoneczny, utrzymanie, bez Kopernika 3, lewe wejście, II. p. lewo. dw 2905

Pokój
frontowy, czysty, solidnym Kochanowskiego 22, Aleksandrowicz zdw 66 774

Pokój
ładny, czysty słoneczny do wynajęcia. Polna 13, I., lewo zdw 66 828

Pokój
komfortowy, kaloryfery, elektryczność, telefon, panu wynajmę Św. Marcin 63. III. lewo. zdw 67 150

Pokój
dla dwóch panów 1. 3. do wynajęcia. Garncarska 2, parter, prawo. zdw 67 151

Pokój
utrzymaniem lub bez dla pani. Mostowa 5 a III. prawo. zdw 67 124

Pokój
umeblowany utrzymaniem Wały Zygmunta Augusta 2, pierwsze piętro, lewo. zdw 67 134

Pokój
jedno lub dwuosobowy wynajmę. Górna Wilda 80. II prawo. zdw 67 129

Pokoik
na dwie osoby. Skarbowa 21 — Cieślak. zdw 66 841

Pokój
frontowy słoneczny, elektryczność. Przecznica 4. II. lewo. zdw 67 177

Pokój
Kraszewskiego 10 III. prawo. zdw 67 170

Pokój
Słowackiego 29. I. prawo. zdw 67 169

Panu
Józefa 9. III prawo. zdw 67 166

Pokój
osobnem wejściem jednemu panu wynajmę. Adres Kurjer zdw 67 184

Pokój
1—2 solidnym panienkom wynajmę. Szkolna 16 a, I., lewo. zdw 67 182

Niekrępujący
pokój przyjezdnemu panu zaraz lub 1. III. Adres Kurjer zdw 67 181

Kwiatowa 3
I., lewo, utrzymanie, elektryczność, poważnemu zdw 67 178

Słoneczny
dobrze umeblowany bardzo dobrem utrzymaniem od 1 marca. Podgórna 12 b, III. zdw 65 833

Wspólny
pokój dla panienki fortepianem. Młyńska 3, III. zdw 66 547

Elegancki
niekrępujący od 1. 3. Długa 7, II. prawo. zdw 67 211

Panienkom
pokój, pościel pożądana. Piekary 6., III., prawo zdw 67 216

Pokój
frontowy, elektryczność, dla 1 lub 2 osób, Kossaka 21, III., narożnik Wyspiańskiego. zdw 66 588

Pokój
duży, słoneczny, niekrępujące wejście. — Wiadomość: Wielkie Garbary 34, Janczewska. zdw 66 318

Pokój
elegancki, słoneczny telefon Poznańska 49. I. willa. zdw 67 072

Pokój
frontowy elektryczność 1—2 osób tanio Zielona 2. I p. zdw 67 068

Pokój
dla pana, Małeckiego 4. II. prawo. zdw 67 063

Pokój
umeblowany dwuosobowy. Aleje Marcinkowskiego 2 a. II. zdw 67 061

Pokój
wynajmę dla małżeństwa najchętniej bezdzietnego Ul. Szamarzewskiego 13. I. lewo zdw 67 059

Pokój
inteligentnemu panu wynajmę zaraz. Szamarzewskiego 13. I. lewo. zdw 67 058

Zygmunta
Augusta 10 a. IV. lewo. 1 lub 2 osobom, centralne ogrzewanie. zdw 67 057

Sołacz
Podolska 11, pokój umeblowany, telefon. zdw 67 055

Śródmieście
dwuosobowy. Wrocławska 3. II. prawo. zdw 67 050

Pokój
zaraz do wynajęcia. Mickiewicza 13 parter, lewo zdw 67 046

Pokój
lub dwa ewent. używanie kuchni, kaloryfery, elektryczność. I. piętro Zgłoszenia: Matejki 53. parter, lewo. zdw 67 044

Pokój
umeblowany 2 panienkom wynajmę. Chwaliszewo 69 III. ptr. prawo. zdw 67 023

Skromnej
inteligentnej Orzeszkowej 7. III. zdw 67 022

Małżeństwo
bezdzietne. Kreta 5, podwórze, lewo. IV. Holender zdw 67 018

Łąkowa
15. parter zdw 67 012

Pokój
panu. Górna Wilda 45 I. piętro lewo. zdw 66 890

Pokój
umeblowany wynajmę. Spokojna 29. Mieszkanie 14. zdw 67 082

Pokój
umeblowany dwom lub małżeństwu od zaraz. Matejki 4 III. ptr., lewo. zdw 67 085

Pokój
1—2 osobowy. Stary Rynek 45 II zdw 67 099

Pokój
dla skromnej panienki. Za Bramką 12 a. II. lewo. zdw 67 094

Wspólny
pokój dla panienek. Rybaki 28. Bilska. zdw 67 093

Pokój
wolny, elektryczność. Skryta 14. III. lewo. zdw 66 551

Małżeństwu
lub 1 osobie czysty z używaniem kuchni. Szurka. Wierzbięcice 66. zdw 67 120

Centrum
pokój dobrze umeblowany, elektryczność, łazienka, wynajmę. — Aleje Marcinkowskiego 17. I. prawo. zdw 67 110

Inteligentne
panie na wspólny. Wielkie Garbary 21. Filarska. zdw 67 105

Pokój
mniejszy, elektryczność. Manikowska. Dolna Wilda 79, narożnik. zdw 67 104

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Bukowska 23. I. lewo. zdw 67 126

Pokoik
dla pani, elektryczność. Kochanowskiego 23. wysoki parter, prawo. zdw 67 125

Pokój
skromny na 2 osoby wynajmuje Gałdyńska. Sienna 5 zdw 67 148

Lepszy
dwuosobowy. Szyperska 1. III. zdw 67 159

Pokój
Wierzbięcice 37 parter, lewo. zdw 67 154

Wynajmę
pokój 1—2 osobom. Wierzbięcice 27. Szymkowiak. zdw 67 153

Pokój
jedno-dwuosobowy wynajmę zaraz. Balcerzak, Kraszewskiego 30. zdw 67 197

Studentce
tanie utrzymanie. Ogrodowa 9 I. lewo. zdw 67 235

Pokój
dla 2 panów. Marszałka Focha 35 Wawrowski. zdw 67 234

Niekrępujący
słoneczny, balkonowy. Kwiatowa 4, III lewo. zdw 67 249

Pokój
umeblowany dla pana. ul. Matejki 37, parter lewo. zdw 67 245

Małżeństwu
pokój wynajmę. Wroniecka 18, III lewo. zdw 67 243

Pokój balkonowy
dla pana do wynajęcia blizko dworca i poczty. Gąsiorowskich 10. II lewo. zdw 67 258

Pokój
umeblowany na 2 osoby do wynajęcia. Strzelecka 24. II piętro lewo. zdw 67 257

Pokój
frontowy 1—2 osoby (kuchenka gazowa). Szamarzewskiego 19. I. lewo. zdw 67 260

Pokój
słoneczny 2 osobom zaraz wynajmę. Poznańska 27, podwórze wprost. I. p. prawo. zdw 67 360

Pokój
umeblowany panu i wspólny pani Wielkie Garbary 50. mieszkanie 10. zdw 67 371

Pokój
dla dwóch. Wolnica 3, m. 10. zdw 67 370

Pokój
paniom lub panom Stary Rynek 10, wchód Kurzanoga IV. zdw 67 305

Pokój
2 osobom. Kwiatowa 7, III lewo. zdw 67 306

Inteligentnym
wspólny, utrzymaniem elektryczność, panino, Strzelecka 3 a, wysoki parter, prawo. zdw 67 392

Pokój
dobrze umeblowany telefon Słowackiego 27 III., prawo, jw 5 588

Pokój
czysty, doskonale urządzony, jednoosobowy, 60 zł (także z utrzymaniem). Bukowska 1, mieszk. 18, telefon 7916. zdw 67 350

Pokój
elektryczność łazienka Śniadeckich 9, parter, lewo. zdw 67 351

Dwuosobowy
elegancki, elektryka, telefon, bez pościeli. Słowackiego wejście Prusa 2. III., prawo. jw 5 591

Eleganckie
1—2 pokoje umeblowane wynajmę. Pocztowa 21. I., prawo. zdw 67 346

Pokój
panu ewentualnie z fortepianem. Szewska 14. IV., lewo. zdw 67 358

Pokój
elegancki, elektryczność, biurko dwom, jednej osobie. Małeckiego 31. III., prawo. zdw 67 357

Pokój
lub dwa umeblowane wynajmę od 1 marca. Młyńska 2, parter, lewo, 2. drzwi. zdw 67 356

Pokój
wspólny dla pana wolny zaraz. Pawłowska, Mostowa 4, parter. zdw 67 373

Pokój
umeblowany balkonem, pianino, oraz całodziennem utrzymaniem dla pani względnie dwóch panienek do wynajęcia 1 marca. Nowacka, Mostowa 3, I. zdw 67 363

Pokój
umeblowany dla pana do wynajęcia. Grobla 9, parter, lewo. zdw 67 362

Gabinet
męski jedno dwuosobowy, elektryczność, niekrępujący, słoneczny, inteligentnem, również małżeństwu. Różana 4, III., prawo. zdw 67 361

Pokój
1—2 używalność kuchni, bez, wynajmę. Reja 1, I., prawo. zdw 67 291

Elegancki
słoneczny pokój. Jackowskiego 9, III., prawo. jw 5 574

Solidnemu
panu lub paniom. Słowackiego 39. III., prawo. jw 5 584

Pokój
wolny z utrzymaniem lub bez. Spokojna 25 a, parter lewo. zdw 67 307

Pokój
małżeństwu z używaniem kuchni. Adres Kurjer zdw 67 303

Dwuosobowy
czysty pokój z utrzymaniem lub bez. Słowackiego 37. II lewo. zdw 67 318

Skromny
pokoik pani. Ratajczaka 9, I prawo. zdw 67 315

Niekrępujący
elegancki pokój frontowy, elektryczność, intel. panu. Ratajczaka 9, I. prawo. zdw 67 314

Dwuosobowy
panom, elektryczność, osobne wejście Wierzbięcice 13, III lewo. zdw 67 320

Pokój
jednej lub dwom osobom. Polna 5, III lewo. zdw 67 322

Jednoosobowy
pokój. Śniadeckich 1, parter. zdw 67 321

Pokój
elegancki. Cieszkowskiego 8, III. prawo. zdw 67 331

Panienkę
z własną pościelą przyjmę zaraz na wspólny pokój. Dobrowolska, ul. Wodna 5, drugie piętro. zdw 67 329

Pokój
słoneczny wskaże Kurjer zdw 67 334

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 panów. Dąbrowskiego 36, parter. Nogejszak. zdw 67 300

Pokój
małżeństwu lub dwom osobom od 1. III. Romana Szymańskiego 8, II prawo. zdw 67 297

Lepszy
pokój solidnemu panu. Pyka. Górna Wilda 45, I. zdw 67 301

Pokój
panu. Za Bramką 4, III. lewo. zdw 67 283

Pokój
umeblowany blisko Starego Rynku. Oferty Kurjer rw 13 176

Pokój
niekrępujące wejście lepszemu panu od 1. III. wynajmę. Chwaliszewo 2. III., lewo. rw 13 177

Pokój
umeblowany. Mostowa 34. III., prawo. rw 13 179

Słoneczny
paniom. Wężna 13 b, II., prawo. rw 13 181

Pokój
jednej lub dwom osobom wynajmę. Szewska 20, III., lewo. rw 13 183

Przyjmę
bezdzietne małżeństwo lub 2 panie na pokój (elektryczność). — Adres wskaże filja Stary Rynek rw 13 184

Pokój
niekrępujący, elektryczność, dwie osoby utrzymaniem, Wielka 17, wejście Garbary śniadalnia. rw 13 185

Skromny
pokój dla pani lub pana do wynajęcia. Stankiewicz, Mostowa 26 rw 13 186

Pokój
skromny lepszemu panu Babińskiego 7, parter zdw 67 335

Ładnie
umeblowany biurkiem, elektryczność, łazienka. Kowalska. Stroma 7. zdw 67 336

Pokój
umeblowanny dla dwóch osób wynajmę zaraz. Focha 30. I. piętro, prawo. zdw 67 343

Pokój
umeblowany. Jackowskiego 3. I., lewo. zdw 67 355

Słoneczny
elegancki, utrzymaniem bez. Jackowskiego 21 III lewo. zdw 67 191

Pokój
do wynajęcia. Drożdżewska, Plac Nowomiejski 9, II. podwórze prawo. zdw 67 218

Pokój
utrzymaniem. Sieroca 8/9 II p. prawo. zdw 67 225

Pokój
duży, ładnie umeblowany, z centralnem ogrzewaniem od 1 marca Śniadeckich 13, II prawo. zdw 67 227

Pokój
wynajmę, telefon. Działyńskich 8, III lewo. zdw 67 228

Pokój
Wrocławska 38, front. Orwat. zdw 67 222

Pokój
wynajmę małżeństwu. Małeckiego 31-32, II lewo. zdw 67 221

Pokój
dla 2 panów wynajmę. Niegolewskich 3, III lewo. zdw 67 215

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Piasik, Wielkie Garbary 1 zdw 67206

Pokój
Piekary 20-21 front. Średnicak. zdw 67 209

Pokój
umeblowany frontowy elektryczność, pościel pożądana 1 lub 2 panom wynajmę. Mostowa 33, wysoki parter lewo. zdw 67 311

Pokój
dla małżeństwa. Thiess, Rybaki 16. zdw 67 274

Pokój
duży, frontowy na I. piętrze, tanio do wynajęcia. Dąbrowskiego 34, prawo. zdw 67.280

Małżeństwu
pokój umeblowany wynajmę. — Mostowa 4, I., lewo. zdw 67 281

Pokoje
umeblowane Lipczyńska, ulica Wielka 23, skład zdw 67 287

Jasna 4
wchód Zacisze 2, parter, pokój, elektryczność, ogrzewanie, 1. marca solidnemu panu. zdw 67 265

12 SZUKA POKOJU

Dwie
panienki poszukują pokoju osobnem wejściem 40—50 zł. Oferty Kurjer zdw 67 076

Pokoju
okolicy Starego Rynku możliwie fortepianem od 1. 3. poszukuję. Oferty Kurjer zdw 67 032

Pan
poszukuje skromnego pokoiku w cenie do 25 zł od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 67 015

Małżeństwo
z dzieckiem poszukuje próżnego lub skromnie umeblowanego pokoju. Podaniem ceny Kurjer zdw 67 112

Poszukuję
pokoju lepszym domu, cenie 40 zł starsza emeryt. Oferty Kurjer zdw 67 128

Pokoju
używaniem kuchni poszukuję urzędniczka. Oferty Kurjer zdw 67 155

Niekrępującego
z osobnem wejściem zaraz. Cena 30—40 zł. Kurjer zdw 67 139

Skromnego
pokoju poszukuje pani, okolica Łazarz, cena 20 zł. Oferty Kurjer zdw 67 133

Pokoiku
(25) student. Kurjer zdw 67 130

Małżeństwo
bezdzietne spokojne poszukuje pokoju umeblowanego w solidnym domu od 15. III. Oferty do Kurjera zdw 67 284

Skromnego
pokoju niekrępującego poszukuje kawaler, dzielnica Łazarz, cena Kurjer zdw 67 201

Pokoik
skromny potrzebny dla starszego inteligenta, możliwie w pobliżu św. Marcina. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 338

Eleganckiego
pokoju niekrępującego z wygodami z utrzymaniem lub bez. Warunki Kurjer zdw 67 229

Pokój
słoneczny, osobnem wejściem 2 panom wynajmę. Rynek Łazarski 7, II., lewo. zdw 67 264

Poszukuję
pokoju małego, skromnego dla pani. Oferty do Kurjera Poznańskiego wraz z podaniem ceny zdw 67 238

Poszukuje
pokoju taniego na Łazarzu starszy student. Oferty cena Kurjer zdw 67 325

Inteligentny
przyjezdny wynajmie ładny, niekrępujący pokój, możliwie z klatki. Czynsz zgóry. Oferty wyczerpujące z podaniem ceny do Kurjera zdw 67 192

13 LOKALE

Lokale
bardzo jasne na handel, przemysł, biura I. piętro ca 360 mtr. kwadr., III piętro ca 170 mtr. kwadr., IV piętro ca 200 mtr kwadr. w moim domu handlowym przy ul. Woźnej 12, narożnik Wielkich Garbar Lift elektryczny dla osób i towarów. — Centralne ogrzewanie Portjer, siła, światło. Kazimierz Kużaj. Centrala Dywanów, ul. 27 Grudnia 9 Pw 9 218-7.143

Szkolna 3, I.
duże jasne ubikacje handlowe zaraz do wynajęcia. Deierling. zdw 66 617

Ubikacja
śródmieście, na biuro dla fotografa lub inne przedsiębiorstwo zaraz do oddania. Karaś. Pocztowa 3. zdw 67.047

Skład
z pokojem za dzierżawę. Ul. Dąbrowskiego 4, gospodarz zdw 67 034

Ubikacji
poszukuję na składnicę centrum, parter. Ofetry Kurjer zdw 67 135

Lokal
na śniadalnią w centrum polecam, potrzeba 3 000—4 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 132

Poszukuję lokalu
małego na warsztat mechaniczny Zgłoszenia Kurjer zdw 67 179

Pracowni
szwalni odnajmę górę tanio. — Grunwaldzka 5, gospodarz. zdw 67 198

Pokój
na biuro wynajmę. Telefon 24—47. zdw 67 317

14 DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy domu mieszkalnego z rolą w pobliżu Poznania. Oferty Kurjer zdw 67 086

Wydzierżawię
ogród warzywny i owocowy 4 morgi, oranżerję, blisko miasta zaraz. Adres Kurjer zdw 67 025

Skład
na towary krótkie wynajmę. — Warunki Kurjer zdw 67 084

Z powodu
śmierci odstąpię dzierżawę młyna parowego, długie lata pierwszorzędna okolica przy Poznaniu. — Oferty Kurjer zdw 66 758

Piekarnię
skład kolonjalny wydzierżawię od kwietnia. Zgłoszenia Kubicki — Chludowo. zdw 66 549

Wydzierżawię
ubikacje przemysłową oraz stajnię. Wiadomość Sienna 3, Spiniewoda. zdw 67 205

Składnicę
węgla stajnia korzystnie wydzierżawi. — Agencja Kurjera, Przecznica 1 a zdw 67 381

16 OSOBISTE

Panów Złodziejii
którzy 20. bm. w nocy nawiedzili moje mieszkanie proszę o zwrot zabranego notesu. Siuda Matejki 51. zdw 66 700

Jadziuchna
chora, influenca, Koleżanka. zdw 67 088

Konikusiwy!
piszże. — Kurjer zdw 67 138

Za długi
mej żony Teodozji Kuhnert nie odpowiadam. Karol Kuhnert. zdw 67 290

21 ZGUBY

Unieważniam
zagubioną legitymację W. S. H. nr 673. Szyfer Artur zdw 67 030

12 grudnia
znaleziono pieniądze. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 102

Wilk
jedno ucho przecięte zaginął. — Działyńskich 3, mieszkanie 6. zdw 67 183

Zegarek
na pasku zgubiono w okolicy Starego Rynku, Wrocławskiej Uczciwego znalazcę uprasza się o łaskawy zwrot za wynagrodzeniem ul. Wrocławska 19. II. piętro, prawo Krzymański zdw 67 835

22 ROZMAITE

Krawcowa
bieliźniarka poszukuje pracy w dom i poza dom. Oferty Kurjer zdw 67 054

Strojenie
fortepianów i harmonji i reparację fachowo. Polcyn Jeżycka 39 zdw 67 036

Regały
tanio oddam ul. Dąbrowskiego 4. Wskaże dozorca. zdw 67 035

Mereżkuję
na poczekaniu. Dąbrowskiego 46, II. lewo, Jeżyce. jw 5570

Biedna
grzeczna dziewczynka 4—6 lat. z dobrego domu znajdzie miłą przyjaciółeczkę na Sołaczu celem wspólnej zabawy od godz. 10—16. Zapewniona staranna i rodzicielska opieka, całodzienne dobre utrzymanie. Zgłoszenia piśmienne Kurjer zdw 67 098

Przeprowadza
i zastępuje przed Urzędem Rozjemczym sprawy o ustalenie czynszu, o unieważnienie wypowiedzenia, przyjmuje od 3—6. Woźna 13 a. Fiebich, u p. Jankowskich. zdw 67 114

Telefon 15-60
Ekspedycja listów paczek i bagażów. Odkurzanie aparatami Elektrolux. Czyszczenie i froterowanie parkietu przeprowadzają Posłańcy Miejscy, ul. Woźna 11. Pw 9252-8.21

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Ratajczaka 27. Wykonuje szybko, sumiennie wszelkie gorsety, pasy, bandaże do po-ciąży operacji itp. Biustonosze wszelkiego rodzaju oraz reparacje. zdw 67 812

Najsłynniejsza Chiromantka
przyjechała z Warszawy na krótko, przepowiada przeszłość, teraźniejszość, przyszłość dokładnie. Aleje Marcinkowskiego 20, drugie piętro, prawo, dom tylny. zdw 67 202

Szyję
elegancko szybko tanio. Time, św. Marcin 43. zdw 67 342

Fryzjer
męski poszukuje klienteli poza domem. Oferty do Kurjera zdw 67 341

Która
z pań akuszerek przyjmie panią w dom aż do połogu? Zgłoszenia z podaniem warunków co do całego utrzymania proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 67 273

Krawcowa
samodzielna na damską i dziecięcą garderobę wykonuję tanio. — Rybaki 30, parter, front, na lewo zdw 67 264

23 OŻENKI

Ożenić się
lub wyjść zamąż szybko i dobrze można tylko przez największe biuro matrymonjalne „Postęp". Warszawa, Senatorska 38. Na żądanie wysyłamy dyskretnie kilkaset ofert. nw 7779

Panią
własnem mieszkaniem cośkolwiek gotówki pozna samodzielny, lat 27. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 056 Cel matrymonjalny.

Kawaler
czterdziestoletni katolik bardzo dobrej rodziny przystojny, wysokiego wzrostu, społecznik bez nałogów, wykształcenia fakultet filozoficzny oraz rolniczy Gospodaruje na resztówce Poszukuje żony z wysoką kulturą charakteru, dobrocią serca, miła powierzchownością, zapałem dla wyższych ideałów i wspólnej pracy. Zgłoszenia z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 66 233. — Dyskrecja i zwrot fotografji będzie bezwzględnie spełnionem.

Dla
mej kuzynki lat 41, inteligetnej przystojnej, z dobrej rodziny (majątek 13 000) poszukuje znajomości panów (wyższych urzędników) od 41—50 lat. Cel matrymonjalny Oferty z fotografja do Kurjera zdw 67 152

Panna
lat 29, pragnie wyjść zamąż za wdowca lub inwalidę. Oferty Kurjer zdw 67 180

Panna
lat 24, przystojna, muzykalna, własne mieszkanie 4 pokojowe — poszukuje męża na stałym stanowisku. Oferty Kurjer zdw 67 161

Kawaler
piekarz cukiernik, 36 lat, powrócił Francji małem kapitałem szuka starszej panny pewną gotówką celem ożenku i założenia piekarni. Oferty Kurjer zdw 67 224

Ziemianin z Pomorza
lat 28, przystojny, wysoki szatyn, posiadający majątek 600 mórg szuka żony. Panny do lat 30, gospodarne, wesołe, z posagiem 80—100 tysięcy, którem zależy na szczęśliwem pożyciu małżeńskiem zechcą nadesłać odwrotną odpowiedź wraz z fotografją do Kurjera pod zdw 67 270

Siercta
wiek średni, religijna, gospodarna pragnąca zastąpić matkę dzieciom, szuka znajomości wdowca, któremu nie zależy na majątku, lecz dobrej matce i żonie. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 67 190

Kawaler
lat 24, nawiąże korespondencje z zamożną damą w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 272

Która
panna lub wdówka lat 50, inteligentna, przystojna uczciwa bezdzietna, z małym posagiem wyjdzie zamąż za urzędnika państwowego lat 54, wdowca z 11 letnią córeczką Rzecz traktuje honorowo Oferty z fotografją do Kurjera zdw 65 620

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1, II. piętro. zdw 65 677/8

Na kursy
kroju, szycia, przyjmuje Nowak, Wrocławska 33 34. zdw 67 144/5

Kursy
stenografji polskiej, niemieckiej, pisania na maszynach, księgowości rozpoczynam 2 marca. Tyran-Zaworska Strzelecka 33. zdw 66 305/6

Szkoła Tańców
Mikołajczak Pocztowa 29. Pw 9210-7.127

Nauka
pisania na maszynach metoda nowoczesna. Zapisy codziennie w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8. I piętro Pw 9013-5.53

Niemieckiego
gramatyki konwersacji udziela inteligetnna panna także przedpołudniem. Oferty Kurjer zdw 67 223

Kto?
przyłączy się do lekcji niemieckiego. Kurjer zdw 67 316

25 MUZYKA

Trio
koncertowo-dancingowe (saksofon) wolne. Biuro Ogłoszeń Woźniak, Gdynia pod „Zgrane". nw 7 850

Pianino
do ćwiczeń lekcje udziela Młyńska 3, III. zdw 66 546

Skrzypek
rutynowany z repertuarem potrzebny od 1 marca. Dolski, Krotoszyn, Rynek 14. nw 7 860

Poszukuje
się jazzbandzisty (dobrego śpiewaka), trębacza (śpiewaka) i basistę (saxofon). Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 010

Duet
muzyczny, skrzypek pianistka, z dobrym repertuarem potrzebny od 1. III. 1931. Zgłoszenia Kurjer jw 5 568

Violonczelista
jazzband, śpiew, wolny. Kurjer zdw 37 089

26 ROZRYWKA

Kino „Harfa"
Focha 23. Deszcz róż zdw 67 080

Kino Corso
Dzika Miłość
dramat w 10 aktach. zdw 67 383

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Syn
inwalidy wojennego ślusarz mechanik samochodowy poszukuje pracy Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań Fredry 7, pokój 47, telefon 39 97. zdw 67 157/a

Początkująca
stenotypistka szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 65 452

Panna
6 klas wydziałowych muzykalna, szuka jakiegokolwiek zajęcia. — Świadectwa dobre. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 66 810

Bufetowy - caper
lub ekspedjent do restauracji młody, dzielny, poszukuje posady ewentualnie kaucją. Oferty Kurjer zdw 65 447

Służąca
Małopolanka szuka od 1. III. posady. Oferty Kurjer zdw 66 990

Rutynowany
kupiec restaurator, uczciwy moralnie wychowany lat 32 zmieni posadę na kierownika restauracji, przejęcie bufetu na własny rachunek lub t. p (Podniesie każde tego rodzaju zaniedbane przedsiębiorstwo). Pewna poręka wekslowa lub gotówką. Łaskawe zgłoszenia kierować B. U. O., Szkaradowo, powiat rawicki. zdw 67 003

Panienka
szuka posady do dzieci ze szyciem. Oferty Kurjer zdw 66 964

Dziewczyna
poszukuje posługi. Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 935

Panienka
średnie wykształcenie włada językiem polskim i niemieckim, zna szycie, robótki poszukuje posady do dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 715

Stenotypistka
polsko niemiecka, stenografja, poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 66 696

Szofer
trzeźwy, sumienny z praktyką, dobry kierowca poszukuje posady, może złożyć gwarancję Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 66 806

Młynarz
lat 26, obznajmiony z wszelkiemi maszynami wykonuje remonta przy motorach gazowo ssących i Diesla poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia W. Kasprowiak, Wielkie Piekary, ul. Marjacka 209 Górny Śląsk. zdw 66 456

Praczka
szuka prania Oferty Kurjer zdw 67 075

Technik dentystyczny
od dłuższego czasu bez zajęcia, pilny i uczciwy szuka zaraz lub później posady, najchętniej w Poznaniu. Wymagania bardzo skromne. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera zdw 67 074

Kucharka
młodsza samodzielna poszukuje posady od 1 marca. Lepszy dom. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 67 071

Młody
ogrodnik służący szuka posady. Oferty Kurjer zdw 67 013

Książkowa
z długoletnią praktyką w poważnych firmach, szczegółowo obeznana z księgowością amerykańską oraz najnowszemi systemami przebitkowemi, pisząca biegle na maszynie poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 67 087

Zbożowiec
z długoletnią praktyką znający posiedzicieli pow poznańskiego, wszechstronnie obeznany w swej branży poszukuje stanowiska. — Oferty Kurjer zdw 67 066

Służąca
skromnem gotowaniem do wszystkiego szuka posady od 1 marca Oferty Kurjer zdw 67 024

Pokojowa
lub do wszelkich prac domowych lat 21, z porządnej rodziny zdrowa, czysta, pracowita uczciwa, szuka posady od 1 marca Miejscowość obojętna. Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 67 052

Młodszy pomocnik
piekarski dobrze obeznany przy piecu piersiowym, także pracował w cukierni dziewięć miesięcy poszukuje posady od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 67 039

Dziewczyna
uczciwa szuka posady lub posługi, dobre świadectwo. Oferty Kurjer zdw 67 038

Panienka
inteligentna z praktyką poszukuje posady do hurt. lub detal. sprzedaży wyrobów tytoniowych. Oferty Kurjer zdw 67 040

Dziewczyna
uczciwa czysta i porządna poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 67 033

Rządca gosp.
doskonały w swym zawodzie, który bardzo zaniedbane dwa majątki doprowadził do stanu normalnego, szuka posady każdego czasu jako samotny. Zgłoszenia: Wasicki, Nakło n/Notecią, ulica Dąbrowskiego 285. zdw 67 028

Panienka
lat 18, z lepszej rodziny poszukuje posady do dzieci. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 67 062

Wychowawczyni
poszukuje posady, zna szycie, robótki, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 67 021

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty do Kurjera zdw 67 019

Czeladnik
piekarski samodzielny poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 069

Poszukuję
posady kasjerki, kierowniczki, — długoletnią praktyką. Oferty Kurjer zdw 67 079

Panienka
do dzieci, dobrze polecona szuka posady. Oferty Kurjer zdw 67 078

Ogrodnik
samotny 8 lat praktyki poszukuje posady od 15 marca lub później Oferty Kurjer zdw 67 077

Służąca
poszukuje posady 1 marca do wszelkich prac z samodzielnem gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 67 103

Szofer - mechanik
z kilkoletnią praktyką poszukuje jakiekiejkolwiek posady. złoży wiesza kaucję. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 117

Dziewczyna
wiejska do wszystkich prac domowych poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 116

Bufetowa
uczciwa, z dłuższą praktyką, dobremi świadectwami poszukuje posady, miejscowość obojętna. — Zgłoszenia Nowakowska, Łukaszewicza 17, parter, lewo. zdw 67 115

Panienka
z prowincji wyuczona marszantka poszukuje posady najchętniej do dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 113

Krawcowa samodzielna
w krytycznem położeniu z dzieckiem prosi o posadę za utrzymanie do dzieci lub szycia u inteligentnej rodziny. Oferty Kurjer zdw 67 107

Gosposia - kucharka
starsza, samodzielna, inteligentna poszukuje posady, najchętniej do samotnej osoby z pracą domową długoletnie dobre świadectwa. — Oferty Kurjer zdw 67 106

Maszynistka
prakt. adw., stenografja polska, znajomość języka niemieckiego, miejscowość obojętna, poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 67 127

Sierota
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego bez prania z cośkolwiek gotowaniem od 1. 3. lub 15. 3 własna pościel. Oferty Kurjer zdw 67 137

Biuralistka
początkująca z Szkołą Handlową pisząca na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 156

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Dziewczę z Montparnasse'u".
Aurora: „Walki wśród Apaszów".
Casino: „Igraszki Kobiet".
Colosseum: „Lon Chaney jako Bicz Boży".
Corso: „Dzika Miłość".
Edison: „Harry Peela najlepszy Druh".
Haria: „Deszcz Róż".
Kapitol: „W godzinę zwycięstwa".
Metropolis: „Indyjski Grobowiec".
Orzeł: „Z wiatrem w zawody" i Autem po szczęście.
Odeon: „Truciciel".
Renaissance: „Golgota uczciwej kobiety".
Słońce: „Student z Sztokholmu".
Tęcza: „Romans w slepingu".
Wilsona: „Żegnaj Mascotte".

Dziewczyna
z gotowaniem, z dobremi świadectwami szuka posady do bezdzietnych państwa od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 146

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 67 121

Panna
władająca językiem polskim i niemieckim, z kilkoletnią praktyką w handlu poszukuję posady, branża obojętna. Oferty Kurjer zdw 67 131

Dziewczyna
uczciwa młodsza szuka posady do wszelkich prac domowych od 1. Oferty Kurjer zdw 67 176

Kucharka
w średnim wieku z długoletnią praktyką szuka posady jako kucharka oraz do prac domowych 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 175

Sierota
z gotowaniem do wszystkiego do 2—3 osób w lepszym domu, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 171

Dziewczyna
znająca swój obowiązek pracy poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 67 162

Szukam
posady do dzieci lub pomocy pani domu. Łaskawe oferty Kurjer zdw 67 164

Panienka
do dzieci, szycia i lekkich prac domowych poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 67 160

Służąca
uczciwa porządna, która była u dzieci poszukuje posady, ewentualnie do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 67 187

Biuralistka
z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 204

Stenotypistka
biegła, pracująca u komornika sądowego pragnie zmienić posadę. Oferty Kurjer zdw 67 195

Poszukuję
posługi 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 208

Technik
budowlany ukończoną szkołą Budownictwa Poznaniu, kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 67 269

Ślusarz (spaner)
specjalista wp reżeniu (prostowaniu) wszelkiego rodzaju blach, siła pierwszorzędna poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 67 262

Dziewczyna
młodsza, uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 277

Posługaczka
wiejska poszukuje posługi. — Oferty Kurjer zdw 67 276

Osoba
uczciwa, zaufana, pracowita poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 1 3. Oferty Kurjer zdw 67 282

Bufetowa
poszukuje posady od zaraz w Poznaniu lub na prowincji. — Łaskawe oferty zdw 67 286

Służąca
poszukuje posady 1 marca najchętniej do starszych osób. Oferty Kurjer zdw 67 219

Służąca
poszukuje posady 1 marca do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 67 220

Dziewczyna
z dobrem poleceniem, pracująca 2 lata przy kucharzu poszukuje posady jako samodzielna kucharka. Oferty Kurjer zdw 67 196

Panienka
poszukuje posady od 1. III. z gotowaniem, zna szycie, haftowanie i wszelką pracę domową. Zgł. Kurjer zdw 67 199

Panienka
sumienna kocha dzieci szuka posady także do niemowlęcia na wyjazd. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 358

Służąca
skromna, uczciwa z dobremi świadectwami, skromnem gotowaniem poszukuje posady 1. 3. Oferty Kurjer zdw 67 203

Panienka
23 letnia, poważna, łagodna, szuka posady wychowawczyni do starszego dziecka, najchętniej na wsi. Oferty do Kurjera jw 5 580

Bufetowa
z długoletnią prakt— dobrze polecona, biegła w polskim i niemieckim, z dobrej rodziny, zna dobrze przyrządzanie zimnego bufetu, miejscowość obojętna, szuka posady zaraz lub 1. III. Łaskawe oferty Kurjer zdw 67 239

Dziewczyna
silna, czysta, poszukuje posługi zaraz na cały dzień z praniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 67251

Dziewczyna
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 67 250

Posługaczka
czysta, sumienna szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 67 248

Dziewczyna
wiejska z gotowaniem szuka posady od 1 marca. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 246

Posługaczka
uczciwa, wolna zaraz. Oferty Kurjer zdw 67 259

Nakładaczka
poszukuje posady do drukarni. Oferty Kurjer zdw 67 253

Panna
w średnim wieku, z lepszej rodziny przyjmie posadę od 15. 3. lub później u starszej pani, pana lub do pielęgnacji chorych osób. Zna się dobrze na domowem gospodarstwie. Łaskawe zgłoszenia zdw 67 271

Pielęgniarka
poszukuje posady do dziecka lub chorej osoby. Oferty Kurjer zdw 67 324

Szofer
kawaler, z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 294

Małopolanaka
uczciwa i pracowita z dobrem gotowaniem przyjmie posadę od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 292

Posługę
przyjmie uczciwa kobieta, najchętniej Łazarz. Oferty Kurjer zdw 67 302

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje stróżostwa, portjerstwa lub woźnego. Znajomość języka niemieckiego i francuskiego. Żona podejmie się wszelkiej pracy domowej. Adres Kurjer zdw 67 295

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, szuka posługi od 1. III. Oferty Kurjer zdw 67 299

Kowal
kawaler, dzielny fachowiec, który pracował w majątku, poszukuje posady, zna się na naprawie maszyn rolniczych i na maszynie parowej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer rw 13 174

Mistrz
piekarski w średnim wieku szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer rw 13 178

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem i świadectwami, szuka posady od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 67 340

Poszukuję
pań, panów do sprzedaży artykułów dziennej potrzeby. Stała pensja 120 zł. Zgłoszenia Wiatr, Górna Wilda 31. zdw 67 339

Gospodyni
szuka posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 344

Dziewczyna
ze wsi, poszukuje posady do wszystkiego cośkolwiek gotowaniem. Różana 12, Sobkowiak. zdw 67 200

Dziewczyna
do wszystkiego dobrem gotowaniem i świadectwami, wolna od pierwszego. Oferty Kurjer zdw 67 349

Poszukuję
posługi z samodzielnem gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 67 368

Osoba
uczciwa z dobremi świadectwami z niemieckiem poszukuje posady do dzieci lub innej od 1. lub 15. III. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 67 379

Maszynistka
biegle pisząca po polsku, niemiecku poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 65 959

Krawcowa
dzielna poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 67 237

Kasjerka
młoda szuka posady może złożyć kaucję 500 zł. Oferty do Kurjera jw 5 581

Dziewczyna
uczciwa, chętna, pracowita poszukuje posady od 1 lub 15 marca. Oferty Kurjer jw 5 583

Wiejska
służąca poszukuje posady z gotowaniem od 1. III. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego jw 5 589

Poszukuję
posługi, dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 372

Służąca
uczciwa i pracowita poszukuje posady od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 67 304

Książkowa kasjerka
polsko-niemiecka pisząca na maszynie z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 312

Dziewczyna
do wszystkiego z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 67 313

Pokojowa
z prasowaniem szuka posady. — Oferty Kurjer zdw 66 875

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz Oferty Kurjer zdw 66 988

Służąca
szuka zaraz posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 67 007

Służąca kucharka
z dobrem świadectwem szuka posady w hotelu lub restauracji 1. marca. Oferty Kurjer zdw 66 931

Szukam
posady z dobrem gotowaniem do prac domowych zaraz lub 1. III. Świadectwa bardzo dobre Oferty Kurjer zdw 66 888

Małopolanka
uczciwa i pracowita z dobremi świadectwami z praniem i gotowaniem poszukuje posady 1 marca. Oferty Kurjer zdw 66 819

Ekspedjentka
młoda, inteligentna kochająca dzieci szuka posady w handlu lub do dzieci. Oferty Kurjer zdw 66 884

Kucharka gosposia
samodzielna z dobrem gotowaniem szuka posady w lepszym domu, najchętniej u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 66 902

Służąca
samodzielna, zaufana, z gotowaniem poszukuje posady od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 66 932

Dziewczyna
poszukuje posługi lub posady. — Oferty Kurjer zdw 66 941

Panienka
młoda poszukuje posady jako kawiarka lub początkująca bufetowa. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 955

Sierota
szuka posługi lub do samotnej pani. Oferty Kurjer zdw 66 946

Szukam
posady z gotowaniem do wszystkiego, u lepszego państwa do 1. marca. Oferfty Kurjer zdw 66 951

Poszukuję
posługi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 66 953

Dziewczyna
uczciwa z długiemi świadectwa- szuka posady do wszystkiego od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 66 942

Osoba
inteligentna z bardzo dobrej rodziny poszukuje posady u samotnej osoby lub na probostwie od 1. 3. lub 1. 4. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 66 963

Służąca
z dobrem gotowaniem szuka posady 1 lub 15 marca do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 66 855

Osoba
inteligentna przyjmie posadę klucznicy-gospodyni lub u samotnej osoby. Łask. zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 66 961

Szofer mechanik
sumienny i trzeźwy, obeznany z urządzeniami elektrycznemi, parowemi i wszelkiemi maszynami wchodzącemi w zakres ślusarstwa poszukuje posady warsztatach lub przy samochodzie. Sobecki, Poznań, Seweryna Mielżyńskiego 25. zdw 66 874

Panienka
do dziecka z szyciem, lub jako pokojowa poszukuje posady 1 marca. Oferty Kurjer zdw 66 872

Szofer
z dobremi świadectwami, 2 letnią praktyką szuka posady, obojętnie jakiej, możliwie na komunikacje za skromnem wynagrodzeniem. Łask. oferty Kurjer zdw 65 326

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, cośkolwiek gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Zgłoszenia Różana 12, Sobkowiak. zdw 66 868

28 WOLNE MIEJSCA

Uczeń
uczciwych rodziców zaraz potrzebny. — Mistrz malarski M Liszkowski, Zduny, powiat krotoszyński. nw 7 849

Pomocnik
fryzjerski damsko-męski, dzielny ondulator potrzebny od 1 marca. Markiewicz, Środa. zdw 66 403

Kurs
fryzjerski tanio. Wskaże Kurjer zdw 67 053

Modniarki
rutynowane ekspedjentki potrzebne. Borowicz Wielka 8. zdw 36 785

Zastępca
rejonowy do skupu surowców z siedzibą Ostrowie poszukiwany Egzystencja zapewniona. Kaucja pożądana. Oferty Kurjer zdw 67 073

Młodszy
cukiernik - piekarz, może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 67 031

Retuszerka
lub uczennica z praktyką potrzebna zaraz. Foto-Moderne, Jasna 12 zdw 67 026

Służąca
z dobrem gotowaniem, praniem i prasowaniem bielizny potrzebna od zaraz. Wiadomość Dr Berezowski, Kościan, zakład psychjatryczny. zdw 67 083

Poszukuję
maszyn okrętkowych do wszywania koronek. Oferty Kurjer zdw 67 097

Panienka
do lat 23, inteligentna, zdrowa do czteroletniej dziewczynki potrzebna od 1. 3. 31. Zgłoszenia pisemne z odpisami świadectw pod adresem: Kościan, Aleje Kościuszki 41, Rozwadowska. zdw 67 095

Służąca
zupełnie samodzielna z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna 15. 3. Otton Strobel, ul. Szamarzewskiego 19. zdw 67 123

Uczciwa
służąca z dobremi świadectwami, samodzielnem gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Wielkie Garbary 21, I. lewo. zdw 67 122

Szofer
monter do autobusu, kaucja 300, potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 147

Dziewczyna
gotowaniem wszelkich prac domowych, dobremi świadectwami potrzebna. Przemysłowa 12, II., Kaiserowa. zdw 67 142

Kamieniodrukarz-przedrukarz
dzielny swym zawodzie potrzebny zaraz. Reflektuje się li tylko na siłę pierwszorzędna. M Putiatycki, Poznań, ul. Północna 16/17. zdw 67 168

Służąca
do wszystkiego potrzebna Chwaliszewo 57, restauracja. zdw 67 185

Poszukuję
czeladnika kowalskiego. Wiadomość Sienna 3, Spiniewoda. zdw 67 207

Rymarze
pomocnicy znajdą prace. Wejman, Kościelna 24. zdw 67 214 zdw 67 213

Skromne
zdrowe dziewczę 1 marca do dziecka potrzebne. Adres wskaże Kurjer zdw 67 226

Służącej
z dobrem gotowaniem poszukuje się zaraz. Dr. Marcinkiewiczowa, Bukowska 43, II. zdw 67 263

Domokrążców
do sprzedaży artykułów spożywczych poszukuje. Adres wskaże Kurjer zdw 67 278

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Zgł. od 4—7. Górna Wilda 139 zdw 67 267

Starsza
kobieta potrzebna zaraz na wieś przy Poznaniu do wszelkiej samodzielnej pracy domowej. Wynagrodzenie skromne. Matejki 5 IV., p., lewo. zdw 67 264

Dziewczyna
do wszystkiego od 1. 3. potrzebna Lipczyńska Wielka 23, (skład). zdw 67 288

Posługaczka
zaraz potrzebna. Ratajczaka 19, sklep. zdw 67 217

Dzielna
dziewczyna do wszystkiego. Zgłoszenia 6 wiecz. św Marcin 52-53 I. lewo. zdw 67 231

Propogandzistki
zgłoszenia 9—11. wskaże Kurjer zdw 67 369

Przyjmuję
agentów (tki) do zbierania fotografij, na wysoką prowizje. Stępień, Szyperska 15. zdw 67 319

Posługaczka
potrzebna od 10—2. Śniadeckich 21 II lewo. zdw 67 323

Marszantka
dzielna ekspedjentka potrzebna zaraz. Zgłoszenia: Nowakowska, Chodzież, Raczkowskiego. zdw 67 328

Zakładanie ogrodów
podług planu, oraz wszelkie prace ogrodnicze wykonuje artystyczny ogrodnik W. Zieliński, Poznań, Dębiecka 33. zdw 67 327

Marszantka
samodzielna potrzebna od 1. 3. Zgłoszenia Nowak, Strusia 1. zdw 67 326

Marszantki
potrzebne kapelusze damskie. Wodna 23. zdw 67 296

Posługaczka
i uczenica do haftu bezpłatnie. Działyńskich 2. zdw 67 232

Poszukuję
ogrodnika w średnim wieku, samotnego, obeznanego z warzywnictwem na majątek. Oferty z podaniem pretensji Kurjer zdw 67289

Dziewczyna
potrzebna 1. III. Kwaśniewska, Słowackiego 29. zdw 67 354

Ekspedjentka
do kawiarni potrzebna zaraz. Gwarancja gotówkowa do 1 000 zł pożądana. Zgłoszenia „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53,354. Pw 9 254-53.354

5 pań
do pracy zewnętrznej poszukujemy. Warunek dobra wymowa, skończony wiek 24 lat. Mężatki mają pierwszeństwo. Zgłoszenia osobiste z dokumentami przyjmuje insp. Brząkalik w środę i czwartek od 10—12 i 3—5 ulica Skarbowa 17, wysoki parter prawo. Pw 9 250-53.352

Dziewczyna
skromna zaufana gotowaniem potrzebna. Pocztowa 21, I., prawo. zdw 67 347

Za posługi
pokój umeblowany z używaniem kuchni dla samotnej. Oferty, zawód, Kurjer zdw 67 359

Służąca
zaraz potrzebna. Zwierzyniecka 22, restauracja. jw 6 582

Gospodyni kucharka
znająca dobrą kuchnię, chów drobiu, prasowanie sztywnej bielizny potrzebna 1. III. na wieś. Kopje świadectw, których się nie zwraca nadesłać Majętność Tarnowo, poczta Kruszwica. zdw 67 428

Urodę kobiecą
konserwuje, doskonali, odświeża, usuwa jej skazy i braki pierwszorzędny Gabinet Racjonalnej Kosmetyki „Madeleine" D-rowej Magdaleny Poznańskiej. Najnowsze paryskie metody. Najświeższe zdobycze współczesnej kosmetyki. Maquillage. Udoskonalone barwienie włosów. Trwałe przyciemnianie brwi. Poznań, ul. Franc. Ratajczaka 29, telefon 54-37. Warszawa, Mokotowska 52, tel. 8-08-37. zdw 61 962

Humor zagraniczny

= Co robisz dzisiaj, Zosieńko?
= Muszę napisać dwa listy, potem trochę poczytam, będę słuchała radjo i t. d.
— A więc, gdy dojdziesz do „t. d.", to bądź tak łaskawa i przyszyj mi guzik u marynarki?

(London Opinion). S. F.

Przedpłata na marzec 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5,01 kwartalnie zł 15,03, pod opaską w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.